

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ANALYTICKÁ ČÁST MÍSTNÍHO AKČNÍHO PLÁNU VZDĚLÁVÁNÍ PRO ÚZEMÍ SO ORP DOMAŽLICE

Obsah

1	ÚVOD	5
2	OBECNÁ ČÁST ANALÝZY	6
2.1	ZÁKLADNÍ INFORMACE O ÚZEMÍ SO ORP DOMAŽLICE	6
2.2	ANALÝZA EXISTUJÍCÍCH STRATEGICKÝCH ZÁMĚRŮ A DOKUMENTŮ VE SO ORP DOMAŽLICE	9
2.2.1	STRATEGIE KOMUNITNĚ VEDENÉHO MÍSTNÍHO ROZVOJE MAS ČESKÝ LES, Z. S., PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014 – 2020	9
2.2.2	STRATEGIE ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU ORP DOMAŽLICE V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVY A ZÁKLADNÍHO ŠKOLSTVÍ, SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ A BEZPEČNOSTI A POŘÁDKU V OBCÍCH	10
2.3	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ REALIZOVANÉHO MŠMT ČR	12
2.3.1	ANALÝZA POTŘEB ZÁKLADNÍCH ŠKOL	13
2.3.1.1	SHRUTÍ VÝSLEDKŮ ANALÝZY POTŘEB ZÁKLADNÍCH ŠKOL	13
2.3.1.2	HLAVNÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV	16
2.3.1.3	VEDLEJŠÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV	28
2.3.2	ANALÝZA POTŘEB MATEŘSKÝCH ŠKOL	32
2.3.2.1	SHRUTÍ VÝSLEDKŮ ANALÝZY POTŘEB MATEŘSKÝCH ŠKOL	32
2.3.2.2	HLAVNÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV	35
2.3.2.3	VEDLEJŠÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV	45
2.4	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ USKUTEČNĚNÉ REALIZAČNÍM TÝMEM	48
2.4.1	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH	48
2.4.1.1	DOTAZNÍK PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY, VEDOUcí PRACOVNÍKY ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ	48
2.4.1.2	DOTAZNÍK PRO ŽÁKY 2. STUPNĚ ZÁKLADNÍCH ŠKOL	56
2.4.2	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH	60
2.4.2.1	DOTAZNÍK PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY, VEDOUcí PRACOVNÍKY ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ	60

2.4.2.2	DOTAZNÍK PRO DĚTI Z MATEŘSKÝCH ŠKOL	64
2.4.3	DOTAZNÍK PRO PRACOVNÍKY NEFORMÁLNÍCH A ZÁJMOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH ZAŘÍZENÍ 65	
2.5	CHARAKTERISTIKA ŠKOLSTVÍ NA ÚZEMÍ SO ORP DOMAŽLICE	68
2.5.1	OBEČNÉ INFORMACE	68
2.5.2	ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	72
2.5.3	PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	78
2.5.4	HOSPODAŘENÍ ZÁKLADNÍCH A MATEŘSKÝCH ŠKOL	81
2.5.5	ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ, NEFORMÁLNÍ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	83
2.5.5.1	ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY	83
2.5.5.2	NEFORMÁLNÍ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	84
2.5.6	SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY	85
2.5.7	NÁVAZNOST NA DOKONČENÉ ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	87
3	SPECIFICKÁ ČÁST ANALÝZY	88
3.1	TÉMATATA MAP NA ÚZEMÍ SO ORP DOMAŽLICE	88
3.2	ANALÝZA DOTČENÝCH SKUPIN	89
3.3	ANALÝZA RIZIK	93
4	VÝCHODISKA PRO STRATEGICKOU ČÁST	97
4.1	VYMEZENÍ PROBLÉMOVÝCH A PRIORITYNÍCH PROBLÉMOVÝCH OBLASTÍ	98
4.1.1	NEDOSTATEČNÁ FINANČNÍ PODPORA ORGANIZAČNÍHO, MATERIÁLNÍHO A VZDĚLÁVACÍHO ZABEZPEČENÍ ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI A PEGRAMOTNOSTI	98
4.1.2	ABSENCE ORGANIZOVANÉHO ZAJIŠTĚNÍ VÝMĚNY ZKUŠENOSTÍ, VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ A NEDOSTATEČNÉ MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V OBLASTI MATEMATICKE GRAMOTNOSTI A PEGRAMOTNOSTI	99
4.1.3	NEDOSTATEK ČASOVÝCH A FINANČNÍCH MOŽNOSTÍ K DALŠÍMU VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V OBLASTI DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ	100
4.1.4	NEODPOVÍDAJÍCÍ HMOTNÁ PODPORA PRO ROZVOJ POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZŠ	100
4.1.5	NEDOSTATEK KVALITNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ MŠ V OBLASTI POLYTECHNIKY	101

4.1.6	VELKÝ POČET A VĚKOVÝ ROZSAH DĚTÍ VE TŘÍDÁCH MŠ	101
4.1.7	NEDOSTATEČNÁ SPOLUPRÁCE ŠKOL RŮZNÝCH ÚROVNÍ A DALŠÍCH SPECIALIZOVANÝCH ORGANIZACÍ A SLUŽEB V OBLASTI INKLUZE	102
4.1.8	OBTÍŽNOST A FINANČNÍ NÁROČNOST UPRAVIT ORGANIZACI A PRŮBĚH VYUČOVÁNÍ V SOULADU S POTŘEBAMI ŽÁKŮ SE SVP	102
4.1.9	PŘENÁŠENÍ ZODPOVĚDNOSTI ZA VÝCHOVU A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ ZE STRANY RODIČŮ NA ŠKOLU VYPLÝVAJÍCÍ Z NEDOSTATEČNÉ SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	103
4.1.10	NEODPOVÍDAJÍCÍ TECHNICKÝ STAV A VYBAVENÍ NĚKTERÝCH ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ VČETNĚ VENKOVNÍHO PROSTŘEDÍ ŠKOL	104
4.2	SWOT – 3 ANALÝZY PRIORITNÍCH PROBLÉMOVÝCH OBLASTÍ	105
4.2.1	NEDOSTATEČNÁ FINANČNÍ PODPORA ORGANIZAČNÍHO, MATERIÁLNÍHO A VZDĚLÁVACÍHO ZABEZPEČENÍ ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI A PREGAMOTNOSTI	105
4.2.2	ABSENCE ORGANIZOVANÉHO ZAJIŠTĚNÍ VÝMĚNY ZKUŠENOSTÍ, VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ A NEDOSTATEČNÉ MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI A PREGAMOTNOSTI	107
4.2.3	NEDOSTATEK ČASOVÝCH A FINANČNÍCH MOŽNOSTÍ K DALŠÍMU VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V OBLASTI DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ	109
4.2.4	NEODPOVÍDAJÍCÍ HMOTNÁ PODPORA PRO ROZVOJ POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZŠ	111
4.2.5	NEDOSTATEK KVALITNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ MŠ V OBLASTI POLYTECHNIKY	113
4.2.6	VELKÝ POČET A VĚKOVÝ ROZSAH DĚTÍ VE TŘÍDÁCH MŠ	114
4.2.7	NEDOSTATEČNÁ SPOLUPRÁCE ŠKOL RŮZNÝCH ÚROVNÍ A DALŠÍCH SPECIALIZOVANÝCH ORGANIZACÍ A SLUŽEB V OBLASTI INKLUZE	115
4.2.8	OBTÍŽNOST A FINANČNÍ NÁROČNOST UPRAVIT ORGANIZACI A PRŮBĚH VYUČOVÁNÍ V SOULADU S POTŘEBAMI ŽÁKŮ SE SVP	116
4.2.9	PŘENÁŠENÍ ZODPOVĚDNOSTI ZA VÝCHOVU A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ ZE STRANY RODIČŮ NA ŠKOLU VYPLÝVAJÍCÍ Z NEDOSTATEČNÉ SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	118
4.2.10	NEODPOVÍDAJÍCÍ TECHNICKÝ STAV A VYBAVENÍ NĚKTERÝCH ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ VČETNĚ VENKOVNÍHO PROSTŘEDÍ ŠKOL	120
5	ZÁVĚR	121
6	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, MAP A POUŽITÝCH ZKRATEK	123

1 ÚVOD

Analytická část je jedním z hlavních výstupů projektu Místní akční plán vzdělávání v ORP Domažlice (MAP), jedná se o součást finálního dokumentu **Místní akční plán**. Jejím cílem je vymezit doporučená a průřezová opatření MAP, problémové a prioritní problémové oblasti vzdělávání na území SO ORP Domažlice. Tyto oblasti jsou shrnuty a popsány formou SWOT – 3 analýzy.

Analytická část vychází:

- ✓ z výzkumu potřeb základních a mateřských škol, které provedlo MŠMT ČR (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky),
- ✓ z dotazníkového šetření, které zajistil realizační tým MAP ve správním obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Domažlice,
- ✓ z analytické části Strategie území SO ORP Domažlice v oblasti základního a předškolního vzdělávání, vytvořené v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (MOS),
- ✓ ze Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS (Místní akční skupina) Český les, z. s., pro programové období 2014 – 2020,¹
- ✓ z tematických setkávání ředitelů a zástupců zřizovatelů škol.

Veškeré závěry a výstupy analýzy byly probrány s hlavními aktéry v území na pracovních skupinách MAP a tematických setkáních zřizovatelů a ředitelů škol.

Analytická část vychází z těchto povinných opatření:

Povinné opatření 1: **Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita**

Povinné opatření 2: **Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání**

Povinné opatření 3: **Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem**

¹ Na území SO ORP Domažlice působí zároveň MAS Pošumaví, z. s. Jelikož je MAS Český les, z. s., realizátorem projektu MAP, byla vybrána Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s., pro programové období 2014 – 2016.

2 OBECNÁ ČÁST ANALÝZY

2.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O ÚZEMÍ SO ORP DOMAŽLICE²

Území SO ORP Domažlice se nachází v jihozápadní části Plzeňského kraje u hranic se Spolkovou republikou Německo. Území hraničí se čtyřmi správními obvody Plzeňského kraje (Tachov, Horšovský Týn, Přeštice a Klatovy). Správní obvod zahrnuje celkem 58 obcí, z nichž pět (Bělá nad Radbuzou, Domažlice, Kdyně, Poběžovice a Hostouň) má statut města, přičemž tři z těchto měst mají pověřený obecní úřad (Domažlice, Kdyně a Poběžovice). Slabou stránkou SO ORP je převaha malých obcí do 499 obyvatel (41 obcí z celkových 58). S rozlohou 76 308 ha je SO ORP Domažlice čtvrtým největším správním obvodem v Plzeňském kraji.

Tabulka č. 1 dokládá, že na území SO ORP Domažlice žilo ke dni 31. 12. 2015 celkem 40 510 obyvatel. Počet obyvatel meziročně jen mírně roste. Hustota zalidnění k 1. 1. 2014 činí 53,1 obyvatel/km². Mapa č. 1 ukazuje administrativní členění území SO ORP Domažlice.

² Zdroj: analytická část Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

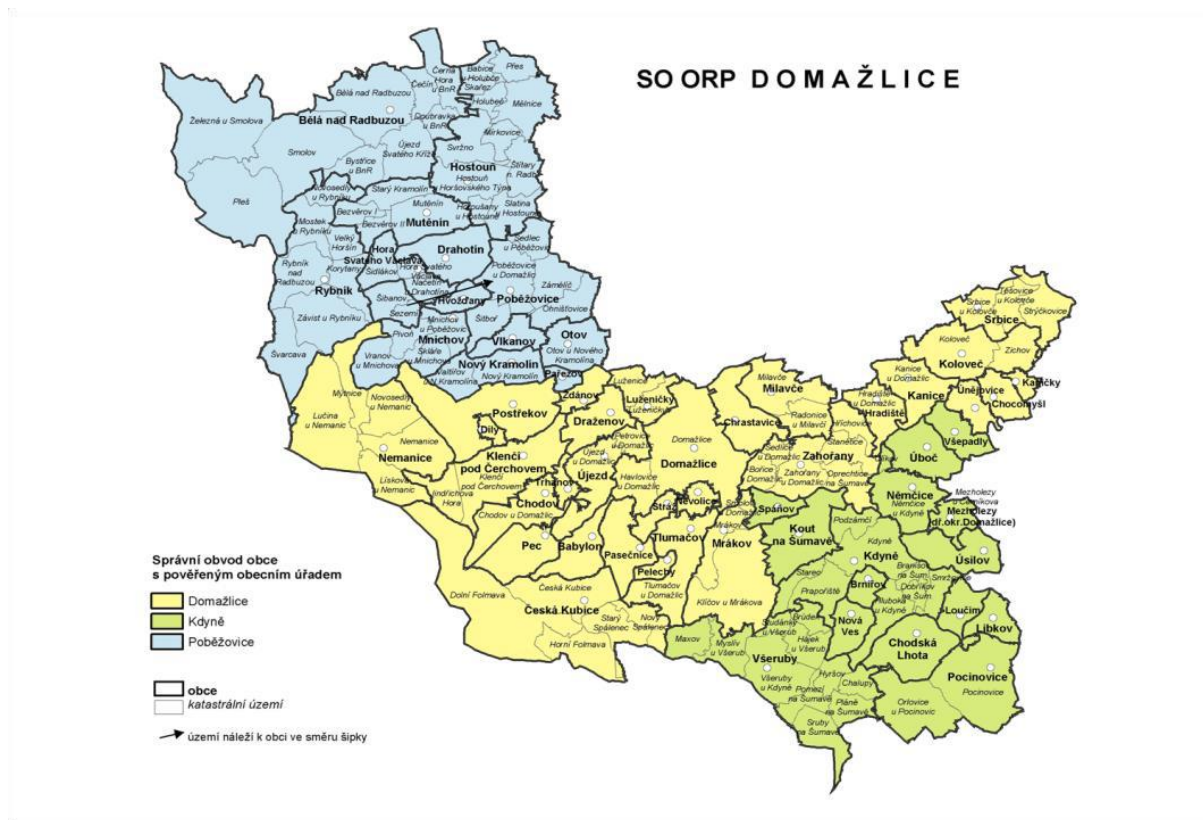
Tabulka č. 1: Počet obyvatel v obcích na území SO ORP Domažlice k 31. 12. 2015

Obec	Počet obyvatel	Obec	Počet obyvatel
Babylon	302	Mutěnin	248
Bělá nad Radbuzou	1769	Nemanice	267
Brnířov	394	Němčice	132
Česká Kubice	906	Nevolice	195
Díly	380	Nová Ves	134
Domažlice	11 163	Nový Kramolín	209
Drahotín	193	Otov	98
Draženov	419	Pařezov	175
Hora Svatého Václava	68	Pasečnice	208
Hostouň	1324	Pec	233
Hradiště	164	Pelechy	76
Hvožďany	31	Poběžovice	1 582
Chocomyšl	113	Pocinovice	570
Chodov	768	Postřekov	1 126
Chodská Lhota	422	Rybník	192
Chrastavice	391	Spáňov	188
Kanice	198	Srbice	383
Kaničky	27	Stráž	231
Kdyně	5 278	Tlumačov	430
Klenčí pod Čerchovem	1 314	Trhanov	539
Koloveč	998	Úboč	113
Kout na Šumavě	1 132	Újezd	413
Libkov	112	Únějovice	108
Loučim	127	Úsilov	133
Luženičky	362	Vlkanov	128
Mezholezy	97	Všepadly	44
Milavče	601	Všeruby	787
Mnichov	221	Zahořany	998
Mrákov	1 142	Ždánov	154
Celkem		40 510	

Zdroj: www.czso.cz

Mapa č. 1: Administrativní členění území SO ORP Domažlice

Zdroj: Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

2.2 ANALÝZA EXISTUJÍCÍCH STRATEGICKÝCH ZÁMĚRŮ A DOKUMENTŮ VE SO DRP DOMAŽLICE

2.2.1 STRATEGIE KOMUNITNĚ VEDENÉHO MÍSTNÍHO ROZVOJE MAS ČESKÝ LES, Z. S., PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014 – 2020³

MAS Český les, z. s., je dobrovolný nezávislý spolek sdružující občany, neziskové organizace, podnikatelskou sféru a organizace veřejné správy na základě společného zájmu o rozvoj venkova a zemědělství. Jeho základním cílem je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Činnost MAS Český les, z. s., se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, dalšími obecně závaznými právními předpisy a stanovami MAS Český les. Spolek je registrován u Krajského soudu v Plzni pod spisovou značkou L 4161.

Oblast MAS Český les je tvořena katastry správních území 77 obcí, které souhlasily s působností MAS Český les na svém území v programovém období EU 2014 – 2020. Geomorfologicky leží většina území MAS Český les v Českoleské oblasti a po celé délce jím prochází CHKO Český les. Jde o periferní venkovské území sousedící se Spolkovou republikou Německo.

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD, z angl. Community – led Local Development) je integrovaný nástroj, navazující na metodu LEADER, který je v České republice určen k podpoře místního rozvoje prostřednictvím místních akčních skupin (MAS). Komunitně vedený rozvoj je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případně spolupráci mezi místními akčními skupinami.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje **Místní akční skupinou Český les, z. s.**, si klade za cíl rozvíjet a iniciovat nové aktivity, které povedou k trvale udržitelnému rozvoji území, ve kterém MAS Český les, z. s., působí. K tomu cíli jsou využívány místní zdroje, potenciál všech aktérů (nejen na místní úrovni), veřejná, nezisková i podnikatelská sféra. Strategie CLLD je zpracována do roku 2020.

³ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014 – 2020, číslo projektu: CZ.1.08/3.2.00/14.00174.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje mohou napomoci i k řešení problémů obyvatel lokalit ohrožených sociálním vyloučením, primárně by se však mělo jednat o strategie rozvojové.

Údaje ze Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s., tvoří v analytické části MAP podklad pro kapitoly 2.5.6 Sociálně vyloučené lokality a 2.5.7 Návaznost na dokončené základní vzdělávání. Jelikož území MAS Český les, z. s., a území ORP Domažlice nejsou totožné, bylo potřeba data upravit.

2.2.2 STRATEGIE ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU ORP DOMAŽLICE V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVY A ZÁKLADNÍHO ŠKOLSTVÍ, SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ A BEZPEČNOSTI A POŘÁDKU V OBCÍCH⁴

Strategie území správního obvodu ORP Domažlice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a bezpečnosti a pořádku v obcích je místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru.

Zadavatelem strategie byl Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“.⁵ Gestorem tvorby strategie byl Svazek českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Domažlicko. Strategie byla zpracována v letech 2014 - 2015.

Cílem projektu bylo posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Projekt na území SO ORP Domažlice realizoval Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci se Svazkem českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Domažlicko a se zapojenými obcemi v rámci správního obvodu.

V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):

⁴ Zdroj: analytická část Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

⁵ Číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001.

1. Předškolní výchova a základní školství
2. Sociální služby
3. Odpadové hospodářství
4. Bezpečnost a pořádek v obci

V rámci části Předškolní výchovy a základního školství řeší Strategie především počty školských zařízení a jejich rozdělení podle zřizovatele, dále počty tříd, žáků, pedagogických a nepedagogických pracovníků, očekávaný vývoj počtu dětí/žáků, dále součásti školských zařízení, základní umělecké školy (ZUŠ), střediska volného času (SVČ) a v neposlední řadě financování škol a školských zařízení.

Strategie zpracovává oblast předškolního a základního vzdělávání především z pohledu detailní charakteristiky školství na území SO ORP Domažlice, neřeší potřeby škol. Údaje v analytické části MAP tvoří základ kapitol 2.1 Základní informace o území SO ORP Domažlice a 2.5 Charakteristika školství na území SO ORP Domažlice. Data ve Strategii v rámci projektu MOS popisují situaci za školní rok 2012/2013, proto jsou údaje aktualizovány, pokud byly novější k dispozici.

Velmi detailně jsou ve Strategii zpracované kapitoly Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti školství a předškolního vzdělávání SO ORP Domažlice a Analýza rizik – registr rizik v oblasti školství a předškolního vzdělávání SO ORP Domažlice, proto jsou použity i v analytické části MAP.

2.3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ REALIZOVANÉHO MŠMT ČR

Dotazníkové šetření potřeb základních a mateřských škol, které provedlo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT ČR), proběhlo v období 24. 11. 2015 – 30. 1. 2016. Účast škol ve výzkumu byla dobrovolná a nezávazná.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na šest hlavních oblastí podporovaných z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV):

- ✓ podpora inkluzivního/společného vzdělávání,
- ✓ podpora rozvoje čtenářské gramotnosti/pregramotnosti,
- ✓ podpora rozvoje matematické gramotnosti/pregramotnosti,
- ✓ podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě,
- ✓ podpora polytechnického vzdělávání a rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení,

a tři vedlejší oblasti podporované z operačních programů:

- ✓ jazykové vzdělávání,
- ✓ ICT včetně potřeb infrastruktury,
- ✓ sociální a občanské dovednosti.

Cílem šetření bylo zjistit **míru potřeby rozvíjet v regionu danou oblast vzdělávání** v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016 – 2020. U každé oblasti bylo položeno 10 – 22 otázek, zjišťujících organizační, personální, finanční a další relevantní potřeby jednotlivých škol pro rozvoj vybrané pedagogické činnosti. Byl zjišťován aktuální stav na škále, a to od prvotních úvah o nutnosti nedostatečný stav řešit (1), představ, kdy už má škola promyšlen cíl a zahajuje realizaci změn (2), dále již stav realizovaných změn, ale stále s existujícím prostorem pro zlepšení (3), až po ideální stav, kdy ve škole existuje funkční systém k naplňování cíle dané oblasti vzdělávání (4).

Například v oblasti podpory inkluzivního/společného vzdělávání je výslednou hodnotou za regionální základní školy číslo 3, což znamená dosažení stavu, kdy již existuje funkční systém pro podporu inkluzivního vzdělávání, ale ještě je prostor na zlepšení a dosažení plně funkčního systému.

Školy pak k tomuto hodnocení dosaženého stavu uváděly, **zda a jaká opatření plánují v letech 2016 – 2018 nebo v letech 2019 - 2020** pro zlepšení stavu. Například 73,3 % škol v regionu v letech 2016 – 2018 plánuje zlepšení organizace a průběhu vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zatímco v období 2019 – 2020 se v plánech již více orientují

na zlepšení vlastního obsahu výuky, např. nejčastěji (26,7 %) chtějí výuku v oblasti inkluze zaměřit na uvědomování žáků o jejich právech a povinnostech, rozlišování viny, trestu, spravedlnosti apod.

V rámci dotazníkového šetření pak školy hodnotily **překážky, které jim brání v dosahování cílů** v dané oblasti. Opět přes personální, finanční, organizační překážky, překážky spočívající v nedostatečné přípravě pedagogů, v malé podpoře zřizovatelů, v nedostatečné spolupráci s rodiči apod. Z těchto překážek pak následně vybíraly ty nejvýznamnější.

V uvedeném příkladu inkluzivního vzdělávání 80 % základních škol uvedlo jako nejčastější překážku (z 15 předložených v dotazníku) nedostatek financí na další pracovníky (asistenty pedagogů, nepedagogické pracovníky) pro práci s heterogenními skupinami žáků. Následně ji 53,3 % uvedlo jako nejvýznamnější překážku inkluzivního vzdělávání ve škole.

Tímto způsobem bylo zhodnoceno všech 9 výše uvedených oblastí vzdělávání dětí a žáků. Výzkum potřeb základních a mateřských škol, realizovaný MŠMT ČR, tedy tvoří východisko analytické části MAP a pro další analýzu byly vybrány nejdůležitější agregované údaje za region SO ORP Domažlice.

Seznámení se s těmito výsledky, jejich interpretace a hodnocení nejčastějších překážek pro vzdělávání ve vybraných oblastech bylo obsahem zahajovacích jednání pracovních skupin MAP⁶.

2.3.1 ANALÝZA POTŘEB ZÁKLADNÍCH ŠKOL

2.3.1.1 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ ANALÝZY POTŘEB ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Ve SO ORP Domažlice je, jak ukazuje tabulka č. 2, celkem 19 ředitelství, které vykonávají činnost základních škol. Z toho 15 škol kompletně vyplnilo dotazníky MŠMT ČR, což činí 78,9 %. Oproti Plzeňskému kraji (93,2 %) a České republice (95,7 %) je zapojení základních škol do dotazníkového šetření podprůměrné.

⁶ Více informací o pracovních skupinách - viz dokumenty „Popis vzniku partnerství, reprezentativnosti partnerství ve SO ORP Domažlice“ a „Komunikační strategie – pravidla pro zapojení dotčené veřejnosti SO ORP Domažlice“.

Tabulka č. 2: Počet vyplněných dotazníků na základních školách

ORP: Domažlice Kraj: Plzeňský kraj	v rámci ORP		v rámci kraje		v rámci ČR	
	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
Počet ředitelství vykonávajících činnost ZŠ	19	100,0 %	221	100,0 %	4 165	100,0 %
- z toho kompletně vyplnilo dotazník	15	78,9 %	206	93,2 %	3 985	95,7 %
- z toho nevyplnilo dotazník	4	21,1 %	15	6,8 %	180	4,3 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Dále uváděné údaje tak vyplývají z výpovědi 15 základních škol ze SO OPR Domažlice.

Pro úplnost je nutné uvést, že MŠMT ČR uvádí celkový počet ředitelství vykonávajících činnost základních škol ve SO ORP Domažlice v počtu 19, protože zahrnuje i vzdělávací zařízení Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna v Hostouni, kterou přímo zřizuje. Toto zařízení nespadá do kompetence projektu MAP a není v dalších údajích započítáváno.

Jak bylo výše uvedeno, šetření MŠMT ČR se týkalo šesti hlavních oblastí vzdělávání podporovaných z operačních programů a třech vedlejších oblastí.

Dle tabulky č. 3 získaly z hlavních oblastí nejvyšší prioritu **podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, podpora rozvoje matematické gramotnosti a rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení**. Následovala podpora polytechnického vzdělávání, inkluzivního/společného vzdělávání a na posledním místě skončila podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků.

Tabulka č. 3: Pořadí hlavních oblastí podporovaných z operačních programů (OP)

Hlavní oblasti podporované z OP	Pořadí podle potřeb škol		
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	1	2	2
Podpora rozvoje matematické gramotnosti	2	3	3
Rozvoj infrastruktury, vč. rekonstrukcí a vybavení	3	1	1
Podpora polytechnického vzdělávání	4	4	5
Podpora inkluzivního/společného vzdělávání	5	5	4
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků	6	6	6

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Pozn.: 1 = nejvyšší priorita, 6 = nejnižší priorita

Dle tabulky č. 4 získalo z vedlejších oblastí nejvyšší prioritu **jazykové vzdělávání**, dále informační a komunikační technologie (ICT) včetně potřeb infrastruktury a nakonec sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence.

Tabulka č. 4: Pořadí vedlejších oblastí podporovaných z operačních programů (OP)

Další oblasti podporované z OP	Pořadí podle potřeb škol		
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
Jazykové vzdělávání	1	1	1
ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol)	2	2	2
Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence	3	3	3

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Pozn.: 1 = nejvyšší priorita, 3 = nejnižší priorita

Mezi **nejvýznamnější plány škol** patří **pravidelný nákup aktuální literatury a multimédií pro rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti, podpora zájmu žáků o oblast polytechniky propojením znalostí s každodenním životem a budoucí profesí**. V oblasti inkluze chtějí mít školy vytvořený systém podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a pedagogové by měli být schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami žáků. Školy by chtěly učit žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní řešení, nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů. Školy by měly u žáků rozvíjet schopnosti sebereflexe a sebehodnocení. V oblasti rozvoje jazykové gramotnosti by chtěli učitelé jazyků i ostatních předmětů rozvíjet své jazykové znalosti a využívat je ve výuce, ve škole by měly fungovat pravidelné jazykové kroužky, doučování a mimoškolní aktivity. Pedagogové by rádi ve všech předmětech využívali pro výuku volně dostupné, bezpečné, otevřené internetové zdroje.

Nedostatek stabilní finanční podpory je nejvýznamnější překážkou pro rozvoj čtenářské, matematické i jazykové gramotnosti. Nedostatek financí je problémem i v inkluzivním vzdělávání, a to konkrétně nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků. Všechny školy zapojené do šetření uvedly jako největší problém při rozvoji polytechnického vzdělávání nedostatečné a neodpovídající prostory. Při podpoře digitálních kompetencí pedagogů jsou překážkami nedostatek časových možností k dalšímu vzdělávání pedagogů a nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení. Finance se nedostávají ani podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků, a to zvláště na vzdělávání mimo vlastní výuku.

V následujících letech chtějí základní školy uskutečnit stavební úpravy a rekonstrukce učeben polytechnických předmětů a informatiky, knihoven, školních jídelen, družin a klubů a dále venkovní stavební úpravy. Celkem 33,3 % úprav se bude týkat bezbariérovosti.

Pořizovat vybavení chtějí školy do kmenových tříd, polytechnických učeben a počítačových (i mobilních) učeben (s tím souvisí i nákup softwaru a připojení k internetu ve třídách). Dále plánují vybavovat knihovny, jídelny, družiny a kluby. Budou pořizovat didaktické pomůcky, interaktivní tabule, audiovizuální techniku. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je třeba pořídit bezbariérový nábytek a přístroje, kompenzační a speciální pomůcky. Vybavovat chtějí také venkovní prostředí.

2.3.1.2 HLAVNÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV

Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti

Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti žáků zaujímá mezi základními školami na území SO ORP Domažlice prioritu číslo jedna.

Školy v nadcházejícím období nejčastěji plánují pravidelný nákup aktuální beletrie, další literatury a multimédií pro rozvoj této gramotnosti na 1. i 2. stupni (86,7 % škol). Dále by chtěly podporovat individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o literaturu a tvůrčí psaní.

Ve školách by měly být využívány knihovny (jak školní, tak místní) podle potřeb a možností žáků. V posledních pěti letech se neinvestovalo do úprav či rekonstrukcí prostor školních knihoven, ovšem v letech 2016 – 2018 to plánuje 26,7 % základních škol, v letech 2019 – 2020 dokonce 33,3 %. Vybavení knihoven se školy věnovaly již v minulých letech, 40 % základních škol to má v plánu i v následujících třech letech a 20 % v letech 2019 – 2020.

Dále školy plánují vytvořit čtenářsky podnětné vnitřní prostředí, tedy vedle knihoven i čtenářské koutky, nástěnky a prostory s informacemi z oblasti čtenářské gramotnosti apod. V minulých pěti letech se o tyto prostory staralo 20 % škol, v roce 2016 – 2018 to má v plánu 46,7 % a 40 % škol v tom chce pokračovat ještě i v dalších dvou letech.

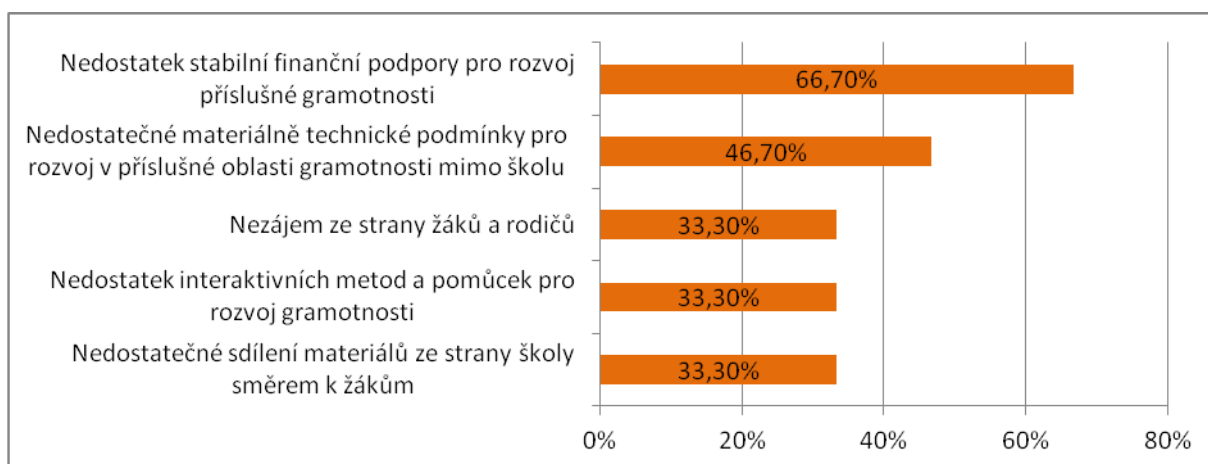
Z grafu č. 1 je patrné, že mezi překážkami v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti žáků jednoznačně převažuje nedostatek stabilní finanční podpory k personálnímu zajištění pedagogického

dozoru v čtenářských koutcích, ve volně otevřených učebnách, k možnému půlení hodin, k zajištění dostatečného počtu, inovaci a výměně učebních pomůcek (uvedlo 66,7 % škol).

Dalším problémem jsou nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj čtenářské gramotnosti žáků mimo školu, tedy na exkurze, výstavy, tematické programy apod. Objevil se i problém v nedostatečném sdílení elektronických nebo jiných didaktických materiálů ze strany školy směrem k žákům, nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj čtenářské gramotnosti a nezájem ze strany žáků a rodičů.

Graf č. 1: Překážky v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti“ bylo hlavním předmětem jednání pracovní skupiny „Rozvoj čtenářské pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka“.

Zajímavá byla informace, že díky nedávné dotaci na školní knihovny jsou již částečně plány škol ohledně rekonstrukcí a vybavení knihoven splněny, stejně tak plány pro vytvoření a vybavení čtenářských koutků. Překážkou pro tvorbu nebo rozšíření čtenářských koutků bývá nedostatek prostoru v některých školských zařízeních. Problémem při provozu školních knihoven je jejich personální obsazení. Školy nemají finance na stálého zaměstnance, který by obsluhoval knihovnu podle potřeb žáků.

Jako další problém byla pracovní skupinou označena neexistující spolupráce mezi školní a městskou/obecní knihovnou, popř. spolupráce škol s dalšími institucemi, např. s místním muzeem. Při lepší vzájemné komunikaci o doplňování knižních fondů by nedocházelo k dublování knih ve školních a městských/obecních knihovnách a knihovny by se tak lépe doplňovaly v nabídce knih pro

mladé čtenáře. Při spolupráci základních škol s muzeem by mohly vznikat programy pro mimoškolní aktivity se zaměřením na rozvoj čtenářství, včetně případného zapojení i rodičů žáků.

Podpora rozvoje matematické gramotnosti

Druhou nejvyšší prioritu zaujímá na území SO ORP Domažlice podpora rozvoje matematické gramotnosti žáků.

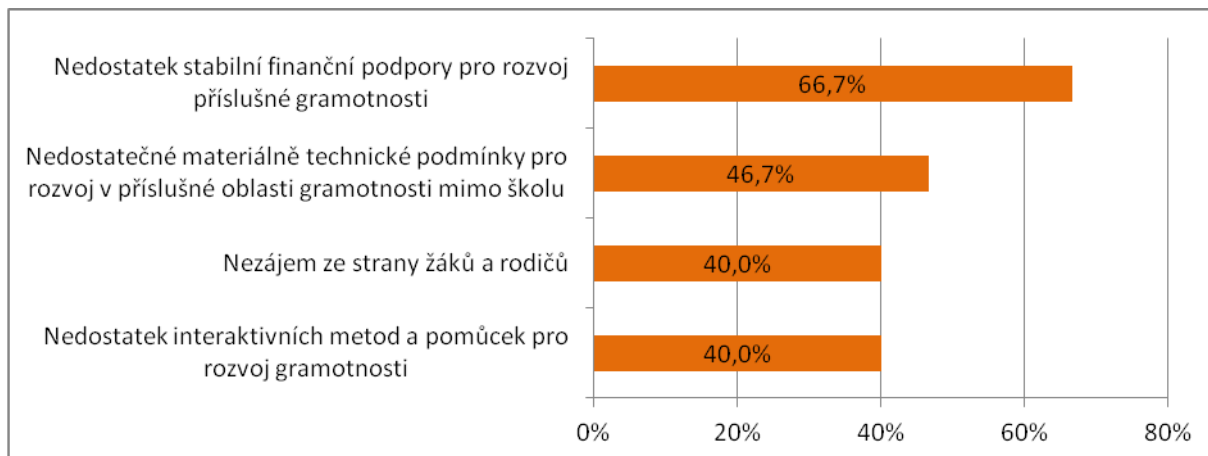
Pro rozvoj matematické gramotnosti na 1. i 2. stupni plánuje 80 % základních škol pravidelné nákupy aktuální literatury a multimédií. Školy by chtěly více podporovat individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o matematiku a docílit pravidelného fungování kroužků pro podporu matematické gramotnosti (např. kroužek zábavné logiky apod.) v rámci mimoškolních aktivit, vč. kroužků doučování matematiky. Tomu odpovídá i záměr v investičních prioritách pořizovat vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy, např. prostor pro sdílení zkušeností z výuky a na rozvoj matematické gramotnosti obecně.

Jak ukazuje graf č. 2, k překážkám v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků patří hlavně (stejně jako u čtenářské gramotnosti) nedostatek stabilní finanční podpory, především k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k zajištění dostatečného počtu, inovaci a výměně adekvátních učebních pomůcek.

Dále pak nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj matematické gramotnosti mimo školu, tedy možnost navštěvovat exkurze, výstavy, tematické programy atd. Dalšími překážkami jsou nedostatek interaktivních metod a pomůcek a opět nezájem ze strany žáků a rodičů. Zajímavým poznatkem je, že nezájem rodičů a žáků je u matematické gramotnosti vyšší než u gramotnosti čtenářské.

Graf č. 2: Překážky v oblasti rozvoje matematické gramotnosti

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora rozvoje matematické gramotnosti“ bylo tématem jednání pracovní skupiny „Rozvoj matematické pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj digitálních kompetencí dětí, žáků i pedagogů“.

Na pracovní skupině byla zpochybněna překážka „nedostatek interaktivních pomůcek“, uváděná ve výsledcích šetření MŠMT ČR, neboť základní školy mají reálnou možnost tyto pomůcky získávat prostřednictvím různých dotací. Problémem ovšem je nedostatek nebo nedostupnost výukových materiálů, např. pro využívání interaktivních tabulí. Pedagogové si je musejí ve většině případů vytvářet sami, což je pro ně časově náročné. Navíc se cítí za tuto činnost neocenení, a proto se i brání sdílení těchto programů s jinými školami. Časový prostor chybí pedagogům i pro individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o matematiku.

Členové pracovní skupiny upřesnili překážku rozvoje matematické gramotnosti „nezájem ze strany žáků a rodičů“, kterou uvedlo 40 % základních škol. Spíše než o nezájem se jedná o nedostatečnou informovanost o alternativních metodách výuky matematiky, jako je např. Hejného metoda. Nedostatečná osvěta a špatná informovanost vůbec se nakonec ukázala jako největší problém, a to i mezi pedagogy navzájem. V současné době nikdo taková setkání, při kterých by docházelo k výměnám zkušeností a sdílení dobré praxe, v rámci SO ORP Domažlice neorganizuje.

Rozvoj infrastruktury základních škol

V pořadí třetí prioritní oblastí podle potřeb regionálních základních škol je rozvoj infrastruktury základních škol, vč. rekonstrukcí a vybavení.

Tabulka č. 5 ukazuje, že v minulých letech investovalo 60 % základních škol ve SO ORP Domažlice v rámci evropských projektů do své infrastruktury, což je krajový i republikový nadprůměr. Současně 93,3 % škol investovalo do vnitřního vybavení školy, tedy na obdobné úrovni jako základní školy v celém Plzeňském kraji a republice.

Tabulka č. 5: Investice v letech 2010 – 2015

Investice v letech 2010 – 2015	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z dotací EU do infrastruktury školy (stavba, rekonstrukce, modernizace budovy, učebny, místnosti, dvora atp.)	60,0 %	48,5 %	52,7 %
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z dotací EU do vnitřního vybavení školy	93,3 %	95,1 %	90,0 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Tabulka č. 6 ilustruje plány základních škol na stavby a rekonstrukce.

Kolem čtvrtiny základních škol (26,7 %) využilo v letech 2010 až 2015 evropské dotační projekty pro **rekonstrukce budov** (např. udržovací práce, modernizace pláště budov, zateplení budov) nebo pro **rekonstrukce učeben informatiky**. Jen sporadicky a pod krajskou úrovní prováděly rekonstrukce kmenových tříd, tělocvičen, dílen, školních jídelen a venkovního prostředí školy.

Bezbariérovým stavebním úpravám dotovaným z evropských projektů se v minulých letech nevěnovala žádná základní škola a ani v následujících letech to nemá mnoho škol v plánu (v letech 2016 až 2018 pouze 20 % základních škol v regionu, v letech 2019 až 2020 dalších 33,3 % škol). Pro podporu inkluzivního/společného vzdělávání tak základní školy spíše investují do vybavení pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). V regionu plánuje nákup kompenzačních/speciálních pomůcek pro tyto žáky 78,3 % základních škol a pořízení bezbariérového nábytku přístrojů nebo elektroniky pro žáky se SVP 60 % škol.

Ve škále plánovaných stavebních úprav a rekonstrukcí převládají v letech 2016 až 2018 **úpravy venkovního prostředí škol** (hřiště, školní zahrady, učebny v přírodě apod.) u 46,7 % škol a dalších 40 % škol to má v plánu do roku 2020, a v obdobném rozsahu i **úpravy a vybavení školních**

jídelen, družin a klubů. Více jak polovina škol má do roku 2020 naplánovány **rekonstrukce budov a udržovací práce**, třetina škol plánuje **novou výstavbu nebo přestavbu budov**.

Čtenářské prostředí pro žáky plánuje stavebními úpravami a dalším dovybavením **školských knihoven nebo informačních center** vylepšit 60 % základních škol.

Přestože všech 15 základních škol uvedlo v jiné části šetření MŠMT ČR jako překážku rozvoje polytechnického vzdělávání žáků nedostatečné či neodpovídající prostory, má v plánu upravovat učebny fyziky a chemie pouze 33,4 % škol. Pozitivním prvkem jsou plánované **úpravy dílen a cvičných kuchyněk** u 66,7 % škol, včetně příslušného vybavení.

Tabulka č. 6: Plánované stavby a rekonstrukce

Stavby, rekonstrukce	Podíl ZŠ v rámci SO ORP plánujících stavět/rekonstruovat		Podíl ZŠ, jejichž plán se bude týkat bezbariérovosti
	2016 – 2018	2019 – 2020	
Bezbariérové stavební úpravy a rekonstrukce	20,0 %	33,3 %	33,3 %
Ostatní rekonstrukce, udržovací práce a modernizace pláště budov; zateplení budov (projekty energeticky udržitelné školy apod.)	33,3 %	26,7 %	13,3 %
Stavební úpravy a rekonstrukce knihovny, informačního centra školy	26,7 %	33,3 %	20,0 %
Stavební úpravy a rekonstrukce učebny fyziky	26,7 %	6,7 %	0,0 %
Stavební úpravy a rekonstrukce učebny chemie	26,7 %	6,7 %	0,0 %
Stavební úpravy a rekonstrukce učebny informatiky	13,3 %	26,7 %	6,7 %
Stavební úpravy a rekonstrukce dílny/cvičné kuchyňky	46,7 %	20,0 %	13,3 %
Stavební úpravy a rekonstrukce školní jídelny, družiny, klubu apod.	46,7 %	13,3 %	20,0 %
Stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, např. hřiště, školní zahrady, dopravní hřiště, botanické zahrady, rybníky, učebny v přírodě, naučné stezky apod.	46,7 %	40,0 %	26,7 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

V tabulce č. 7 jsou uvedeny údaje o plánech regionálních základních škol na vybavení specializovaných učeben, pořízení nových didaktických pomůcek, audiovizuální techniky atd.

Tyto plány navazují na stav dosažený v posledních pěti letech s přispěním evropských projektů. Nejčastěji školy pořizovaly software pro ICT techniku (80 % škol), interaktivní tabule (73,3 %), stolní počítače (58,3 %), vybavení mobilní počítačové učebny notebooky a tablety (46,7 %), audiovizuální techniku jako televize, projektory apod. (46,7 %) a ve stejné míře také vybavení knihoven.

I z těchto důvodů jsou v plánovaném vybavení do roku 2020 akceptovány jiné položky – nové didaktické pomůcky (všechny školy) a vybavení polytechnických učeben (fyziky, chemie, přírodopisu, dílny, kuchyňky apod. – 73,3 % škol).

Tabulka č. 7: Plánované vybavení

Vybavení	Podíl ZŠ v rámci SO ORP plánujících pořízení vybavení	
	2016 – 2018	2019 – 2020
Vybavení kmenových tříd	46,7 %	26,7 %
Vybavení polytechnických učeben (fyziky, chemie, přírodopisu, dílny, kuchyňky apod.)	53,3 %	20,0 %
Vybavení knihovny	40,0 %	20,0 %
Vybavení počítačové učebny (stolní počítače)	33,3 %	33,3 %
Vybavení mobilní počítačové učebny (např. notebooky, tablety)	40,0 %	33,3 %
Vybavení dílny/cvičné kuchyňky	46,7 %	26,7 %
Vybavení školní jídelny, družiny, klubu apod.	40,0 %	20,0 %
Software pro ICT techniku	33,3 %	33,3 %
Nové didaktické pomůcky	66,7 %	40,0 %
Připojení k internetu ve třídách, na škole a ve školských zařízeních	26,7 %	20,0 %
Interaktivní tabule	46,7 %	33,3 %
Audiovizuální technika (televize, projektory apod.)	26,7 %	33,3 %
Vybavení bezbariérovým nábytkem, přístroji, elektronikou pro žáky se SVP	40,0 %	20,0 %
Kompenzační/speciální pomůcky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	60,0 %	13,3 %
Vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy, např. čtenářské koutky, prostor na sdílení zkušeností z výuky, na rozvoj jednotlivých gramotností apod.	46,7 %	40,0 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Podpora polytechnického vzdělávání

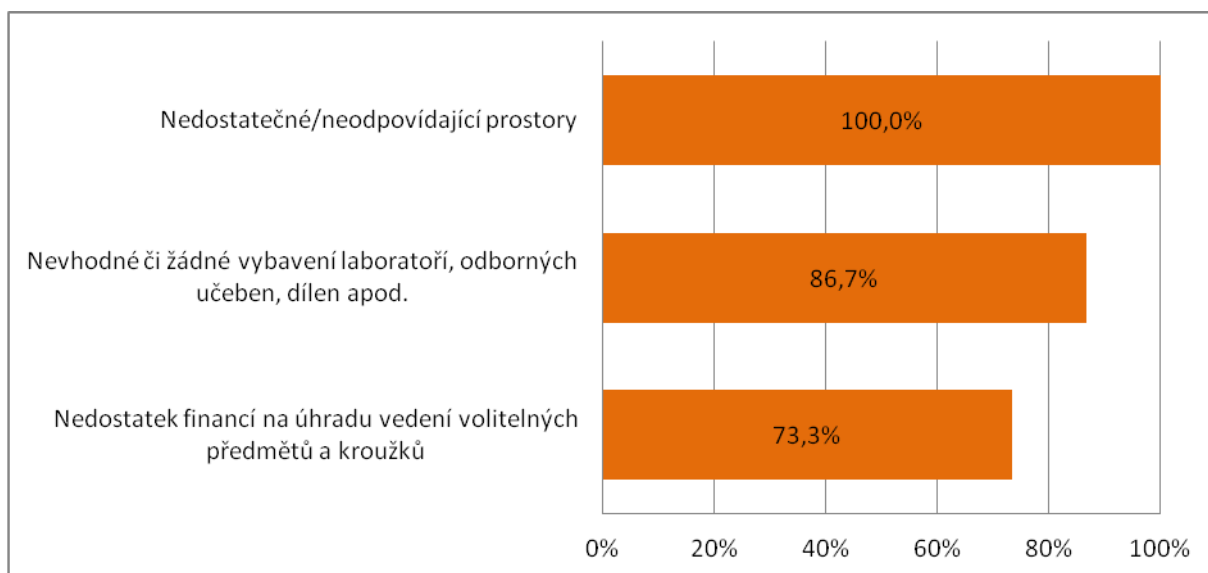
Čtvrtou hlavní oblastí podporovanou regionálními školami je polytechnické vzdělávání žáků, jinými slovy podpora školních předmětů jako chemie, fyzika, přírodopis, dílny, vaření atd.

Školy by chtěly podporovat zájem žáků o oblast polytechniky propojením znalostí s každodenním životem a budoucí profesí, dále by přírodovědné a environmentální vzdělávání mělo být realizováno v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV) a školy by měly využívat informační a komunikační technologie.

Snaha o rozvoj polytechnického vzdělávání je patrná i z investičních plánů základních škol, kdy 26,7 % škol by chtělo rekonstruovat učebny fyziky a chemie, 20 % učebnu přírodopisu a 46,7 % škol chce stavebně upravit dílny a cvičné kuchyňky. Vybavení těchto prostorů se chce věnovat 73,3 % základních škol.

Všechny dotazované základní školy vnímají jako zásadní problém při rozvoji polytechnického vzdělávání, jak uvádí graf č. 3, nedostatečné nebo neodpovídající výukové prostory. Mezi významné překážky patří rovněž nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen a nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků.

Graf č. 3: Překážky v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora polytechnického vzdělávání“ bylo hlavním předmětem jednání pracovní skupiny „Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků“.

Na jednání pracovní skupiny byl vyzdvihnut problém nedostatku financí na zájmovou polytechnickou činnost na základních školách s tím, že by měla fungovat užší spolupráce s organizacemi věnujícími se vzdělávání mládeže, např. domazlický Dům dětí a mládeže Domino (DDM), kde je polytechnická zájmová činnost již v různých formách provozována a jsou k dispozici i odborní lektori. DDM v této době usiluje o další prostory pro dílnu.

Jako hlavní problém byla označena celková nedostatečná hmotná podpora a nedostatečné podmínky pro rozvoj polytechnického vzdělávání, s čímž souvisí jak překážka „nedostatečné/neodpovídající prostory“, tak i překážka „nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.“

Oblast „Rozvoj kompetencí v polytechnickém vzdělávání na základních školách“ byla zvolena jako doporučené opatření MAP.

Podpora inkluzivního/společného vzdělávání

I když se téma podpory inkluzivního/společného vzdělávání v prioritách jednotlivých oblastí umístilo až na pátém místě, je to bezesporu velmi palčivé téma. Tomu odpovídá i množství plánovaných aktivit škol na odstranění překážek, se kterými se nyní musí potýkat.

Polovina základních škol má v plánu bezbariérové stavební úpravy a rekonstrukce do roku 2020. Úpravy by se měly týkat především knihoven, školních jídelen, družin a klubů, kmenových tříd, dílen a cvičných kuchyněk. Celkem 40 % škol by chtělo v letech 2016 – 2018 pořizovat bezbariérový nábytek, přístroje a elektroniku pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), v letech 2019 – 2020 by v tom mělo pokračovat 20 % škol. Kompenzační/speciální pomůcky pro žáky se SVP by chtělo nakupovat 60 % škol v nynějším období, v dalším 13,3 %.

Vedení škol má v plánu vytvářet podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole, zejména zajišťovat odbornou, materiální a finanční podporu, další vzdělávání pedagogických pracovníků, pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru.

Školy by chtěly upravovat organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP (např. poskytovat skupinovou výuku pro nadané žáky, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků, organizovat doučování apod.)

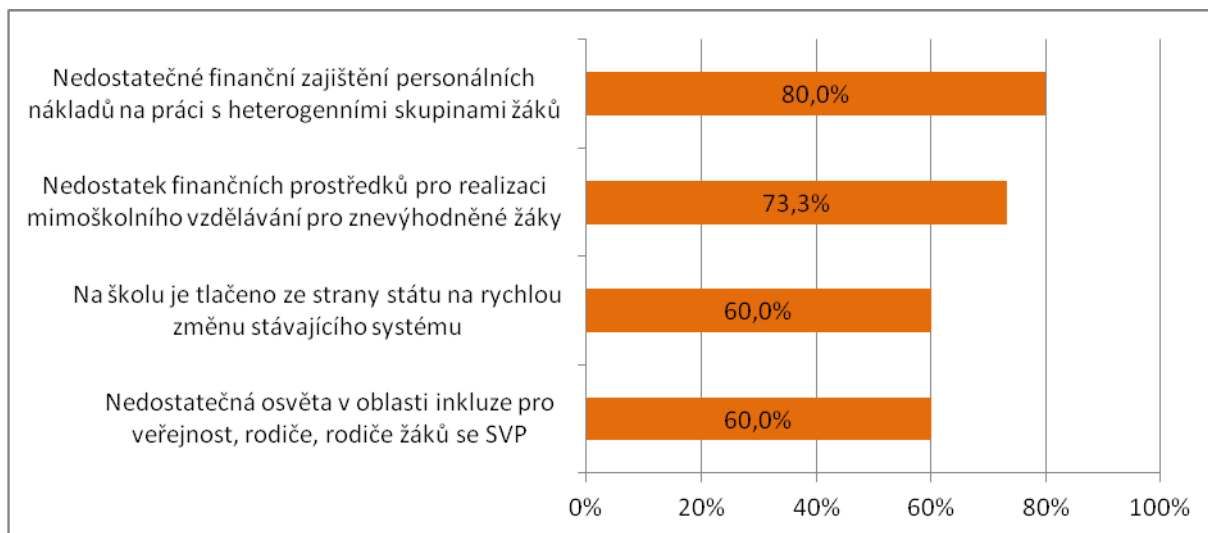
Školy by měly mít vytvořen systém podpory pro žáky se SVP včetně vybavení kompenzačními/speciálními pomůckami, využívání služeb asistenta pedagoga atd.

Školy by měly umět připravit všechny žáky na bezproblémový přechod na další stupeň vzdělávání.

Pedagogové škol by měli být schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami žáků tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného žáka (např. učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady, tvorba žákovských portfolií apod.)

Jak ukazuje graf č. 4, největší problém v oblasti podpory inkluzivního/společného vzdělávání je nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků, jinými slovy nedostává se asistentů pedagoga i dalších pedagogických a nepedagogických pracovníků. Dalším problémem je nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky, např. výstavy, exkurze, zájmové kroužky apod. Celkem 60 % základních škol trápí velký tlak ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému a nedostatečná osvěta v oblasti inkluzivního/společného vzdělávání pro veřejnost, rodiče a rodiče žáků se SVP.

Graf č. 4: Překážky v oblasti podpory inkluzivního/společného vzdělávání

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora inkluzivního/společného vzdělávání“ bylo hlavním předmětem jednání pracovní skupiny „Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj

sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, jak vzbudit zájem rodičů o vzdělávání svých dětí a žáků“.

Prvním bodem jednání pracovní skupiny byla diskuse k umístění tak závažného tématu až na pátém místě co do priority hlavních oblastí podporovaných z operačních programů. Členové pracovní skupiny se shodli, že téma inkluze není možné srovnávat s gramotnostmi apod., ale jedná se o oblast prolínající celým vzdělávacím procesem a měla by stát mimo hodnocení dílčích oblastí vzdělávání. Byla vyslovena domněnka, že nízká priorita byla zvolena díky nedostatečné osvětě a obavám z tématu.

Členové pracovní skupiny vyzdvihli překážku rozvoje inkluzivního vzdělávání, kterou je „nedostatečná osvěta v oblasti inkluze pro veřejnost, rodiče, rodiče žáků se SVP“. Chybí především pozitivní osvěta a prezentování příkladů dobré praxe.

K překážce „nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků“ bylo dodáno, že pedagogové velmi často nejsou k inkluzi kompetentní. A dalším problémem je nedostatečná kapacita odborníků (školních psychologů, logopedů, speciálních pedagogů atd.) a zázemí pro ně.

Byly jmenovány tři nové překážky inkluzivního vzdělávání, a to „odtrženost ministerských úředníků od reality“, „nedostatek prostor pro vytvoření více menších tříd“ a „neúměrně dlouhá doba určení diagnózy žáků“.

Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Šestou, a tedy poslední, hlavní oblastí je podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků.

Školy mají v plánu se v následujících letech zaměřit na učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní řešení, nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů. Škola chce podporovat klíčové kompetence k rozvoji kreativity podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV).

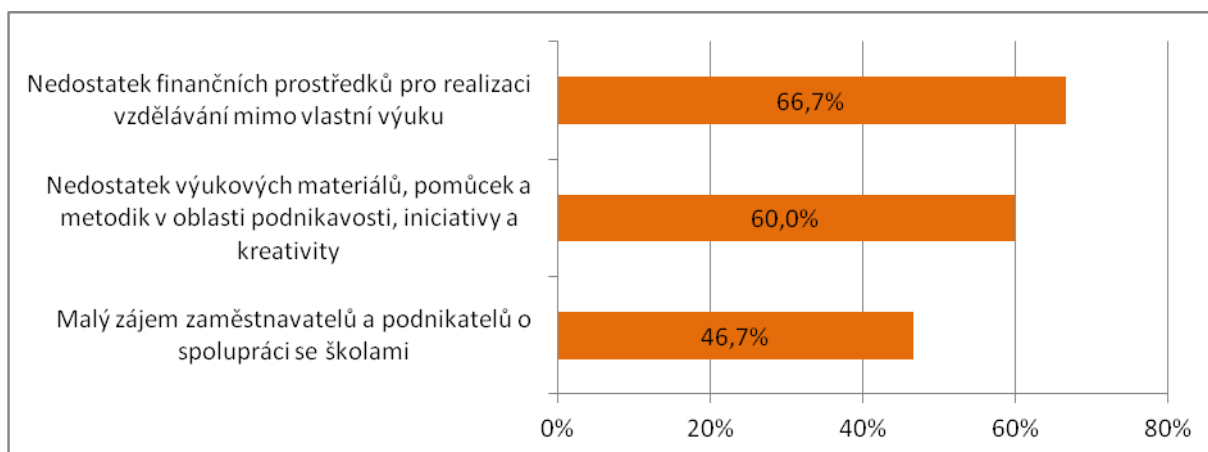
Učitelé chtějí rozvíjet své znalosti v oblasti podpory kreativity, chtějí je využívat ve své pedagogické práci a sdílet dobrou praxi v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity mezi sebou i s učiteli z jiných škol.

Školy mají v plánu systematicky učit prvkům iniciativy a kreativity, prostředí i přístup pedagogů by měl podporovat fantazii a iniciativu žáků, chtěly by organizovat konzultace, debaty a exkurze na podporu podnikavosti a iniciativy pro žáky i učitele, dále chtějí rozvíjet finanční gramotnost žáků a ve školách by mělo být v rámci vzdělávacího procesu nastaveno bezpečné prostředí pro rozvoj kreativity, iniciativy a názorů žáků.

Dle grafu č. 5 k nejvýznamnějším překážkám v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků patří nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku, nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami v dané problematice.

Graf č. 5: Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků“ bylo jedním z hlavních témat jednání pracovní skupiny „Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků“.

Členové pracovní skupiny nesouhlasili s překážkou „nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik“. Proběhla diskuze na téma „projektové dny“ se závěrem, že je problematičké financování těchto akcí kvůli omezenému rozpočtu ve školách.

Oblast Rozvoj podnikavosti a iniciativy v základních školách nebyla zvolena jako doporučené opatření MAP.

2.3.1.3 VEDLEJŠÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV

Rozvoj jazykové gramotnosti

Nejvýznamnější vedlejší oblastí podporovanou z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) je rozvoj jazykové gramotnosti.

V následujících letech by měly v základních školách na území SO ORP Domažlice fungovat pravidelné jazykové kroužky, doučování a mimoškolní aktivity v oblasti rozvíjení jazykové gramotnosti. Dále by měla být využívána interaktivní média, informační a komunikační technologie. Učitelé 1. i 2. stupně, učitelé jazyků i ostatních předmětů budou mít za úkol rozvíjet své jazykové znalosti a využívat je ve výuce.

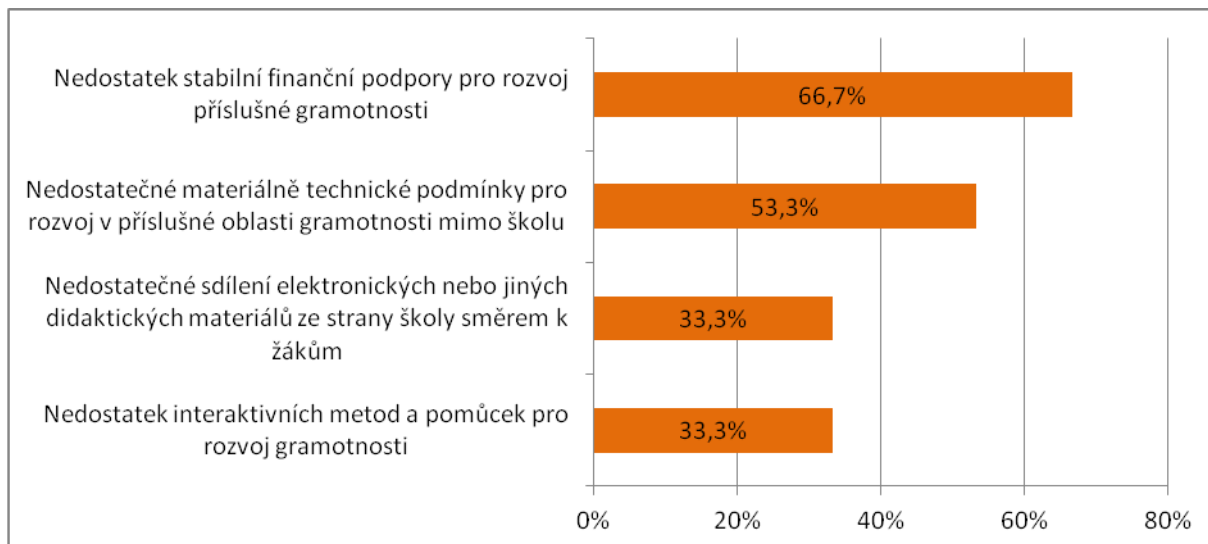
K rozvoji této gramotnosti by měly také přispět stavební úpravy a rekonstrukce jazykových učeben, které má v plánu 20 % škol a jejich vybavení 13,3 % škol.

Jak ukazuje graf č. 6, nejvýznamnější překážkou pro rozvoj jazykové gramotnosti je nedostatek finanční podpory k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.

Dále je problém v nedostatečných materiálně technických podmínkách pro rozvoj jazykové gramotnosti mimo školu, např. exkurze, výstavy apod. V rozvoji brání také nedostatečné sdílení elektronických nebo jiných didaktických materiálů ze strany školy směrem k žákům a nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj jazykové gramotnosti.

Graf č. 6: Překážky v oblasti rozvoje jazykové gramotnosti

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Rozvoj jazykové gramotnosti“ bylo jedním z bodů jednání pracovní skupiny „Rozvoj čtenářské pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka“.

Oblast „Rozvoj jazykové gramotnosti na základních školách“ nebyla zvolena jako průřezové opatření MAP.

Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků

Informační a komunikační technologie (ICT) včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol spočívající v zavedení internetového připojení do škol hlavně jako zdroje veřejného a dostupného přístupu k informacím, např. typu školská knihovna) je druhou nejvýznamnější vedlejší oblastí podporovanou z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV).

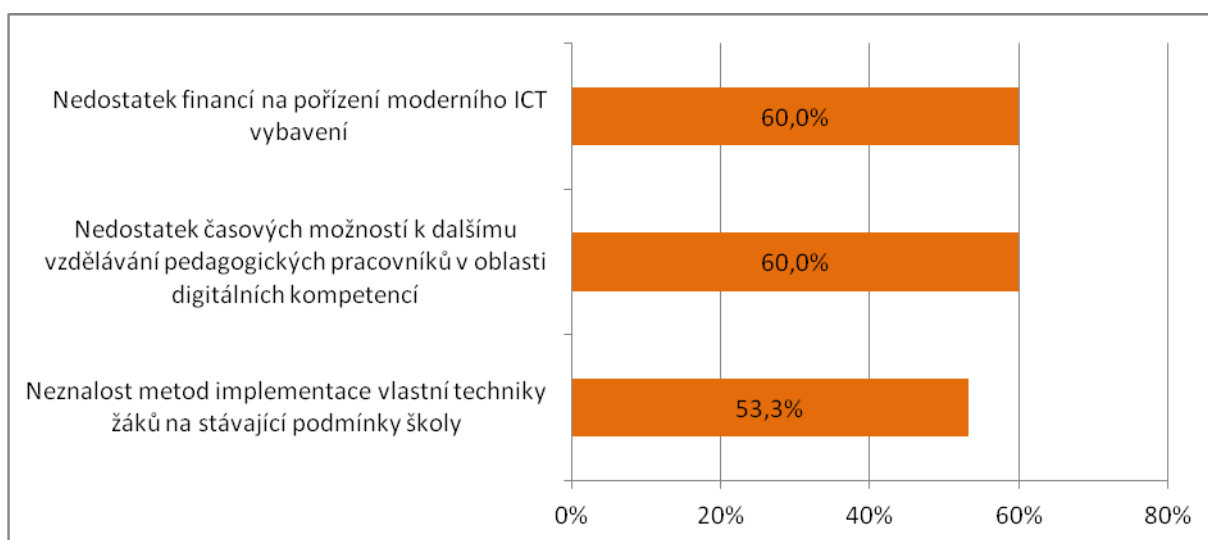
Co se týče podpory digitálních kompetencí pedagogických pracovníků, je v plánu, aby pedagogové využívali pro výuku volně dostupné, bezpečné, otevřené internetové zdroje, dále využívali ICT učebnu nebo školní stolní počítače při výuce, a to nejen informatiky, ale i při výuce jiných předmětů. Mobilní ICT vybavení a digitální technologie by měly být více využívány při výuce v terénu, v projektové výuce apod.

Na to navazují záměry 26,7 % základních škol rekonstruovat do roku 2020 učebny informatiky, tyto učebny vybavit stolními počítači (33,3 % škol), a zároveň vybavit mobilní počítačové učebny (40 % škol), k tomu nakoupit software pro ICT techniku (33,3 % škol). Připojení k internetu ve třídách, na škole a ve školských zařízeních se chce věnovat 26,7 % škol.

Z grafu č. 7 je vidět, že ke třem nejvýznamnějším překážkám v oblasti podpory digitálních kompetencí pedagogických pracovníků patří nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení, včetně údržby stávající techniky, nedostatek času k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků a neznalost metod implementace vlastní techniky žáků na stávající podmínky školy, především z důvodů používání různorodých operačních systémů.

Graf č. 7: Překážky v oblasti podpory digitálních kompetencí pedagogických pracovníků

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků základních škol“ bylo součástí jednání pracovní skupiny „Rozvoj matematické pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj digitálních kompetencí dětí, žáků i pedagogů“.

Na pracovní skupině bylo jako největší problém označeno vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí. Nejen, že je na území SO ORP Domažlice nedostatek takových příležitostí a pedagogové tak musí navštěvovat semináře až v Plzni, ale navíc je velmi náročné zajistit náhradu učitele ve výuce, a to především na malotřídních školách, kterých je v SO ORP Domažlice 44 %.

Oblast „Digitální kompetence pedagogů základních škol“ byla zvolena jako průřezové opatření MAP.

Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí

Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí žáků je základními školami v regionu nejméně prioritizovanou oblastí výuky.

V této oblasti chce 73,3 % škol u žáků rozvíjet schopnosti sebereflexe a sebehodnocení, dále 66,7 % škol chce žáky učit používat jistě a bezpečně informační, komunikační a další technologie a 60 % škol by rádo motivovalo žáky k celoživotnímu učení.

Překážky pro realizaci této výuky nebyly stanoveny.

Téma „Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí“ bylo předmětem jednání pracovní skupiny „Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, jak vzbudit zájem rodičů o vzdělávání svých dětí a žáků“.

Na pracovní skupině bylo zpochybněno umístění této oblasti v rámci pořadí priorit vedlejších oblastí podporovaných z operačních programů. Podobně jako inkluzivní/společné vzdělávání by měla stát mimo hodnotící škálu, vzdělávání v této oblasti probíhá celým vzdělávacím procesem.

K dalším plánům škol bylo na pracovní skupině přidáno „škola by měla vést žáky ke zdravým mezilidským vztahům, učit tolerovat a vážit si ostatních“ a „škola by měla vést žáky k trvalému udržitelnému rozvoji, tedy k udržování kontaktů, mezilidských vztahů atd.“

Hlavním problémem v oblasti výuky sociálních a občanských kompetencí je fakt, že škola je nucena k přebírání zodpovědnosti rodičů za výchovu svých dětí.

Oblast „Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí“ byla zvolena jako průřezové opatření MAP.

2.3.2 ANALÝZA POTŘEB MATEŘSKÝCH ŠKOL

2.3.2.1 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ ANALÝZY POTŘEB MATEŘSKÝCH ŠKOL

Na území SO ORP Domažlice je celkem 28 ředitelství, které vykonává činnost mateřských škol, z toho 22 kompletně vyplnilo dotazníky, což činí 78,6 %. Oproti Plzeňskému kraji (84,7 %) a České republice (88,8 %) je zapojení mateřských škol ve SO ORP Domažlice do dotazníkového šetření podprůměrné, což ilustruje tabulka č. 8.

Tabulka č. 8: Počet dotazníků vyplněných mateřskými školami

ORP: Domažlice Kraj: Plzeňský kraj	v rámci ORP		v rámci kraje		v rámci ČR	
	Počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
Počet ředitelství vykonávajících činnost MŠ	28	100,0 %	275	100,0 %	5 282	100,0 %
- z toho kompletně vyplnilo dotazník	22	78,6 %	233	84,7 %	4 688	88,8 %
- z toho nevyplnilo dotazník	6	21,4 %	42	15,3 %	594	11,2 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Veškeré dále uvedené údaje jsou vztaženy ke školám, které dotazník vyplnily, tedy k 22 regionálním mateřským školám.

Šetření se – shodně jako u základních škol – týkalo šesti hlavních oblastí podporovaných z OP VVV a třech vedlejších oblastí. Tabulka č. 9 ukazuje, že z hlavních oblastí získala **nejvyšší prioritu podpora polytechnického vzdělávání dětí**, druhou **rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení**. Následuje podpora matematické a čtenářské pregramotnosti, podpora inkluzivního/společného vzdělávání a na posledním místě skončila podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí.

Tabulka č. 9: Pořadí hlavních oblastí podporovaných z OP

Hlavní oblasti podporované z OP	Pořadí podle potřeb škol		
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
Podpora polytechnického vzdělávání	1	2	2
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2	1	1
Podpora rozvoje matematické pregramotnosti	3	3	5
Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti	4	5	4
Podpora inkluzivního/společného vzdělávání	5	4	3
Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí	6	6	6

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Pozn.: 1 = nejvyšší priorita, 6 = nejnižší priorita

Z vedlejších oblastí podporovaných z OP VVV dle tabulky č. 10 se nejvýše umístila **Informační a komunikační technologie (ICT)**, včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol), dále jazykové vzdělávání dětí a jako třetí sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence.

Tabulka č. 10: Pořadí dalších oblastí podporovaných z OP

Další oblasti podporované z OP	Pořadí podle potřeb škol		
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol)	1	1	1
Jazykové vzdělávání	2	2	2
Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence	3	3	3

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Pozn.: 1 = nejvyšší priorita, 3 = nejnižší priorita

Na jednání pracovní skupiny „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“ bylo diskutováno pořadí hlavních oblastí podporovaných z operačních programů. Členové se shodli, že pořadí vyplývající z dotazníkového šetření MŠMT ČR neodpovídá realitě. Nejvyšší prioritu podle pracovní skupiny mají oblasti Rozvoj infrastruktury školy a Podpora inkluzivního/společného vzdělávání, dále Podpora polytechnického vzdělávání, na posledních místech jsou Podpora matematické a čtenářské pregramotnosti a Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí.

Mezi **nejvýznamnější plány** mateřských škol do roku 2020 patří **pořízení vzdělávacích materiálů pro vzdělávání polytechnického charakteru**. Školy by také chtěly mít **stanoveny konkrétní cíle v oblasti rozvoje matematické a čtenářské gramotnosti**. Učitelé by chtěli rozvíjet své znalosti v oblastech jednotlivých gramotností, využívat je ve výchově a v praxi. Školy by měly podporovat individuální práci s dětmi s mimořádným zájmem o počítání nebo logiku. V oblasti inkluze by měli učitelé vnímat tvořivým způsobem rozdíly mezi dětmi a školy by chtěly všechny děti učit uvědomovat si svá práva i povinnosti. Školy mají v plánu u dětí rozvíjet schopnosti sebereflexe a sebehodnocení a podporovat klíčové kompetence k rozvoji kreativity podle Rámcově vzdělávacích plánů pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Pedagogové by měli mít základní znalosti práce s počítačem a internetem a využívat je pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí.

Prakticky **všechny hlavní překážky** pro rozvoj jednotlivých oblastí **se týkají nedostatku financí**. Jak na podporu polytechnického vzdělávání, matematické či čtenářské pregramotnosti, na pořízení moderního ICT vybavení, tak na nákup pomůcek a literatury pro rozvoj iniciativy a kreativity u dětí. Pro inkluzi je nejpalčivější problém technická nemožnost bezbariérových úprav budov mateřských škol.

Celkem polovina mateřských škol má v plánech do roku 2020 **stavební úpravy a nákup vybavení pro podporu podnětného venkovního prostředí**, dále ostatní rekonstrukce a udržovací práce (např. modernizace pláště budovy, zateplení budov). Bezbariérovým úpravám se chce věnovat 13,6 % škol.

V příštích letech se mateřské školy zaměří na nákup nových didaktických pomůcek, vybavení prostor školy pro rozvoj polytechnických dovedností, vybavení knihovny a dalších prostor. Celkem 31,8 % škol pořídí didaktické a kompenzační pomůcky a bezbariérový nábytek pro děti se SVP. Investovat se také bude do vybavení výpočetní technikou pro pedagogické pracovníky a do nového softwaru.

2.3.2.2 HLAVNÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV

Podpora polytechnického vzdělávání

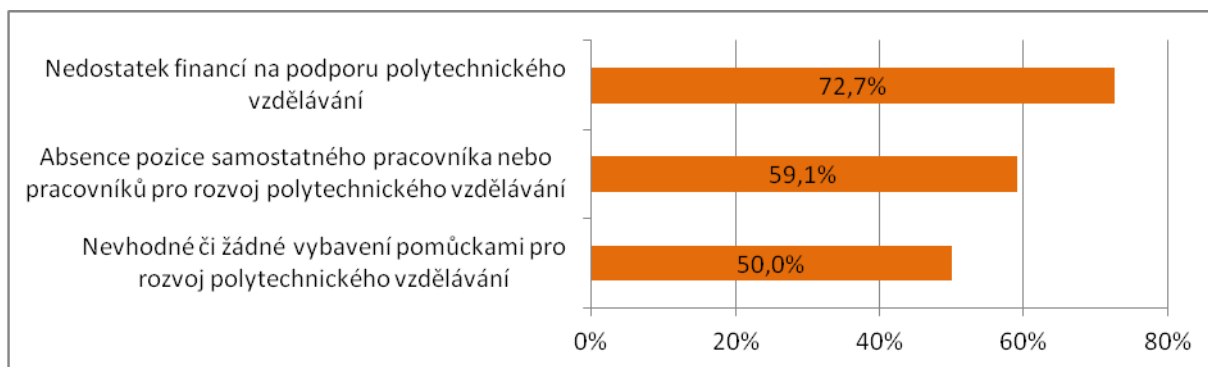
Na území SO ORP Domažlice je pro mateřské školy podpora polytechnického vzdělávání dětí oblastí s největší prioritou.

Školy by chtěly disponovat výukovými materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru, dále mají v plánu podporovat samostatnou práci dětí v této oblasti. Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání by na školách mělo být realizováno v souladu s RVP PV.

I když školy většinou nemají v plánu stavební úpravy či rekonstrukce prostor na podporu polytechnického vzdělávání (pouze 9,1 % škol v období 2019 – 2020), chtějí tyto prostory dovybavit, a to celkem 36,4 % škol v období 2016 – 2018 a 27,3 % do roku 2020.

Graf č. 8 ukazuje jako nejvýznamnější překážku v oblasti podpory polytechnického vzdělávání nedostatek financí, dále absenci pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj této oblasti a nevhodné či žádné vybavení pomůckami, což, jak již bylo zmíněno výše, školy mají v plánu řešit. Jedná se především o vybavení tříd, heren, hřišť, výtvarných dílen apod.

Graf č. 8: Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora polytechnického vzdělávání“ bylo hlavním předmětem jednání pracovní skupiny „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“.

Z vyjádření členů pracovní skupiny vyplynulo, že díky nedávnému dotačnímu programu „Podpora polytechnické výchovy v mateřských a základních školách“ měly mateřské školy možnost pořídit potřebné vybavení školy, tříd i dílen, zajistit si metodické materiály a další vzdělávání

pedagogických pracovníků či vzdělávání dětí a žáků v science centrech, i když v tomto směru mají mateřské školy stále rezervy. Také díky tomuto programu pravděpodobně získala oblast rozvoje polytechnického vzdělávání nejvyšší prioritu, jelikož byla pro mateřské školy v době dotazníkového šetření MŠMT ČR aktuálním tématem.

Členové pracovní skupiny zmínili, že samostatný pracovník pro rozvoj polytechnického vzdělávání by především na menších mateřských školách zůstal nevyužit, jelikož by školy pro něj na celý úvazek neměly dostatečné uplatnění. Adekvátní by byla pozice „cestujícího“ pedagoga, který by se vzdělávacím programem postupně objížděl mateřské školy.

Z jednání pracovní skupiny vyplynul největší problém polytechnické výchovy, spočívající v nedostatku kvalitního vzdělávání pedagogů v oblasti polytechniky. Prakticky 100 % pedagogů v mateřských školách jsou ženy, které nemají vždy přirozený vztah k polytechnickým oborům, ale při kvalitním vzdělání budou mít i učitelky dostatečné znalosti, které budou moci předat dětem. Pedagog by měl být schopen děti pro technické vzdělávání motivovat a zaujmout je formou zážitkového učení, experimentů a pokusů, v rámci kterých se děti učí formou her a samostatného objevování vědy a techniky.

Dalším problémem byla uvedena absence ucelené metodiky, která by zjednodušila výuku nejen polytechnických oborů, a nedostatečná spolupráce mateřských škol s ostatními institucemi (např. s Domem dětí a mládeže, sociálními službami), které by pomáhaly při rozvoji polytechnického vzdělávání dětí.

Oblast „Rozvoj polytechnického vzdělávání v mateřské škole“ byla zvolena jako samostatné doporučené opatření MAP.

Rozvoj infrastruktury mateřských škol

Druhou nejdůležitější oblastí podporovanou z operačních programů je pro mateřské školy v domazlickém regionu rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení.

Jak ilustruje tabulka č. 11, v minulých pěti letech investovalo 36,4 % mateřských škol ve SO ORP Domažlice do infrastruktury, což je srovnatelné s Plzeňským krajem, ale mírně podprůměrné oproti České republice.

Na druhou stranu do vnitřního vybavení investovalo rovněž 36,4 % škol, což je nadprůměrná hodnota oproti Plzeňskému kraji i republice.

Tabulka č. 11: Investice v letech 2010 – 2015

Investice v letech 2010 – 2015	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do infrastruktury školy (stavba, rekonstrukce, modernizace budovy, učebny, místnosti, dvora atp.)	36,4 %	36,5 %	39,2 %
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do vnitřního vybavení školy	36,4 %	33,0 %	24,0 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Tabulky č. 12 a č. 13 popisují plány mateřských škol rekonstruovat a nově vybavit prostory škol.

Mateřské školy nemají v plánech do roku 2020 mnoho stavebních úprav a rekonstrukcí, nicméně škála plánovaného vybavení je široká.

Bezbariérovým stavebním úpravám a rekonstrukcím se v letech 2016 – 2018 chce věnovat pouze 13,6 % škol, v letech následujících pouze 9,1 %. Problém pravděpodobně bude v technické nemožnosti bezbariérově upravit budovy, jak uvádí 68,2 % škol.

Bezbariérový nábytek pro děti se SVP plánuje v nejbližších letech pořídit 27,3 % škol a didaktické a kompenzační pomůcky pro děti se SVP 31,8 % škol. Ani zde nejsou plánové investice vysoké vzhledem k tomu, že ani v minulých letech nebylo takové vybavení pořizováno.

Naproti tomu by chtěly školy stavebně upravovat a nakupovat vybavení podnětného venkovního prostředí školy, tedy pro hřiště, zahrady apod.

Vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy, jako jsou čtenářské koutky, prostory na rozvoj jednotlivých pregramotností apod., chce pořizovat celkem 59,1 % škol, čemuž odpovídá i vyšší priorita rozvíjet tyto gramotnosti.

Tabulka č. 12: Plánované stavby a rekonstrukce

Stavby, rekonstrukce	Podíl MŠ v rámci ORP plánujících stavět/rekonstruovat		Podíl MŠ, jejichž plán se bude týkat bezbariérovosti
	2016 – 2018	2019 – 2020	
Bezbariérové stavební úpravy a rekonstrukce	13,6 %	9,1 %	18,2 %
Ostatní rekonstrukce, udržovací práce a modernizace pláště budovy; zateplení budov (projekty energeticky udržitelné školy apod.)	27,3 %	9,1 %	0,0 %
Stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, např. hřiště, zahrady apod.	50,0 %	18,2 %	4,5 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Tabulka č. 13: Plánované vybavení

Vybavení	Podíl MŠ v rámci ORP plánujících pořízení vybavení	
	2016 – 2018	2019 – 2020
Vybavení třídy	27,3 %	13,6 %
Vybavení prostorů školy pro rozvoj polytechnických dovedností	36,4 %	27,3 %
Vybavení knihovny	31,8 %	9,1 %
Vybavení herny	27,3 %	18,2 %
Vybavení tělocvičny	18,2 %	4,5 %
Vybavení školní jídelny	27,3 %	9,1 %
Vybavení výpočetní technikou pro potřeby pedagogických pracovníků	27,3 %	18,2 %
Software pro ICT techniku	22,7 %	13,6 %
Nové didaktické pomůcky	50,0 %	31,8 %
Interaktivní tabule	27,3 %	27,3 %
Audiovizuální technika (televize, projektory apod.)	22,7 %	18,2 %
Vybavení bezbariérovým nábytkem pro děti se SVP	27,3 %	18,2 %
Didaktické a kompenzační pomůcky pro děti se SVP	31,8 %	13,6 %
Vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy, např. čtenářské koutky, prostor na rozvoj jednotlivých pregramotností, polytechnických dovedností apod.	59,1 %	22,7 %

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Podpora rozvoje matematické pregramotnosti

Jako třetí nejvýznamnější prioritu z hlavních oblastí podporovaných z operačních programů zvolily mateřské školy podporu rozvoje matematické pregramotnosti.

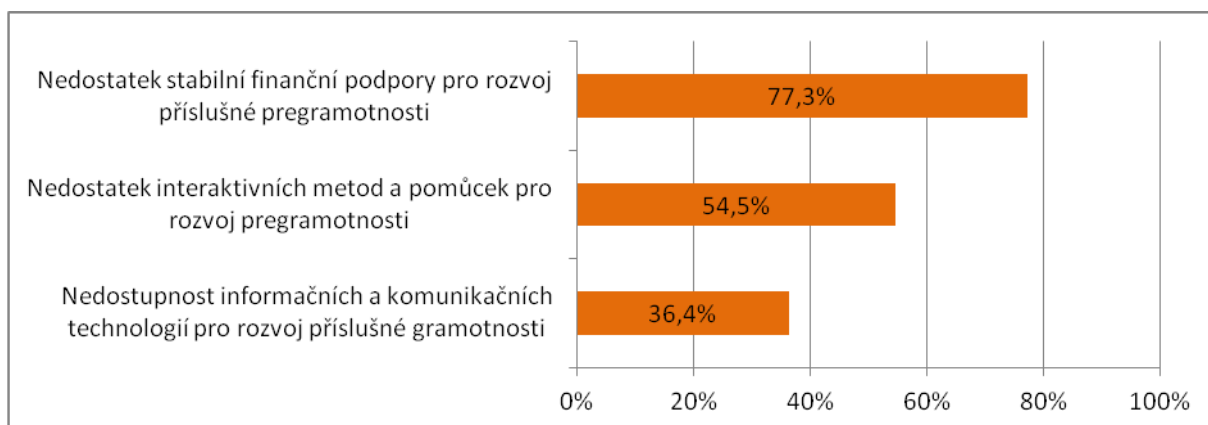
Školy mají v plánu podporovat rozvoj matematické pregramotnosti v rámci školních vzdělávacích programů, kde budou mít stanoveny konkrétní cíle, dále by rády podporovaly individuální práci s dětmi s mimořádným zájmem o počítání nebo logiku, mají v plánu informovat rodiče a spolupracovat s nimi v této oblasti.

Chtěly by disponovat dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvoj matematické pregramotnosti, čemuž odpovídá i plán 59,1 % mateřských škol na nákup vybavení pro prostory na rozvoj jednotlivých pregramotností.

Učitelé by rádi rozvíjeli své znalosti v oblasti matematické pregramotnosti a využívali je ve výchově a praxi. Chtěli by sdílet dobrou praxi mezi sebou i s učiteli z jiných škol.

Celkem 77,3 % mateřských škol považuje, dle grafu č. 9, nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj matematické pregramotnosti jako jednu z nejdůležitějších překážek. Jedná se o nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotnosti, nedostatečný počet pomůcek apod. Dalšími překážkami jsou pro 54,5 % škol nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti a pro 36,4 % škol nedostupnost informačních a komunikačních technologií.

Graf č. 9: Překážky v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora rozvoje matematické pregramotnosti“ bylo tématem jednání pracovní skupiny „Rozvoj matematické pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj digitálních kompetencí dětí, žáků i pedagogů“ a zároveň zaznělo na pracovní skupině „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“.

Na pracovních skupinách se členové zabírali využitelností interaktivních tabulí v mateřských školách a shodli se, že ne vždy je efektivní bezhlavý nákup těchto pomůcek, neboť v běžné výuce nejsou příliš využity. Problémem bývá také nedostatek a nedostupnost výukových materiálů pro práci s interaktivní tabulí.

Podobně jako u matematické gramotnosti zazněl názor, že pro podporu individuální práce s dětmi s mimořádným zájmem o počítání nebo logiku není dostatečný časový prostor.

V neposlední řadě chybí pedagogům organizovaná setkání s ostatními mateřskými školami, ale i se základními školami, při kterých by docházelo k výměně zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti. Chybí osvěta v oblasti tohoto tématu.

Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti

Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti má prioritu číslo čtyři.

Mateřské školy by měly podporovat rozvoj čtenářské pregramotnosti a řečových aktivit v rámci svých školních vzdělávacích programů, měly by mít stanoveny konkrétní cíle, ve školách by měly být realizovány akce pro děti na podporu čtenářské pregramotnosti a zvyšována motivace ke čtenářství (např. výstavy dětských knih, knižních ilustrací, malování děje pohádkových příběhů, hry na postavy z kin apod.).

Těmto cílům odpovídá i investiční záměr 59,1 % MŠ v období 2016 – 2018 a 22,7 % v období 2019 – 2020 vybavit podnětné vnitřní prostředí školy pro rozvoj čtenářské pregramotnosti, tedy zřídit např. čtenářské koutky. Celkem 31,8 % škol chce pořídit vybavení do školních knihoven.

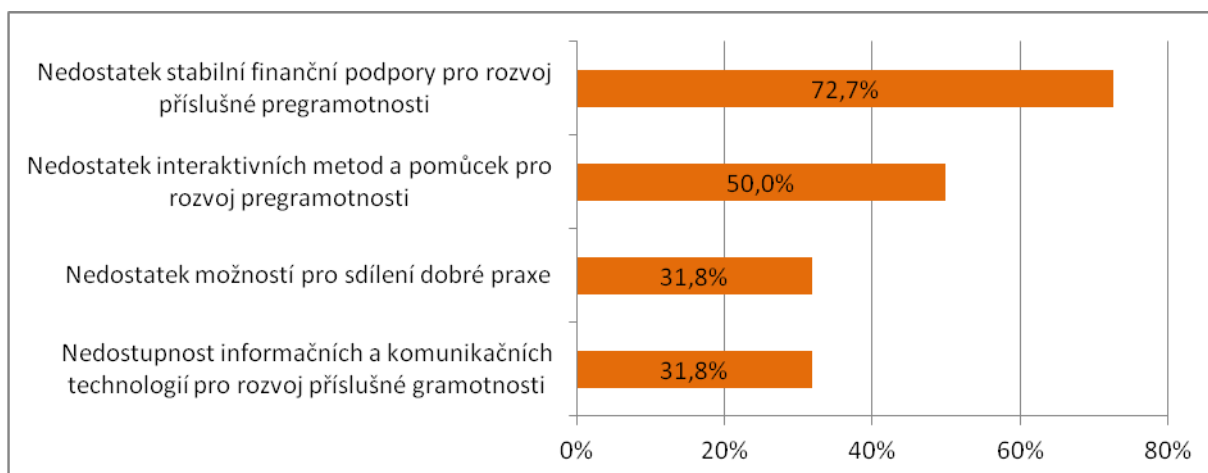
Učitelé by chtěli rozvíjet své znalosti v oblasti čtenářské pregramotnosti a budou je využívat ve výchově a v praxi. Chtěli by sdílet dobrou praxi mezi sebou i s učiteli z jiných škol.

Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj pregramotnosti se jako nejvýznamnější překážka objevuje prakticky u všech podporovaných oblastí vzdělávání, u čtenářské pregramotnosti nevyjímaje. Jak ukazuje graf č. 10, finance se nedostávají především na materiálně technické zázemí, na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotnosti, na nákup nových pomůcek apod.

Nedostatek je také interaktivních metod. Dále je problém v nedostupnosti informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné pregramotnosti a nedostatek možností pro sdílení dobré praxe.

Graf č. 10: Překážky v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti“ bylo hlavním předmětem jednání pracovní skupiny „Rozvoj čtenářské pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka“ a zároveň zaznělo na pracovní skupině „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“.

Na jednání pracovních skupin byla zpochybněna překážka vyplývající z dotazníkového šetření MŠMT ČR „nedostupnost informačních a komunikačních technologií“. Členové pracovní skupiny se shodli, že technologií je dostatek, spíše je problematické naučit se je správně využívat a mít dostatek výukových programů.

Naopak jako další nezanedbatelná překážka byla přidána „absence vzdělávacích aktivit pro rozvoj čtenářské pregramotnosti“ dostupná v domazlickém regionu.

Podpora inkluzivního/společného vzdělávání

I když se podpora inkluzivního/společného vzdělávání umístila v pořadí důležitosti až na pátém místě, je to bezesporu velmi významné téma. Tomu odpovídá i množství plánovaných aktivit, které jednotlivé školy mají. Tomuto rozporu se také budou věnovat různá tematická setkání a workshopy projektu MAP.

Pedagogové by chtěli vnímat tvořivým způsobem rozdíly mezi dětmi jako zdroj zkušeností a příležitostí k jejich vlastnímu rozvoji, dále by chtěli umět využívat speciální i kompenzační pomůcky. Učitelé by měli realizovat pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocovat její výsledky a v souladu s nimi volit formy a metody výuky, resp. kroky další péče o děti. Měli by využívat v komunikaci s dítětem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářet prostor k sebehodnocení dítěte a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání.

Vedení mateřských škol by mělo vytvářet podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání ve škole, tedy zajišťovat odbornou, materiální a finanční podporu inkluze, dále zajišťovat vzdělávání a vzájemné učení pedagogických pracovníků, pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.

Školy by chtěly učit všechny děti uvědomovat si svá práva a povinnosti, klást důraz nejen na budování vlastního úspěchu dítěte, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vést k sounáležitosti s ostatními dětmi a dalšími lidmi. Školy by měly umožňovat pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní, měly by být organizovány společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.

Již výše bylo uvedeno, že pouze 18,2 % stavebních úprav a rekonstrukcí, které mají mateřské školy ve SO ORP Domažlice v plánu, se týkají bezbariérovosti, což je odrazem technické nemožnosti bezbariérových úprav. Ani pořizování bezbariérového nábytku a didaktických pomůcek nemají školy ve zvýšené míře v plánu. Otázkou je, zda již toto vybavení školy mají.

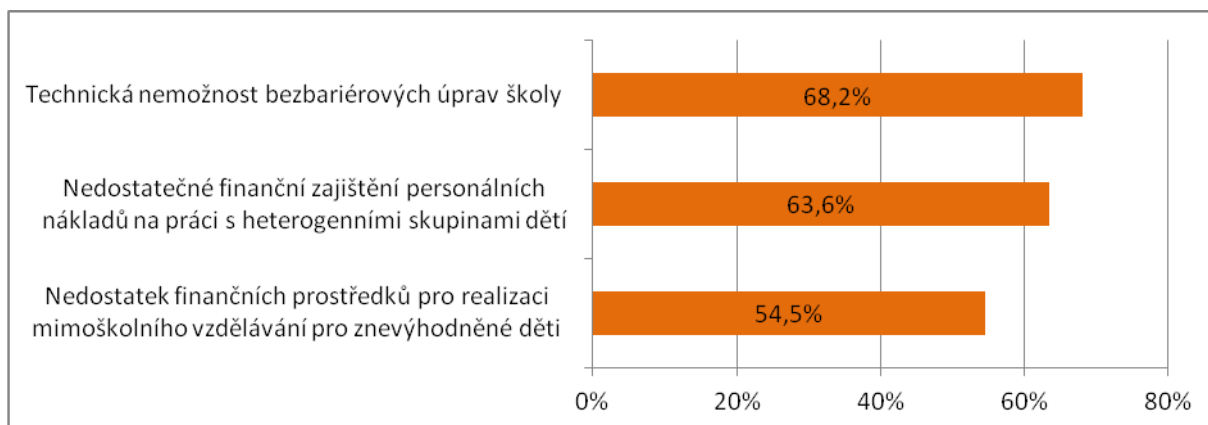
Jak ilustruje graf č. 11, výjimečně se na prvním místě u překážek neumístil nedostatek financí, ale právě technická nemožnost bezbariérových úprav školy. Tento problém se promítá do infrastruktury tak, že velmi málo škol má v plánu tyto bezbariérové úpravy uskutečňovat. Pouze 9,1 % MŠ má v plánu řešit bezbariérovost u výstavby nebo přístavby budov a 4,5 % škol ji chce řešit u venkovního prostředí, jinak se bezbariérovost do ostatních rekonstrukcí nepromítá.

Na druhém místě se u překážek objevilo již tradiční nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů, tentokrát na práci s heterogenními skupinami dětí, tedy chybí asistenti pedagoga a další pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci. Další nedostatek finančních prostředků se

týká realizace mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné děti, např. výstavy, exkurze, kroužky apod.

Graf č. 11: Překážky v oblasti podpory inkluzivního/společného vzdělávání

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora inkluzivního/společného vzdělávání“ bylo hlavním předmětem jednání pracovní skupiny „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“ a zároveň zaznělo na pracovní skupině „Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, jak vzbudit zájem rodičů o vzdělávání svých dětí a žáků“.

Na jednání pracovní skupiny bylo jako jeden z nejdůležitějších plánů škol označeno „využití popisné slovní zpětné vazby v komunikaci s dítětem“. Popisná slovní zpětná vazba v komunikaci s dítětem je považována za zcela běžnou součást každodenní práce v mateřské škole, nicméně je třeba neustále pracovat na jejím zlepšování, na řízené zpětné vazbě a sebereflexi dětí.

Plán škol ohledně navázání vztahů s místními a regionálními školami různých úrovní byl rozšířen o „spolupráci s dalšími specializovanými organizacemi a službami“. Mezi takové služby patří domy dětí a mládeže, pionýrské a skautské skupiny, pedagogicko – psychologická poradna, speciálně – pedagogické centrum, organizace poskytující sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (UCHO, z. s., Člověk v tísni, o. p. s., Diakonie aj.).

Byla zpochybněna překážka „nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné děti“. Nejednalo se o fakt nedostatku financí či vzdělávání pro znevýhodněné děti, ale o to, že děti tráví ve školce čas až do odpoledních hodin a potom by měly být společně s rodinou, aby nechyběla citová vazba na rodinu.

Jiná situace je u dětí se zdravotním postižením, které často v mateřské škole tráví pouze část dne. Zde je pak na místě výše uvedená spolupráce s dalšími specializovanými službami, kam mohou tyto děti docházet v odpoledních hodinách. V této souvislosti byla dále zmíněna velká mezera v informovanosti rodičů o těchto službách.

Na jednání pracovní skupiny byla vyzdvihnuta problematika heterogenních skupin dětí, kdy v jedné třídě bývá mnohdy velký počet dětí ve věku od tří do šesti let, někdy dokonce děti od dvou let, kdy pedagogové plní úlohu spíše zdravotnického personálu, a navíc děti se SVP. Tento problém by řešil dostatečný počet kvalifikovaných asistentů pedagoga, což je ale často velice problematické, jednak z důvodu nedostatku kvalifikovaného personálu a jednak z důvodu omezených finančních prostředků na takové asistenty.

Z důvodu závažnosti tématu inkluze v mateřských školách byly definovány dvě prioritní problémové oblasti.

Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě

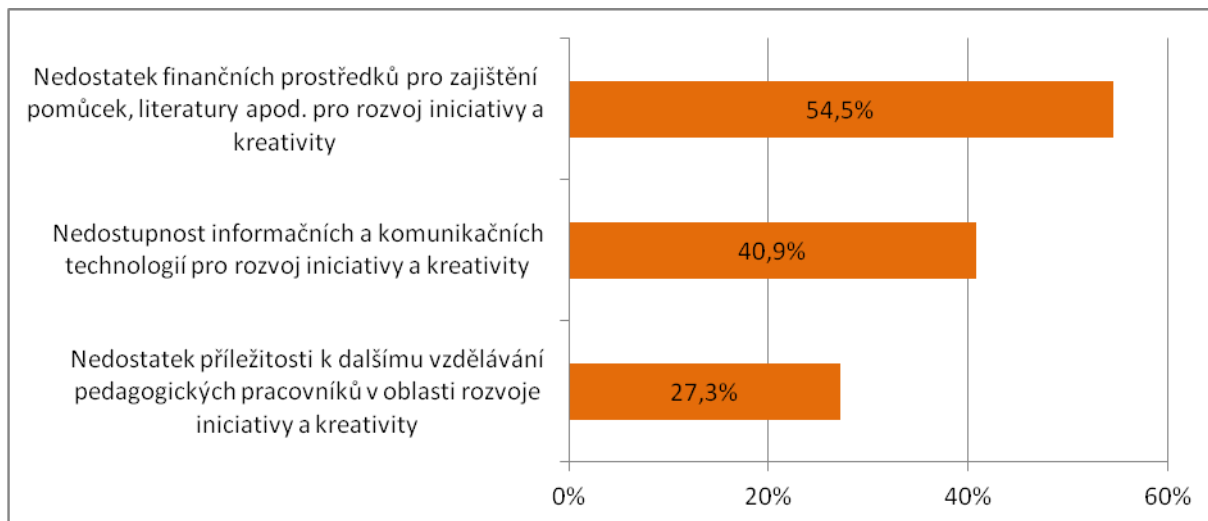
Šestou, a tedy poslední hlavní oblastí je podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí.

V této oblasti mají mateřské školy v plánu podporovat klíčové kompetence k rozvoji kreativity podle RVP PV, systematicky učit děti prvkům iniciativy a kreativity. Prostředí i přístup pedagogů by měl podporovat fantazii a iniciativu dětí. Učitelé by chtěli rozvíjet své znalosti v této oblasti a využívat je ve výchově.

Z grafu č. 12 je patrné, že k překážkám v oblasti podpory kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí patří nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek, literatury apod., dále nedostupnost informačních a komunikačních technologií a nedostatek příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků.

Graf č. 12: Překážky v oblasti podpory kompetencí k iniciativě a kreativě

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě“ bylo jedním z hlavních bodů jednání pracovní skupiny „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“.

Na jednání pracovní skupiny zazněl nesouhlas s překážkami vyplývajícími z šetření MŠMT ČR, a to „nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek a literatury“ a „nedostupnost informačních a komunikačních technologií“, neboť pro tuto oblast stačí „malé věci“ a informační technologie nejsou potřeba.

Oblast „Rozvoj podnikavosti a iniciativy“ nebyla zvolena jako doporučené opatření MAP.

2.3.2.3 VEDLEJŠÍ OBLASTI PODPOROVANÉ Z OP VVV

Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků

Prioritní oblastí ve vedlejších oblastech podporovaných z operačních programů je Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků (ICT) včetně potřeb infrastruktury.

Pedagogové by měli mít základní znalosti práce s počítačem a chtěli by je využívat pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí (měli by ovládat práci s operačním systémem, aplikacemi, soubory, tvorbu textových dokumentů apod.). Dále by chtěli mít základní znalosti práce

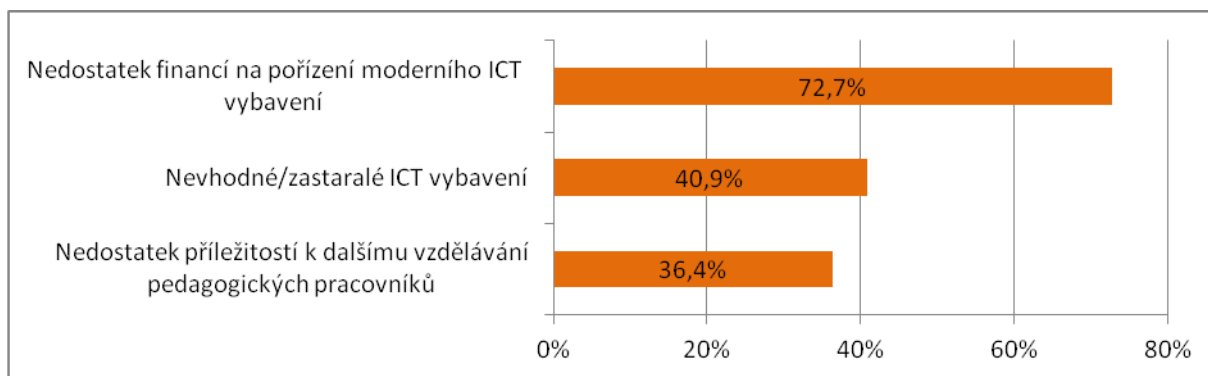

s internetem, tedy umět vyhledávat, stahovat a tisknout podklady pro práci s dětmi, znát bezpečné chování na internetu apod.

Tomuto odpovídají i investiční plány mateřských škol. Celkem 27,3 % škol chce v nejbližších letech pořídit výpočetní techniku pro potřeby pedagogických pracovníků, 22,7 % škol by chtělo nakupovat nový software a 9,1 % by chtělo připojovat herny a školu k internetu.

Nejpalčivější problémy v rozvoji digitálních kompetencí pedagogických pracovníků jsou nevhodné a zastaralé ICT vybavení, nedostatek financí na pořízení nového, včetně údržby stávající techniky, a dále nedostatek příležitostí pedagogických pracovníků k dalšímu vzdělávání (viz graf č. 13).

Graf č. 13: Překážky v oblasti podpory digitálních kompetencí pedagogických pracovníků

Zdroj: Výstupy z dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol, MŠMT ČR

Téma „Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků mateřských škol“ bylo jedním z témat jednání pracovní skupiny „Rozvoj matematické pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj digitálních kompetencí dětí, žáků i pedagogů“ a zároveň zaznělo na pracovní skupině „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“.

Oblast „Digitální kompetence v mateřských školách“ nebyla zvolena jako průřezové opatření MAP.

Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí

Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí je nejméně prioritizovanou oblastí vzdělávání mateřskými školami v domažlickém regionu.

Mateřské školy by chtěly u dětí rozvíjet schopnosti sebereflexe a sebehodnocení, schopnosti říct si o pomoc a ochotu nabídnout a poskytnout pomoc. Uvnitř školy by se měla pěstovat vzájemná spolupráce učitele, rodičů a dětí.

Překážky v této oblasti nebyly v dotazníkovém šetření od MŠMT ČR stanoveny.

Téma „Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí“ bylo jedním z témat jednání pracovní skupiny „Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita“ a pracovní skupiny „Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, jak vzbudit zájem rodičů o vzdělávání svých dětí a žáků“.

K dalším plánům škol bylo na pracovní skupině přidáno „škola by měla vést žáky ke zdravým mezilidským vztahům, učit tolerovat a vážit si ostatních“.

Členové pracovní skupiny se shodli na překážce „nedostatečná spolupráce školy a rodičů“, a to jak ve smyslu nedostatku času ze strany rodičů, tak i neochotě mateřských škol ke komunikaci s rodiči.

Hlavním problémem v oblasti sociálních a občanských kompetencí je fakt, že škola je nucena k přebírání zodpovědnosti rodičů za výchovu jejich dětí.

Oblast „Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí“ byla zvolena jako průřezové opatření MAP.

2.4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ USKUTEČNĚNÉ REALIZAČNÍM TÝMEM

Cílem dotazníkového šetření realizačního týmu MAP bylo doplnění poznatků výzkumného šetření provedeného MŠMT ČR, cíleného zejména na potřeby změn infrastruktury mateřských a základních škol pro kvalitní a inkluzivní vzdělávání. Názory ředitelů škol, prezentované v uvedeném šetření, považoval realizační tým za nutné doplnit názory a postoji těch, kteří jsou nositeli kvality vzdělávání, tedy pedagogů. Pohled na aktuální klima ve školách doplňují názory žáků 2. stupně základních škol, zprostředkovaně i děti z mateřských škol. K dosaženému stavu spolupráce se školami, rodiči a další veřejností dostaly prostor k vyjádření i regionální organizace zájmového a neformálního vzdělávání.

Realizační tým vypracoval vlastní dotazníky pro vybrané cílové skupiny (učitele základních a mateřských škol, děti v mateřských školách, žáky na 2. stupni základních škol, pracovníky působící v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže nebo v asistenčních službách).

Jednotlivé otázky dotazníku doplňovaly analýzu MŠMT ČR tak, aby si realizační tým udělal představu o jejich názorech na podmínky výuky i pro další zájmové a volnočasové činnosti, o potřebách pro další profesní růst učitelů, o míře zájmu rodičů, o spolupráci se školou nebo s jinými vzdělávacími institucemi.

Distribuce dotazníků proběhla v období 1. – 30. 6. 2016, a to převážně elektronickou formou.

2.4.1 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

2.4.1.1 DOTAZNÍK PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY, VEDOUcí PRACOVNÍKY ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Dotazníkového šetření, které uskutečnil realizační tým, se zúčastnilo 55 pedagogů ze 7 základních škol. Celkem se zapojilo 52 učitelů a 3 ředitelé. Do šetření nepřispěl žádný asistent pedagoga.

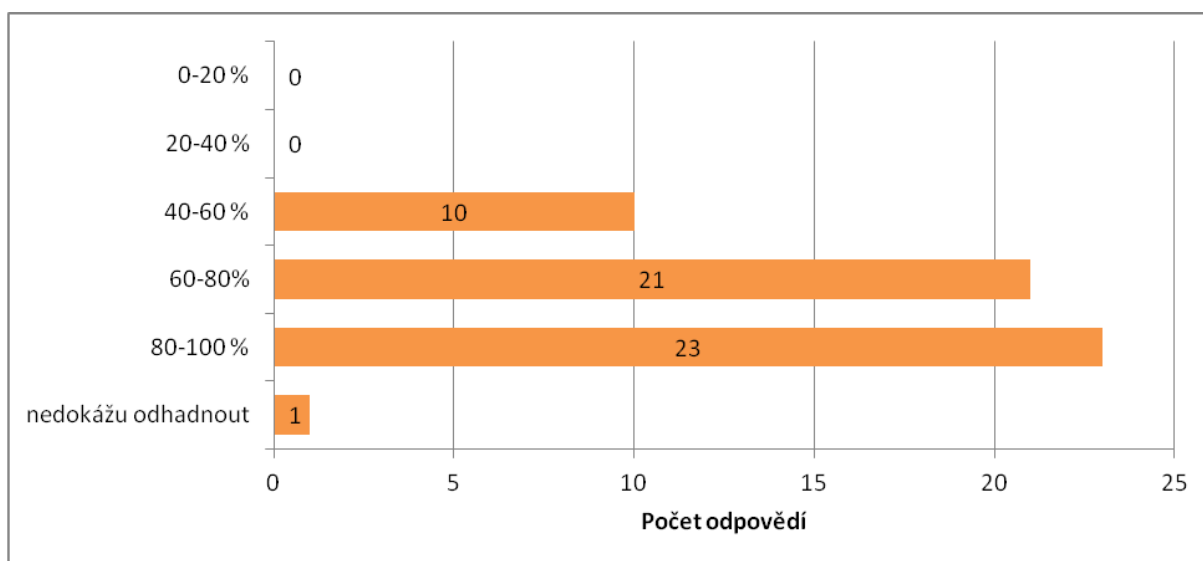
Z dotazníkového šetření vyplynulo, že k informování rodičů o studijních výsledcích žáků pedagogové nejčastěji využívají známky v „papírové“ žákovské knížce, dalším velmi preferovaným

způsobem je hodnocení známkami v elektronické žákovské knížce, pouze 4 pedagogové uvedli slovní hodnocení v „papírové“ žákovské knížce.

K osobnímu kontaktu rodičů a pedagogů dochází na rodičovských schůzkách, které se nejčastěji konají dvakrát v jednom školním roce. Graf č. 14 ukazuje odhad pedagogů ohledně návštěvnosti rodičů na těchto schůzkách. Celkem 23 pedagogů (42 %) uvedlo, že 80 – 100 % rodičů na schůzky pravidelně dochází.

Graf č. 14: Návštěvnost rodičů na rodičovských schůzkách

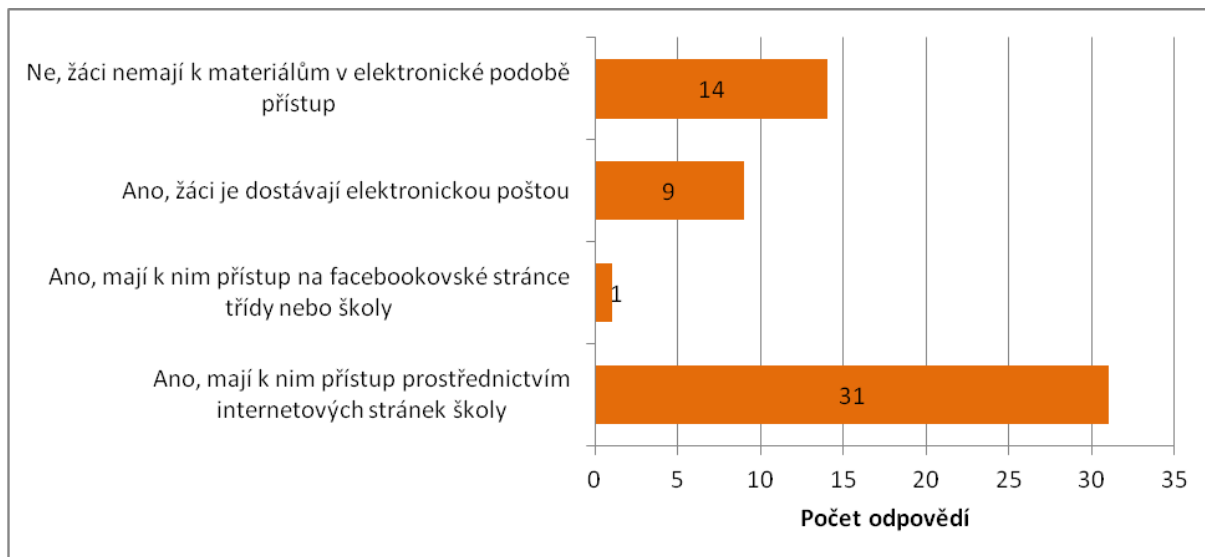
Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Diskutovaným tématem v oblasti základního školství je používání elektronických výukových pomůcek (interaktivních tabulí, tabletů apod.) v běžné výuce. V dotaznících 56 % pedagogů uvedlo, že žáci mají přístup k výukovým materiálům, např. ke vzorovým testům, příkladům na procvičení, výukovým prezentacím, prostřednictvím internetových stránek školy, jak ilustruje graf č. 15. Celkem 82 % učitelů uvedlo, že používání elektronických výukových pomůcek by mělo být zajímavé zpestření výuky.

Čtvrtina pedagogů na druhé straně uvedla, že v jejich školách nemají žáci k výukovým materiálům v elektronické podobě přístup. V ojedinělé, ale výstižné odpovědi pedagog uvedl, že elektronické výukové pomůcky používá denně, protože byli dobře proškoleni a dovedou si sami vytvářet výukové programy.

Graf č. 15: Přístup žáků k výukovým materiálům v elektronické podobě

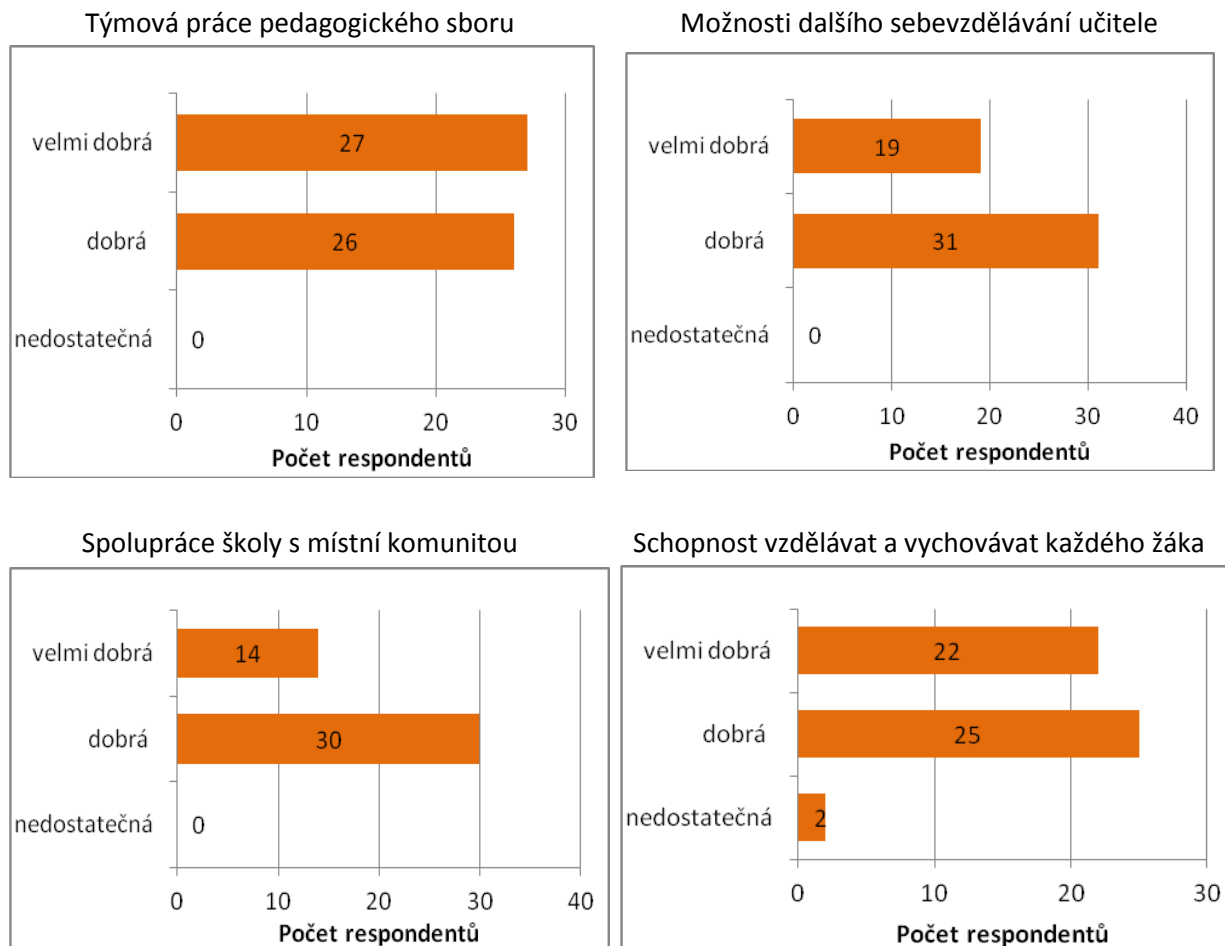

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Graf č. 16 ilustruje hodnocení úrovně vzdělávacího procesu na škole, kde pedagog učí. Byly vybrány čtyři důležité charakteristiky a ověřováno jejich dosažení na konkrétní škole. Jednalo se o úroveň týmové spolupráce pedagogického sboru – která je hodnocena jako dobrá a velmi dobrá, úroveň možnosti dalšího sebevzdělávání – ta je spíše hodnocena jako dobrá než velmi dobrá. Stejně dobře je hodnocena i dosažená úroveň spolupráce s místní komunitou, ještě lépe pak schopnost školy vzdělávat a vychovávat každé dítě.

Graf č. 16: Hodnocení úrovně vzdělávacího procesu

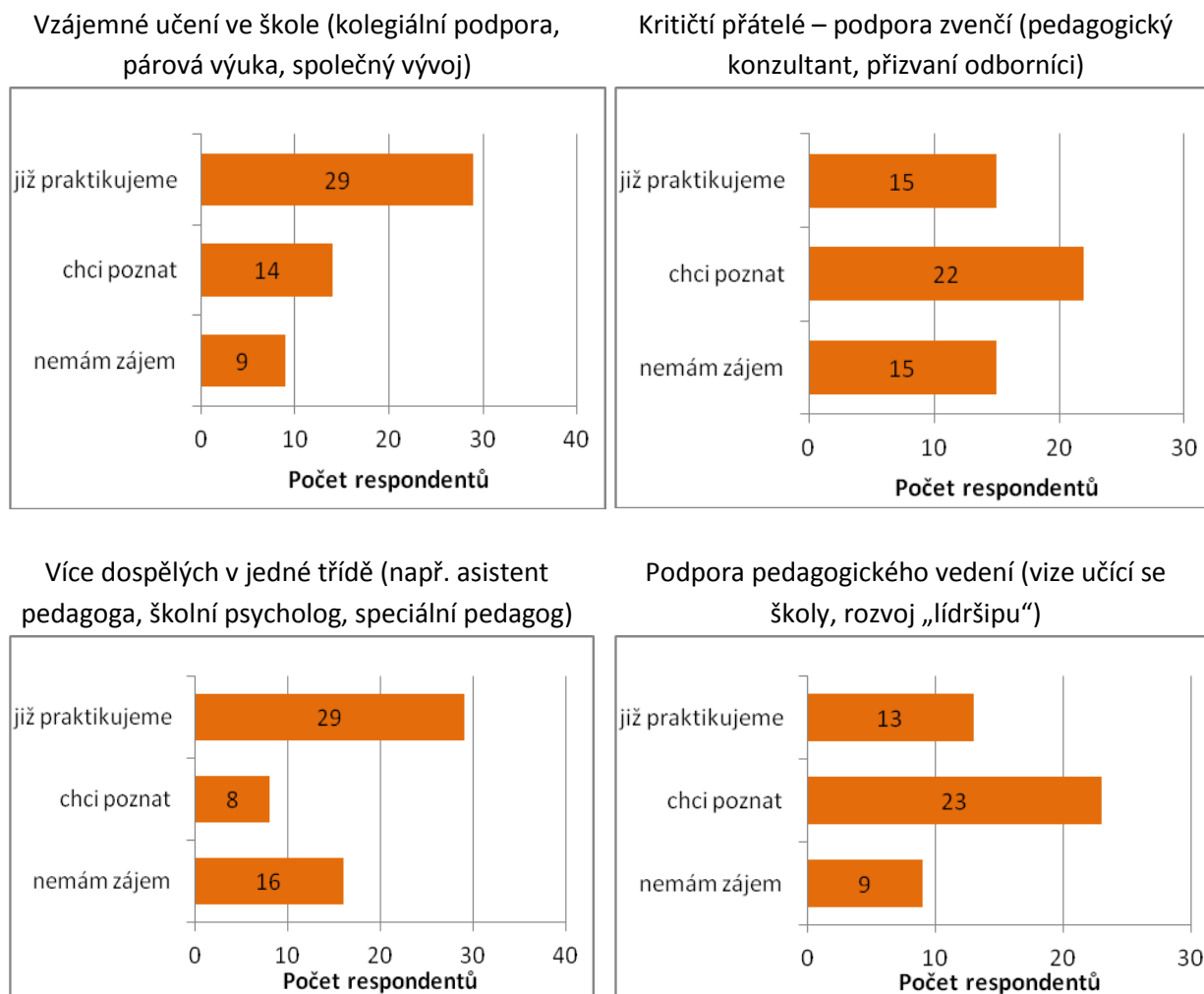

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Učitelé se zamýšleli nad různými formami podpory pedagogické činnosti s tím, zda na jejich školách existuje nebo zda by o tuto podporu své činnosti měli zájem, jak uvádí graf č. 17. Na školách je praktikováno vzájemné učení (kolegiální podpora, párová výuka, společný vývoj) a více dospělých v jedné třídě, kdy kromě učitele je aktivně přítomen i asistent pedagoga, méně často školní psycholog a speciální pedagog. Celkem 40 % pedagogů by zajímala forma tzv. „kritičtí přátelé“, tedy podpora zvenčí, např. pedagogickým konzultantem nebo jiným přizvaným odborníkem, a 42 % pedagogů by chtělo poznat podporu pedagogického vedení (vize učící se školy, „lídršip“).

Graf č. 17: Názory na různé formy podpory pedagogické činnosti

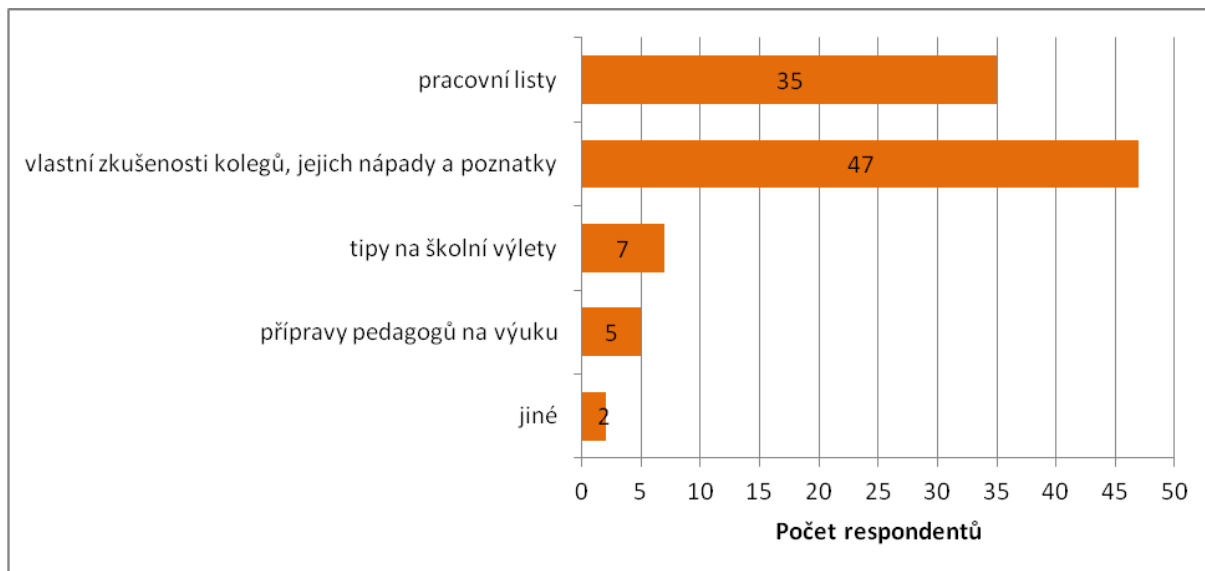
Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Další otázky směřovaly ke sdílení zkušeností a výukových materiálů mezi jednotlivými školami. Až 95 % učitelů by zajímalo, jak probíhá výuka na jiných školách, pro stejné procento pedagogů by bylo přínosné sdílení výukových a jiných materiálů na internetu. Celkem 29 % pedagogů by si rádo vyměňovalo zkušenosti 3 – 4x do roka, 60 % učitelům by to stačilo 1 – 2x ročně.

Graf č. 18 ukazuje, jaké materiály by byly pro učitele k elektronickému sdílení nejprínosnější. K nejpreferovanějším materiálům patří vlastní zkušenosti kolegů, jejich nápady a poznatky a dále pracovní listy.

Graf č. 18: Druhy materiálů k elektronickému sdílení pedagogů z různých škol

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Pedagogové se měli zamyslet nad otázkami, na které by chtěli nejvíce znát odpověď. Seznam otázek popisuje graf č. 19. Nejvyšší prioritu získaly otázky „Jak motivovat žáky k většímu zájmu o předmět?“, „Jak získat více nových učebních pomůcek?“ a „Jak přinutit rodiče více spolupracovat se školou?“.

Graf č. 19: Nejzajímavější otázky z pohledu pedagogů ZŠ

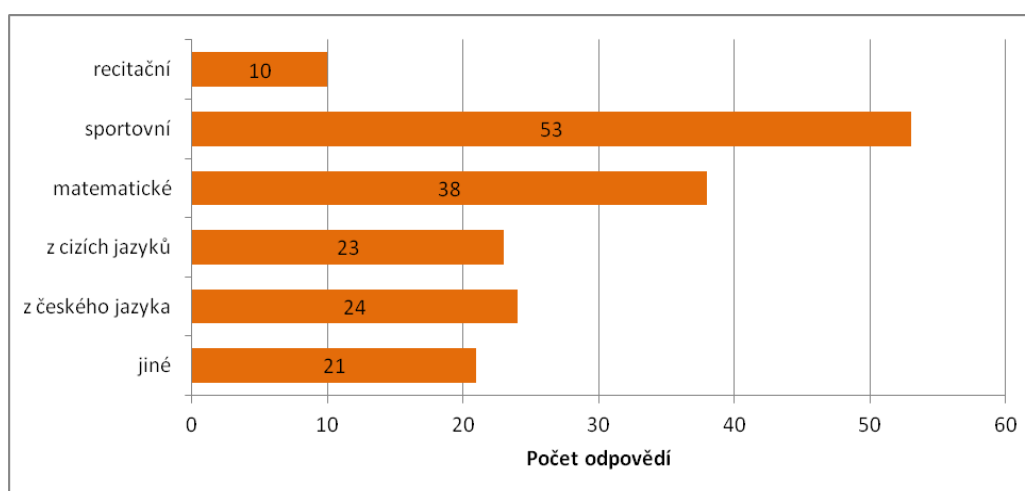
Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

V další otázce hodnotili učitelé míru svojí autority. Celkem 62 % pedagogů odpovědělo, že mají dostatečnou autoritu, aby vždy sjednali ve třídě potřebný klid pro výuku, 38 % pedagogů uvedlo, že se ve třídě najde několik žáků, kteří občas ignorují jejich pokyny a výklad. Nikdo neuvedl, že by si nedokázal sjednat klid k výuce a že by žáci často ignorovali jeho pokyny.

Pedagogové se také zabývali soutěžemi, které škola pořádá, jejich výčet je uveden v grafu č. 20. Mezi nejčastěji pořádané soutěže patří sportovní a matematické. Mezi jiné patří např. přírodovědné (zmiňovány nejčastěji), dále hudební, dějepisné atd.

Graf č. 20: Soutěže pořádané základními školami

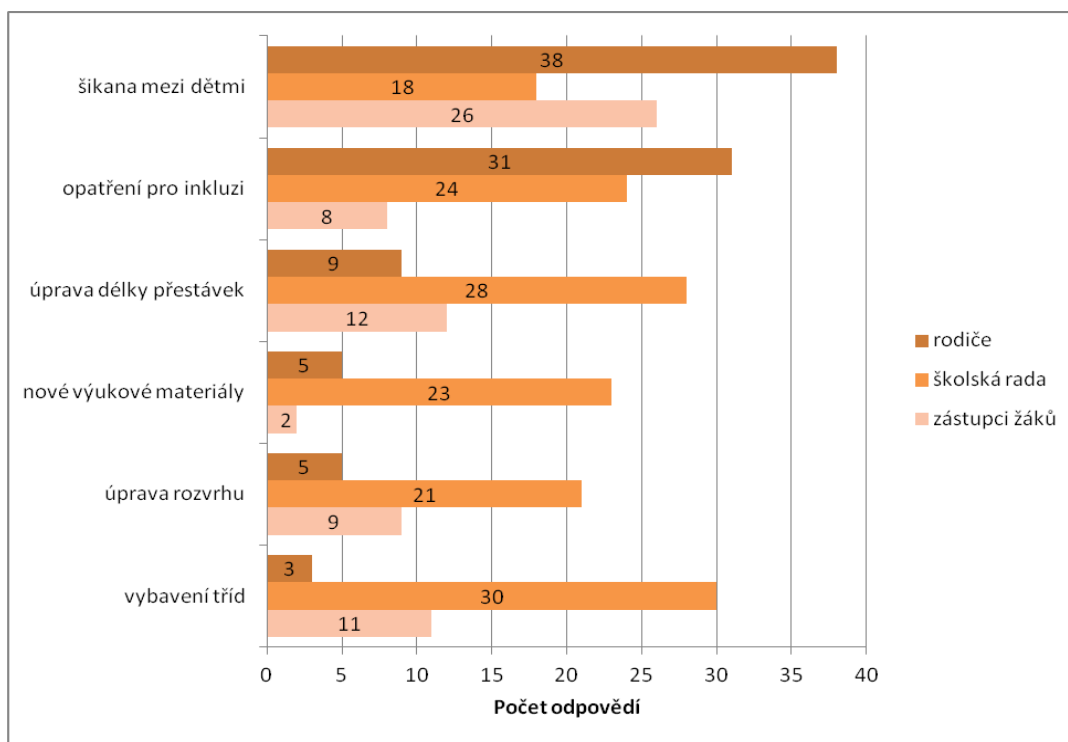
Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Pro chod školy je jistě nezbytné vytvořit partnerské vztahy mezi zřizovatelem, reprezentovaným školskou radou, rodiči a zástupci žáků. Jednotlivé školy si mohou samostatně vymezit témata, k jejichž nastolování a řešení zvou rodiče, případně i žáky. Realizační tým zjišťoval, jak se na řešení vybraných školních problémů podílejí tito partneři.

Graf č. 21 uvádí jednotlivá témata, která by podle pedagogů měla být projednávána s rodiči, se školskou radou či se zástupci žáků. Rodiče by měli především řešit šikanu mezi dětmi a opatření pro inkluzi, školská rada by se měla zabývat víceméně všemi problémy školy jak materiálními, tak organizačními, a žáci by měli řešit hlavně šikanu.

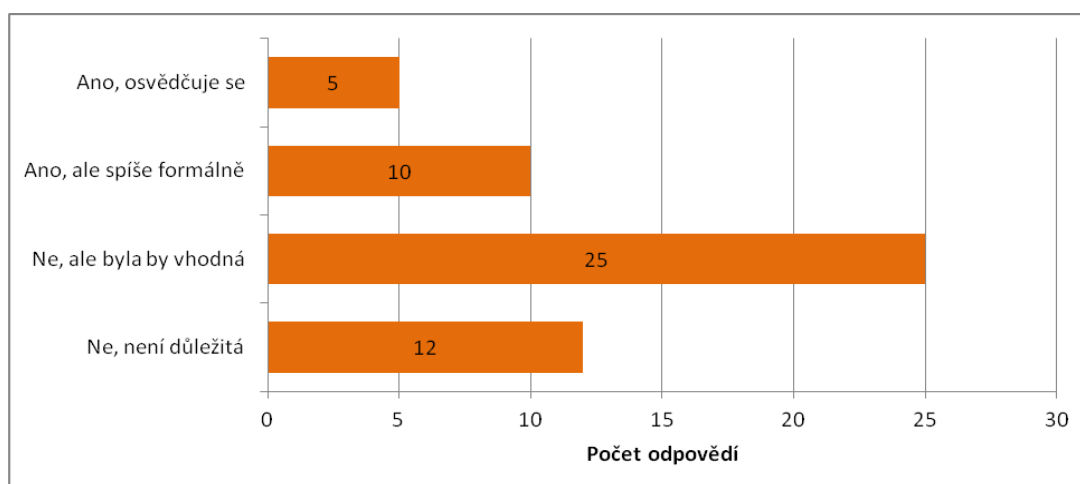
Graf č. 21: Spoluúčast při projednávání vybraných témat

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Graf č. 22 popisuje stav na základních školách ohledně žákovské samosprávy. Celkem 45 % pedagogů uvedlo, že na jejich škole neexistuje školská samospráva, ale byla by vhodná.

Graf č. 22: Žákovská samospráva

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Jako poslední téma se řešila inkluze, především, zda jsou pedagogové inkluzi nakloněni, či ne a z jakého důvodu. Celkem 73 % učitelů není inkluzi nakloněno. Jako důvody byly nejčastěji uváděny snížení úrovně vzdělávání a velké množství žáků ve třídách. 22 % pedagogů souhlasí s inkluzivním vzděláváním s vysvětlením, že tento typ vzdělávání již v podstatě probíhá.

2.4.1.2 DOTAZNÍK PRO ŽÁKY 2. STUPNĚ ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Na otázky odpovídalo 96 žáků 2. stupně (46 dívek a 50 chlapců) z 6 základních škol.

První otázky směřovaly na jejich nejoblíbenější předměty. Nejvyšší oblíbenosti dosáhla jednoznačně tělesná výchova. Ostatní předměty dosahují nižší, ale stejné míry oblíbenosti, až na tristní postavení českého jazyka jako jednoho z nejméně oblíbených předmětů. Malé oblíbenosti se také „těší“ většina přírodovědných a polytechnických předmětů – přírodopis, fyzika, chemie, pracovní výchova.

Spolupráce školy s rodiči spočívá především v zájmu rodičů o školní dění a o školní přípravu svých dětí. Celkem 82 % žáků uvedlo, že se jich rodiče denně ptají na dění ve škole, na známky či jestli mají hotové domácí úkoly, u 2 % žáků se rodiče na školu neptají.

Další sled otázek se zabýval tím, co žáky ve škole baví, naopak, co se jim tam nelíbí a co by měla škola pro žáky udělat nového. Žáci mají, dle výsledků výzkumného šetření, nejraději přestávky, kdy se mohou bavit se svými spolužáky, dále sport ve škole, ať již v tělesné výchově nebo na různých sportovních akcích školy, žáci mají rádi i výuku samotnou a rádi navštěvují kroužky.

Nejčastěji si žáci stěžovali na nevyhovující stav školní budovy a vybavení, dále na špatné vztahy mezi žáky a pedagogy a v neposlední řadě na málo pestrý jídelníček či nechutné jídlo.

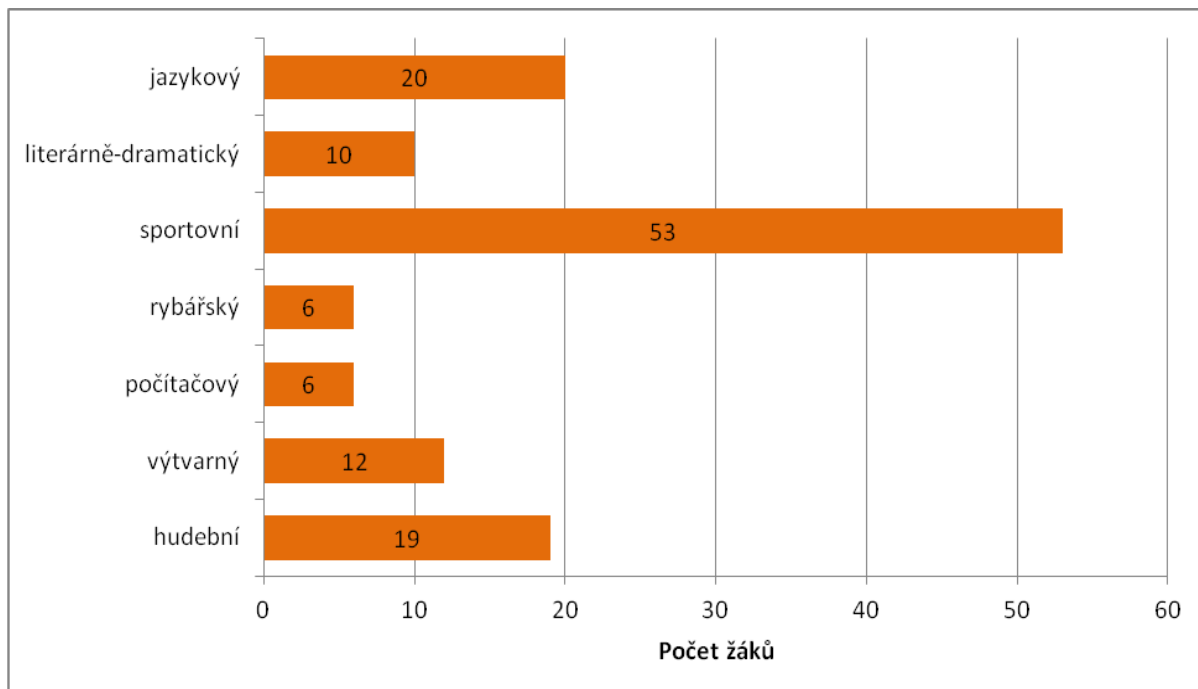
Nápady na zlepšení ve školách korespondují s tím, co se žákům nelíbí. Rádi by tedy lepší vybavení učeben, zlepšit stav budov a velmi často žáci zmiňovali zvětšit šatny či vyměnit šatny za skříňky pro každého žáka. V jídelnách by měl být lepší výběr jídel. Dále by uvítali častější výlety a sportovní akce.

Následující oblast je věnována volnému času žáků.

Podobně jako v oblíbenosti předmětů u žáků i v zájmové činnosti mají nejvyšší prioritu kroužky zabývající se sportem. Další hojně navštěvované kroužky jsou jazykové a výtvarné. Více zachycuje graf č. 23.

Graf č. 23: Zájmová činnost žáků (kroužky)

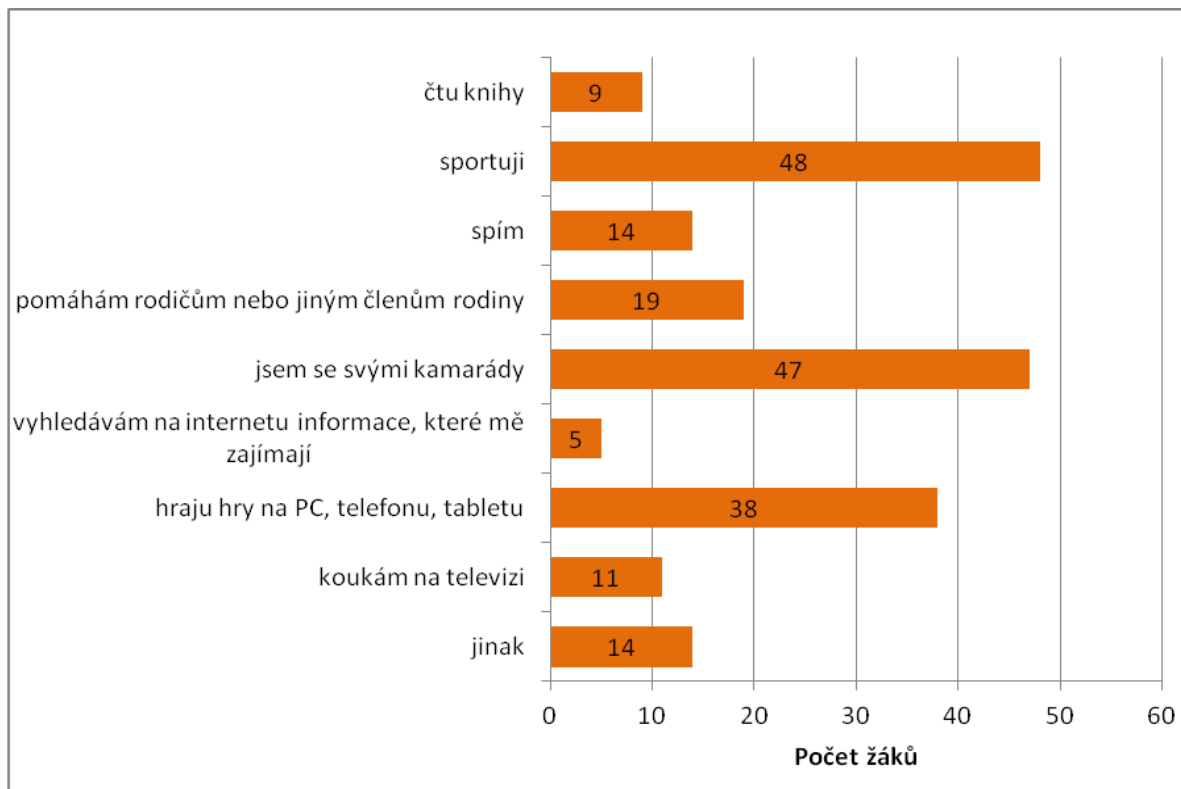
Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Z grafu č. 24 je patrné, že žáci nejčastěji tráví volný čas sportem, povídáním si s kamarády a hrou na počítači, telefonu či tabletu. Kromě uvedených zájmových činností se v menší míře objevuje i hraní si se svými zvířecími kamarády.

Na otázku, co by žáci chtěli dělat ve svém volném čase, ale nemohou, nejčastěji odpovídali, že by chtěli sportovat, trávit více času s kamarády a 8x sdělili, že dělají vše, co dělat chtějí.

Graf č. 24: Způsoby trávení volného času

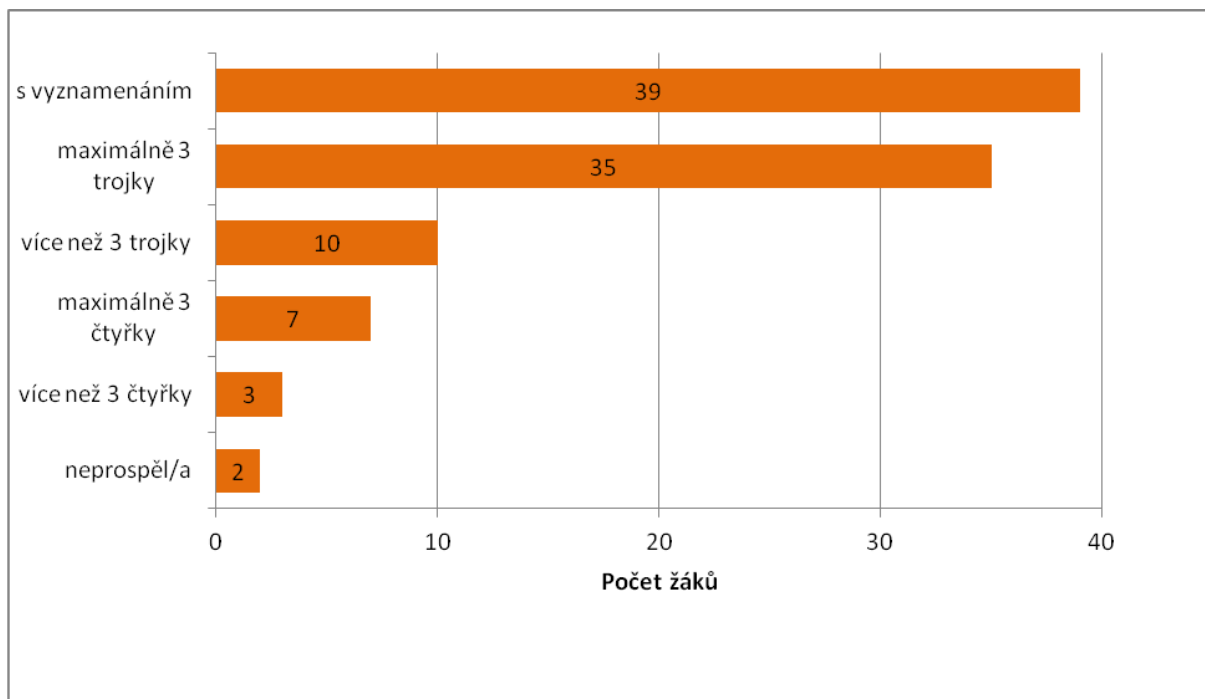
Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Poslední sada otázek se týkala dalších studijních nebo profesních plánů. 53 % žáků by chtělo jít studovat na střední školu, 20 % na gymnázium a 14 % na učební obor. Jeden žák nechce jít po základní škole na žádnou školu, ale chce jít rovnou pracovat.

Pro úplnost uvádíme v grafu č. 25 charakteristiku respondentů – žáků 2. stupně základních škol – podle dosaženého prospěchu.

Graf č. 25: Celkové hodnocení žáků na pololetním vysvědčení ve školním roce 2015/2016

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Nakonec měli žáci uvést další nápady a připomínky ohledně školy. Ve většině případů žáci pouze zopakovali již uvedené dříve, za zmínění ale stojí např. nelibost se střídáním učitelů v průběhu školního roku, nákup školního autobusu, lepší bezbariérovost, více pokusů v hodinách chemie a fyziky a novější knihy do školní knihovny.

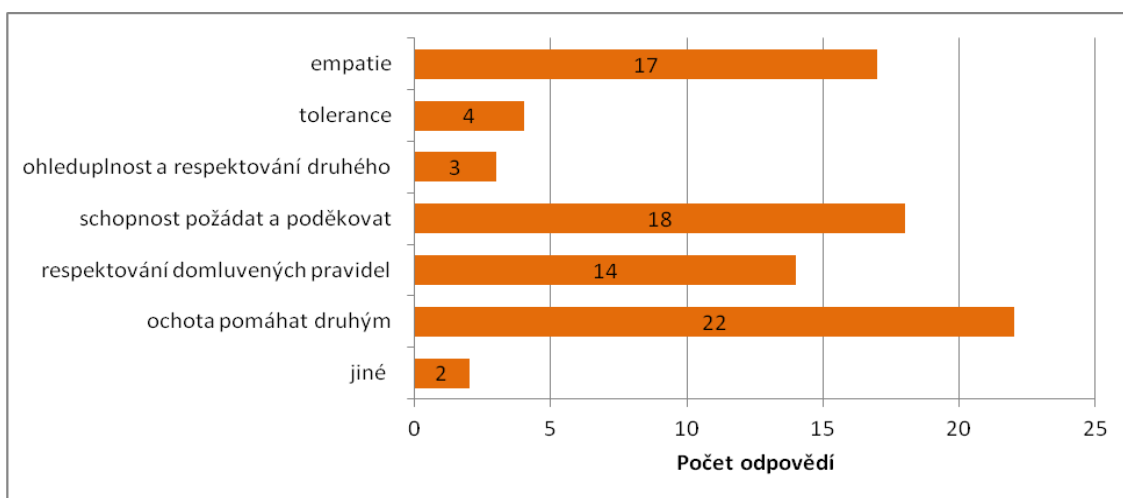
2.4.2 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

2.4.2.1 DOTAZNÍK PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY, VEDOUcí PRACOVNÍKY ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Dotazníkového šetření, které uskutečnil realizační tým, se zúčastnilo 34 pedagogů z 9 mateřských škol. Celkem se zapojilo 24 učitelů, 7 ředitelů a 3 asistenti pedagoga.

První otázky směřované na pedagogy v mateřských školách se zabývaly nejčastějšími pozitivními a negativními projevy dětí, jak ukazují grafy č. 26 a 27. Z pozitivních projevů se nejčastěji u dětí objevují ochota pomáhat druhým, schopnost požádat a poděkovat a empatie. K nejčastějším negativním projevům patří neuposlechnutí pokynů, roztržitost a nesoustředěnost a drzost.

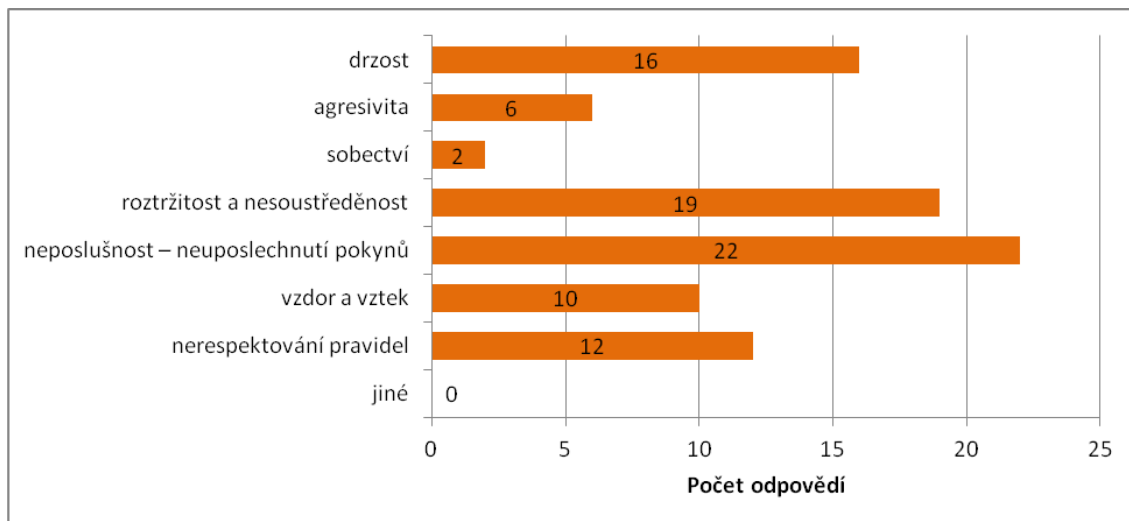
Graf č. 26: Pozitivní projevy dětí

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Graf č. 27: Negativní projevy dětí

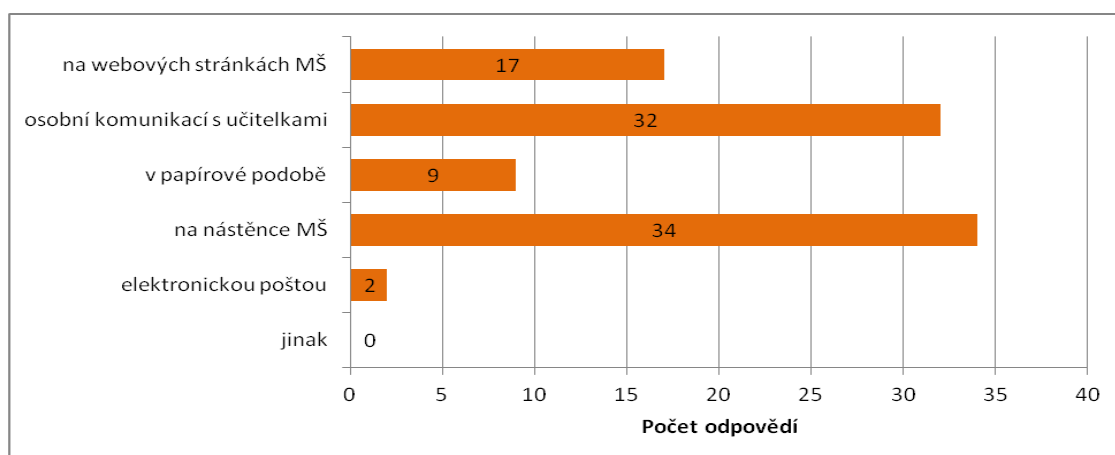

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Nejdůležitějším prvkem společného podílu na výchově a předškolním vzdělávání dětí je společná komunikace pedagogů a rodičů. Mateřské školy při výzkumném šetření uváděly, jakými způsoby nejčastěji informují rodiče o tom, co děti ve školce dělají.

Graf č. 28 ilustruje způsoby komunikace mateřské školy s rodiči dětí. Ze strany školy je nejčastěji volena nástěnka v mateřské škole, kde jsou v písemné podobě uváděny důležité nebo aktuální informace, a osobní komunikace. Pedagogové se také zamýšleli, jaké formy komunikace jsou preferované u rodičů, a vybrali webové stránky školy a osobní komunikaci.

Graf č. 28: Cesty pro komunikaci s rodiči

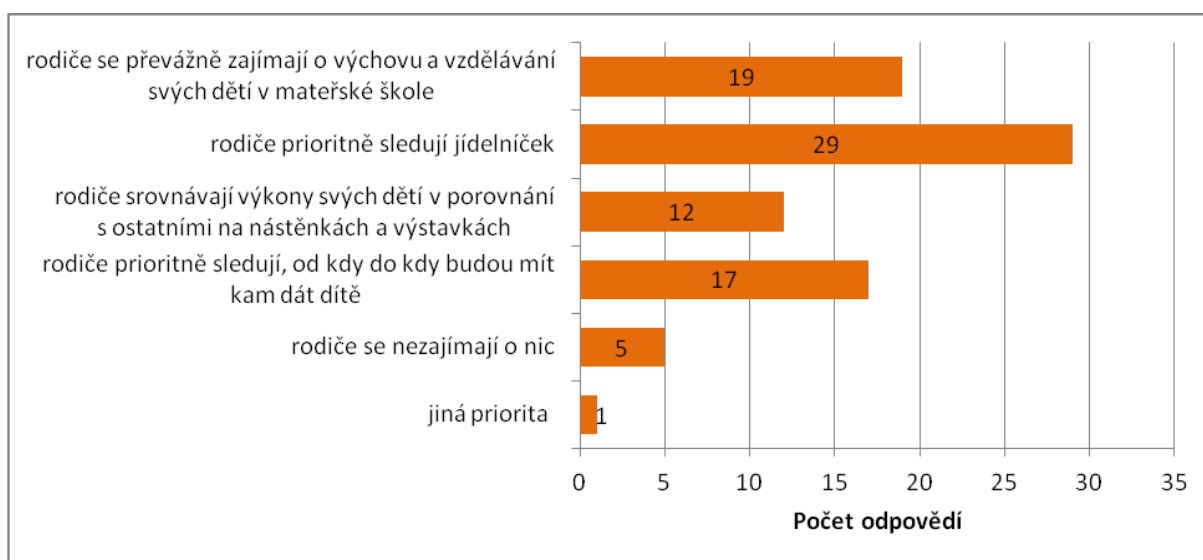
Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Realizační tým zjišťoval, které oblasti v předškolním vzdělávání dětí považují pedagogové za důležité pro jejich budoucí školní vzdělávání. Nejvýznamnějšími oblastmi byly zvoleny sociální oblast spojená s komunikací, jazyková a grafomotorická oblast, následovaly oblasti předčtenářská, předmatematická a sportovní a na posledních pozicích se umístily technická a elektronická a umělecká.

Graf č. 29 ukazuje, o co se zajímají rodiče dětí navštěvujících mateřskou školu. Prioritní zájem je o jídelníček, dále o výchovu a vzdělávání dětí a o to, od kdy do kdy může být dítě ve školce. Tyto tři aspekty byly zároveň určeny jako nejdominantnější. Celkem 15 % pedagogů uvedlo, že se rodiče nezajímají o nic.

Graf č. 29: Zájmy rodičů dětí, které navštěvují mateřskou školu

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Pedagogové měli určit, jaké materiální vybavení by mohlo předškolní vzdělávání v jejich školce zkvalitnit. Nejvyšší preference získaly větší prostory, hřiště a dílna, dále interaktivní tabule a nejmenší význam má pořízení ICT techniky a dětské a odborné literatury.

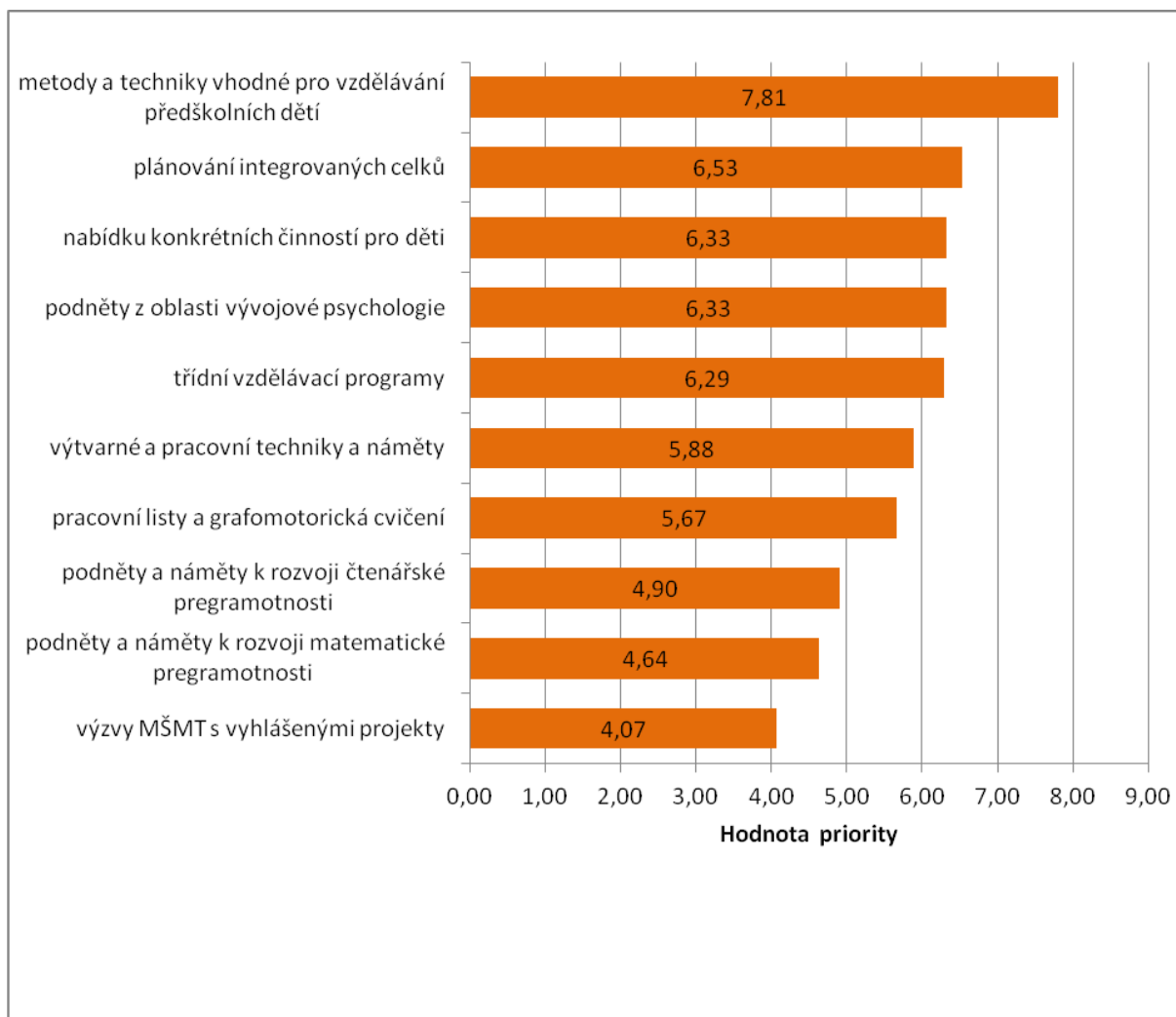
Další soubor otázek se týkal sdílení zkušeností a výukových materiálů s pedagogy z ostatních mateřských škol. Celkem 71 % pedagogů by se chtělo s kolegy z jiných MŠ scházet 1 – 2x do roka a vyměňovat si své zkušenosti, 82 % pedagogů si myslí, že by bylo přínosné sdílet výukové materiály na internetu.

Jako nejzajímavější materiály k elektronickému sdílení, jak ukazuje graf č. 30, označili pedagogové metody a techniky vhodné pro vzdělávání předškolních dětí, plánování integrovaných

celků, nabídku konkrétních činností pro děti a podněty z oblasti vývojové psychologie, nejnížší preference získaly podněty a náměty k rozvoji čtenářské a matematické pregramotnosti a výzvy MŠMT ČR s vyhlášenými projekty.

Graf č. 30: Druhy materiálů ke sdílení seřazené od nejvyšší po nejnížší prioritu (10 – nejvyšší priorita, 1 – nejnížší priorita)

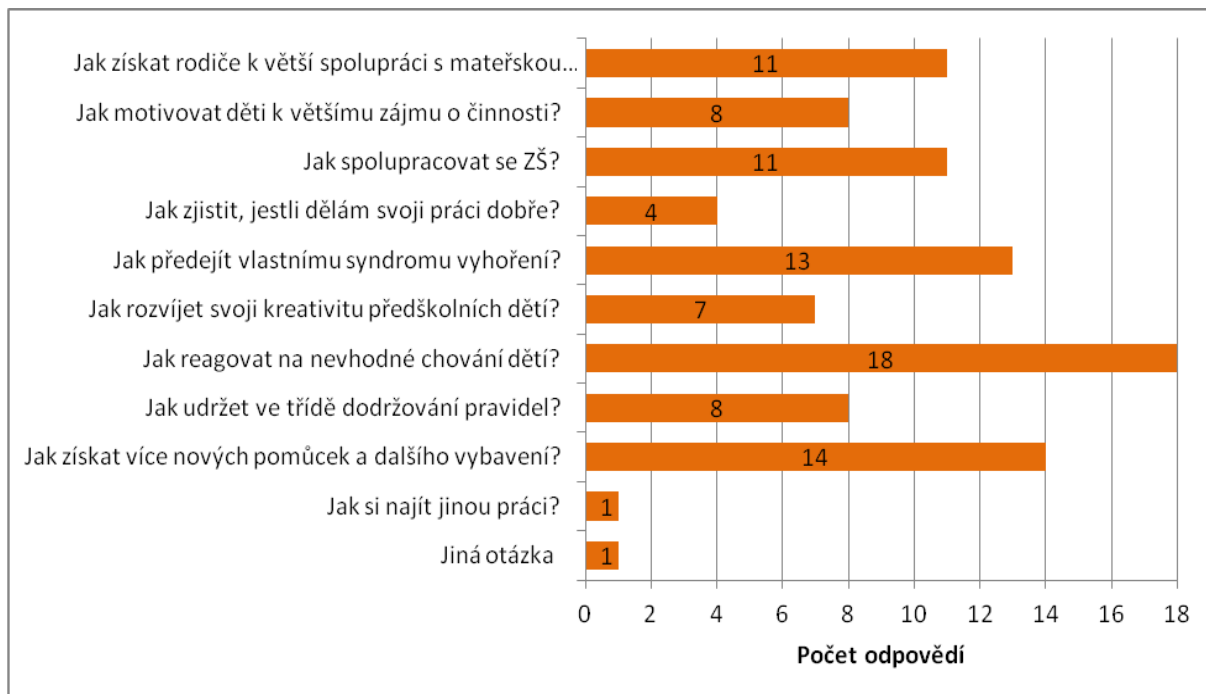

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Podobně jako pedagogové základních škol i pedagogové mateřských škol se měli zamyslet nad otázkami, na které by chtěli nejvíce znát odpověď. Seznam otázek popisuje graf č. 31. Nejvyšší prioritu získaly otázky „Jak reagovat na nevhodné chování dětí?“, „Jak získat více nových pomůcek a dalšího vybavení?“ a „Jak předejít vlastnímu syndromu vyhoření?“.

Graf č. 31: Nejzajímavější otázky z pohledu pedagogů MŠ

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Otázky, které si pedagogové mateřských škol kladou, se často týkají vlastních pedagogických schopností a dovedností. Dokladují tak zájem pedagogů o další sebevzdělávání a potřebu podnětného prostředí pro sdílení zkušeností s ostatními pedagogy.

Na závěrečnou volnou otázku, co považují pedagogové z mateřských škol za důležité pro zaujetí dětí i rodičů pro další vzdělávání dětí, bylo odpovědí: vytvoření harmonického prostředí ve spolupráci s rodiči, dostatek příležitostí pro schůzky učitele a rodiče, nenásilná výuka formou her a dodržování učitelského kréda – vlídnost, vnímavost, komunikace, spolupráce.

2.4.2.2 DOTAZNÍK PRO DĚTI Z MATEŘSKÝCH ŠKOL

Do dotazníkového šetření zaměřeného na názory dětí v mateřských školách se zapojilo 8 škol.

Pedagogové byli požádáni, aby dětem položili dvě otázky: „Co rád/a děláš ve školce?“ a „Co ti ve školce chybí, co bys tam ještě chtěl/a dělat?“. Učitelé poté zaznamenávali odpovědi dětí.

Děti si nejraději staví s kostkami nebo se stavebnicemi, malují a vyrábějí různé výtvary, dívky si rády hrají na rodinu, zejména v kuchyňce, chlapci preferují hru s auty a vláčky. V odpovědích dětí je zahrnuta celá paleta činností, kterou jim školní program nabízí, včetně společných procházek, zpěvu, čtení pohádek, cvičení, kreslení. Upoutá odpověď „mám rád rozhovory v kruhu“.

Nejčastěji dětem chybí různé hrací prvky na školní zahradě, např. trampolína nebo skluzavka, velmi často se děti dožadují počítače nebo notebooku a rády by měly bazén. Z odpovědí vybíráme: „Chtěl bych mít dílnu a něco vyrobit“, „Chtěla bych mamince něco v kuchyňce uvařit“, „Chtěla bych hrací panenku, která pláče a směje se“, „Chtěl bych opravdový bazén“.

2.4.3 DOTAZNÍK PRO PRACOVNÍKY NEFORMÁLNÍCH A ZÁJMOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH ZAŘÍZENÍ

Dotazníkového šetření, které uskutečnil realizační tým, se zúčastnilo 9 pracovníků z 6 organizací neformálního a zájmového vzdělávání (obecní knihovna, dům dětí a mládeže, pionýr a troje sociální služby).

První otázka v dotazníku směřovala na spolupráci s mateřskými či základními školami. Všech 100 % pracovníků uvedlo, že se školami spolupracují, a to formou besed, schůzek a individuálních konzultací, pořádáním soutěží, různých dílen, workshopů a příměstských táborů.

Celkem 89 % pracovníků zajímá, jakým způsobem a s jakým vybavením probíhá práce s dětmi a žáky v neformálních a zájmových vzdělávacích zařízeních obdobného typu, 56 % pracovníků by bylo ochotno se se svými kolegy z jiných organizací setkávat 1 – 2x do roka, 33 % pracovníků 3 – 4x do roka.

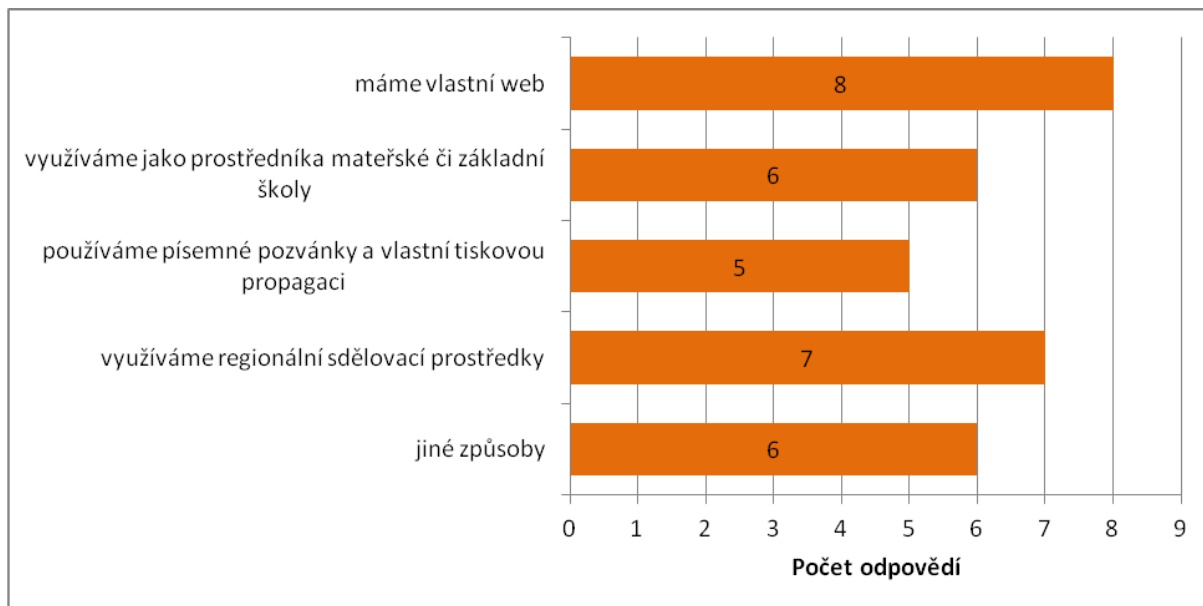
Jak již bylo zmíněno, většina neformálních a zájmových vzdělávacích zařízení pořádá soutěže pro děti a žáky. Okresní kola předmětových soutěží MŠMT a uměleckých soutěží pořádá z pověření Krajského úřadu Plzeňského kraje pouze Dům dětí a mládeže Domino Domažlice.

Další sada otázek se týkala docházky a náboru nových členů. Celkem 78 % pracovníků uvedlo, že nemají problém s docházkou dětí a žáků. Polovina pracovníků konstatovala, že docházka je vyšší než 80 %. S náborem nových dětí a žáků nemají organizace problém, 56 % pracovníků uvedlo, že stav zájemců se plynule obměňuje, 33 % pracovníků konstatovalo, že zájemců mají nadbytek.

Jak uvádí graf č. 32, nejčastějšími prostředky pro komunikaci s veřejností jsou vlastní webové stránky a regionální sdělovací prostředky. V jiných způsobech byl nejčastěji jmenován Facebook.

Graf č. 32: Prostředky komunikace s veřejností

Zdroj: Dotazníkové šetření uskutečněné realizačním týmem MAP na území SO ORP Domažlice

Organizace byly dotázány, v čem si myslí, že je jejich největší přínos regionu. Z důvodu autentičnosti jsou ponechány celé verze otevřených odpovědí.

Obecní knihovna:

„Podpora čtenářské gramotnosti, využívání volného času.“

Dům dětí a mládeže:

„Nabízíme dětem a mládeži i dospělým různorodé volnočasové aktivity pro smysluplné trávení volného času – zájmové útvary hudební, jazykové, sportovní, tvůrčí, ..., organizace akcí, projektů.“

„Nabízíme smysluplné využití volného času dětí, pořádáme či se podílíme na pořádání (víkendových) akcí, divadel, táborů, soutěží, působíme jako prevenční složka patologických jevů dětí a mládeže.“

Pionýr:

„Kromě pořádání otevřených akcí pro širokou veřejnost pořádáme také vícedenní akce a letní tábory, jak pro naše členy, tak pro veřejnost, pořádáme příměstský tábor již třetím rokem, během školního roku máme pravidelné schůzky dětí, do třech oddílů chodí kolem 90 dětí.“

„Zpestřujeme pravidelnou činností a jednorázovými aktivitami volný čas dětí a mládeže, často i jejich rodičům.“

Sociální služby:

„V rámci vzdělávání jsme jediná služba v ORP Domažlice a ORP Horšovský Týn, která se věnuje podpoře vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, a to přímo v rodinách dětí ve spolupráci s jejich rodiči. Součástí je i spolupráce se školami a školskými poradenskými zařízeními. Zároveň při této činnosti tvoříme a využíváme místní dobrovolnickou komunitu. Tyto služby jsme pak schopni navázat i na další naše služby (terénní programy, odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, volnočasové aktivity pro děti ze služby podpory vzdělávání), a tím rodinám pomáhat komplexně.“

„Pracujeme s neorganizovanou mládeží, která nemá prostředky a ani zájem vzdělávat se a trávit volný čas ve formálních vzdělávacích institucích.“

„Snažíme se vyplnit dětem volný čas, naučit je trávit jej hodnotně, setkávat se s dalšími lidmi, učit se mezilidským vztahům, umožňujeme poznávat vzájemně svět zdravých i hendikepovaných dětí a naučit se přijímat jeden druhého takového, jaký je, respektovat vzájemné oboustranné odlišnosti, poskytujeme dětem další vzor chování, který je podle nás správný, ukazujeme a dokazujeme veřejnosti, že i děti a rodiny dětí s hendikepem patří mezi nás.“

Poslední otázka nabádala k uvedení dalších námětů a připomínek. Organizace nabízí pro MŠ a 1. stupně ZŠ projektové dny zaměřené na určitou oblast, ale mají pocit, že školy nemají o tyto aktivity dostatečný zájem. Dále by pracovníci uvítali větší možnost začlenění se do zájmové činnosti základních škol. Pracovníci by chtěli, aby město Domažlice vypisovalo granty na získávání finančních prostředků na jejich akce i na činnost samotnou, tak jako tomu je v ostatních městech. Dále neexistuje informovanost o aktivitách zájmových či dalších organizací v rámci města Domažlice. Chybí kalendář či přehled volnočasových aktivit s přibližnými či přesnými termíny akcí. Je potřeba hledat možnou další spolupráci a témata k diskuzi s ostatními typy škol a zařízení v oblastech, které jsou pro neformální a zájmové vzdělávací zařízení společné, např. vzdělávání, volnočasové aktivity, inkluze, materiální a personální podmínky a možnosti dalšího rozvoje školy.

2.5 CHARAKTERISTIKA ŠKOLSTVÍ NA ÚZEMÍ SO ORP DOMAŽLICE

Zdrojem dat kapitoly „Charakteristika školství na území SO ORP Domažlice“ je analytická část Strategie území SO ORP Domažlice, která je doplněna o aktuální informace získané z webových stránek Českého statistického úřadu⁸ a o další vlastní výzkumné šetření.

Strategie území SO ORP Domažlice byla vytvořena v období leden 2014 – duben 2015, v ní použité informace jsou za školní rok 2012/2013. Pro potřeby tvorby analytické části Akčního plánu vzdělávání jsou dostatečně vypovídající.

2.5.1 OBECNÉ INFORMACE

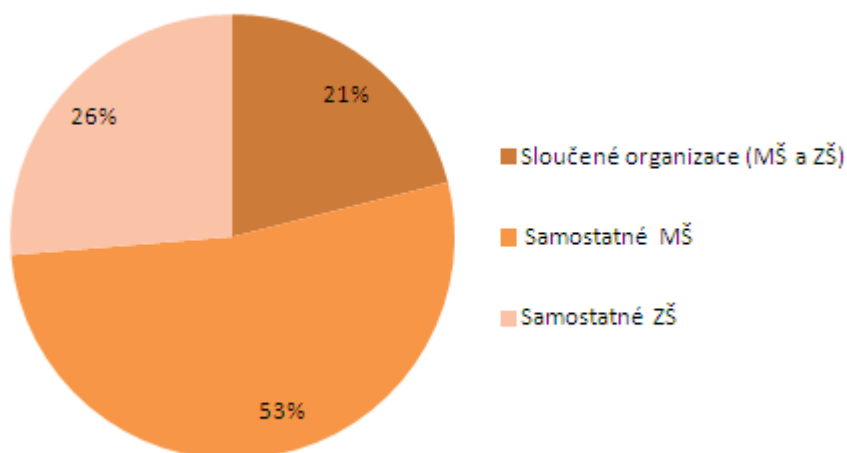
Na území SO ORP Domažlice je 38 ředitelství, které vykonávají činnost mateřských nebo základních škol. Z toho 20 ředitelství vykonává pouze činnost mateřských škol, 10 ředitelství pouze činnost základních škol a 8 ředitelství vykonává současně činnost základních a mateřských škol. Jedna mateřská škola je soukromá, ostatní školy jsou zřizovány obcemi. Strukturu ředitelství vykonávajících činnost MŠ a ZŠ v procentech ukazuje graf č. 33.

⁷ Zdroj: analytická část Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

⁸ www.czso.cz.

Graf č. 33: Struktura ředitelství vykonávajících činnost MŠ a ZŠ ve SO ORP Domažlice

Zdroj: Strategie území SO ORP Domažlice

Nejvíce škol pro předškolní a základní vzdělání je v Domažlicích (2 mateřské školy a 3 základní školy) a ve Kdyni (3 mateřské školy a 2 základní školy). Ve 27 obcích není žádné předškolní a školní zařízení. Počty mateřských a základních škol v jednotlivých obcích SO ORP Domažlice uvádí tabulka č. 14, jejich rozložení je názorně ukázáno v mapě č. 2.

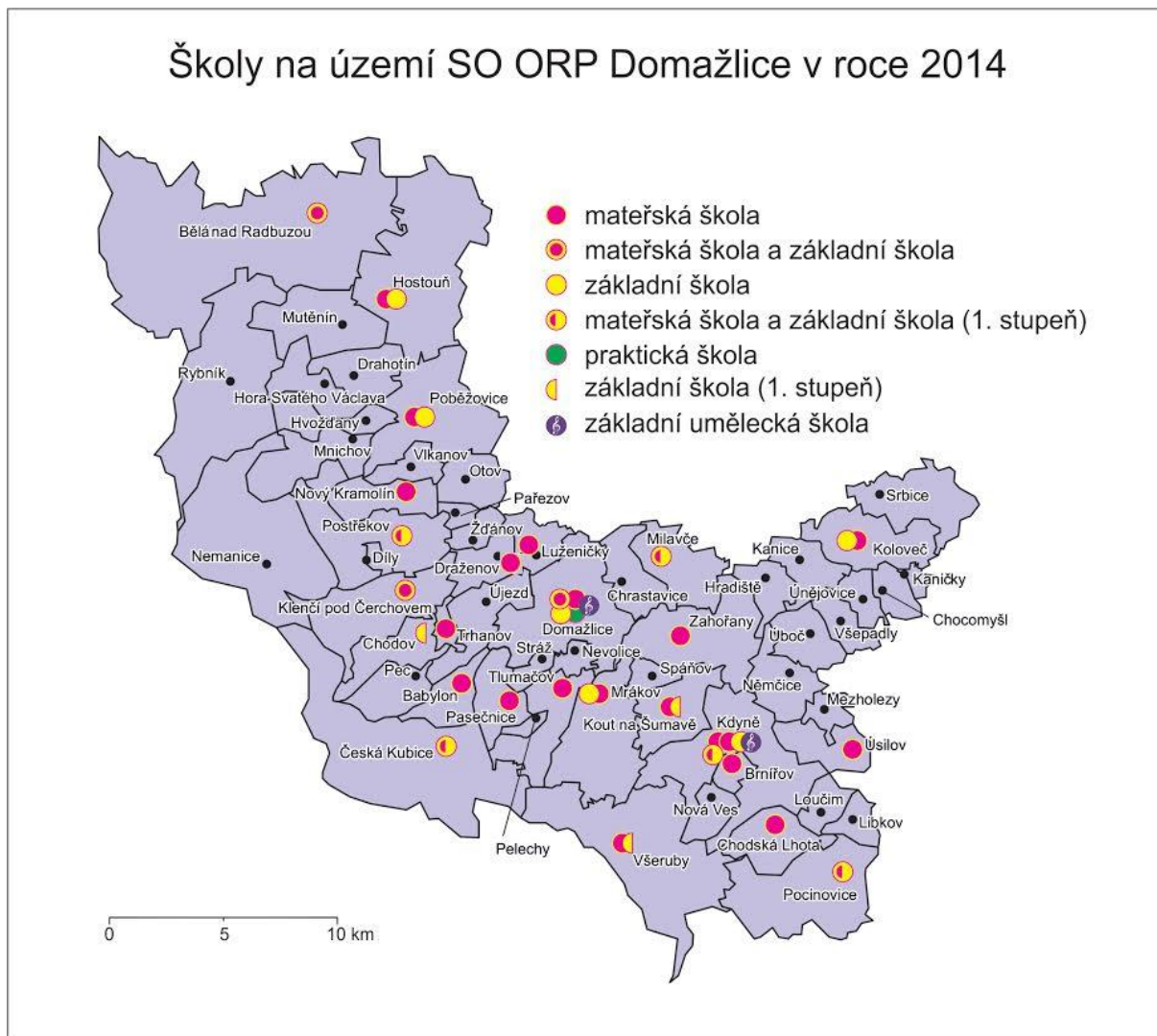
Tabulka č. 14: Počty MŠ a ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Domažlice k datu 30. 6. 2016

Název obce	Celkem ředitelství	Z toho	
		MŠ	ZŠ
Celkem škol	38	28	18
Babylon	1	1	0
Bělá nad Radbuzou	1	1	1
Brnířov	1	1	0
Česká Kubice	1	1	1
Chodov	1	0	1
Chodská Lhota	1	1	0
Domažlice	4	2	3
Hostouň	2	1	1
Kdyně	4	3	2
Klenčí pod Čerchovem	1	1	1
Koloveč	2	1	1
Kout na Šumavě	2	1	1
Luženičky	1	1	0
Milavče	2	2	1
Mrákov	2	1	1
Nový Kramolín	1	1	0
Pasečnice	1	1	0
Poběžovice	2	1	1
Pocinovice	1	1	1
Postřekov	1	1	1
Tlumačov	1	1	0
Trhanov	1	1	0
Úsilov	1	1	0
Všeruby	2	1	1
Zahořany	1	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR

Mapa č. 2: Školy na území SO ORP Domažlice v roce 2014

Zdroj: Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

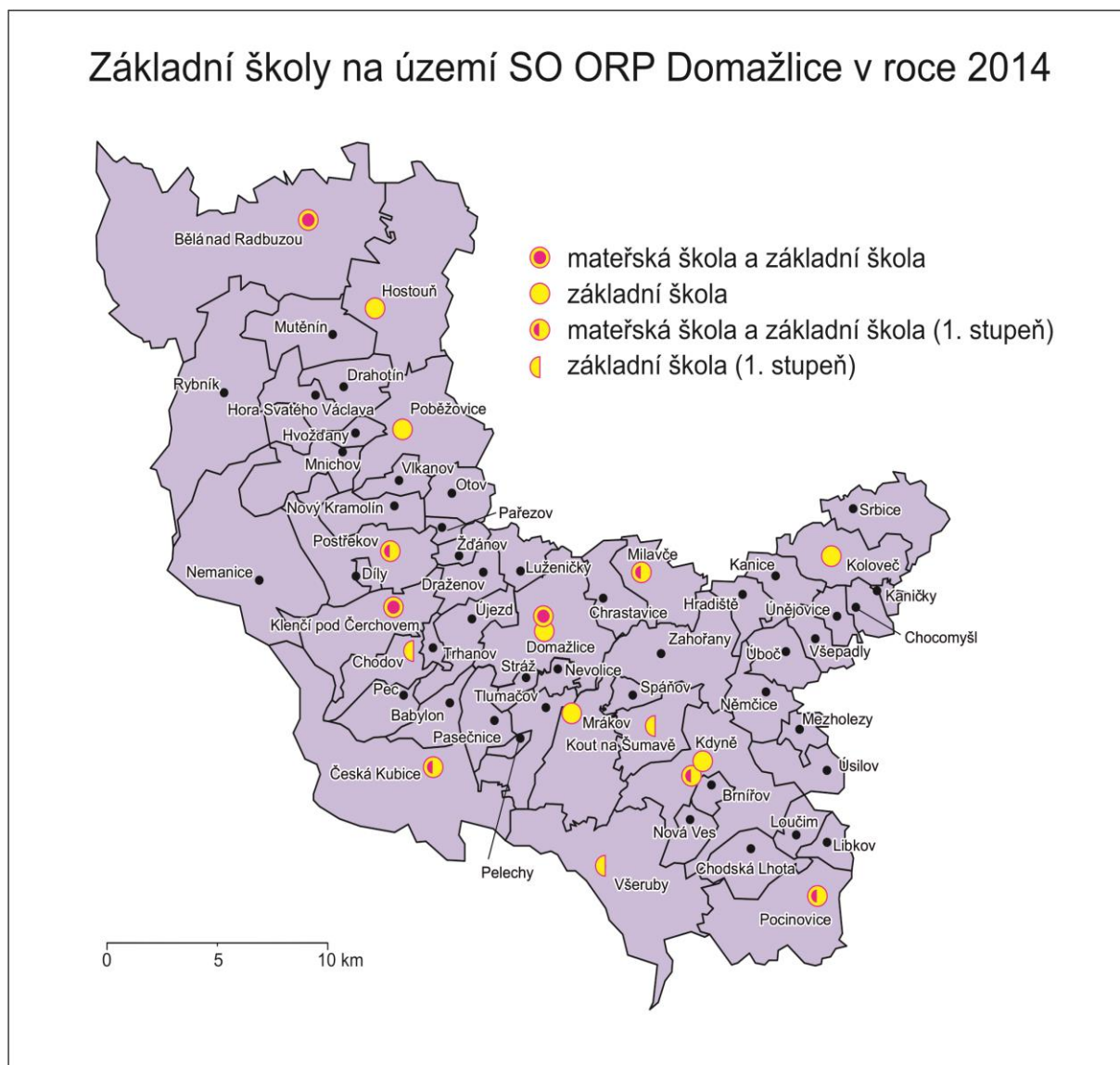
Všechny základní školy a 27 mateřských škol (z 28) jsou zřizovány obcemi, a to i Základní škola praktická Domažlice (do školního roku 2012/2013 zřizovaná krajem). Jedna mateřská škola je zřizována nestátní neziskovou organizací (NNO), občanským sdružením Mateřské centrum (centrum pro rodinu) Benjamínek o. s., a to Mateřská škola Benjamínek, o. p. s.

2.5.2 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Rozložení základních škol na území SO ORP Domažlice ilustruje mapa č. 3.

Mapa č. 3: Základní školy na území SO ORP Domažlice v roce 2014

Zdroj: Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

Na území SO ORP Domažlice je celkem 18 základních škol, z toho 10 škol je spojených s mateřskými školami a 8 je samostatných. Všechny základní školy jsou zřizovány obcemi.

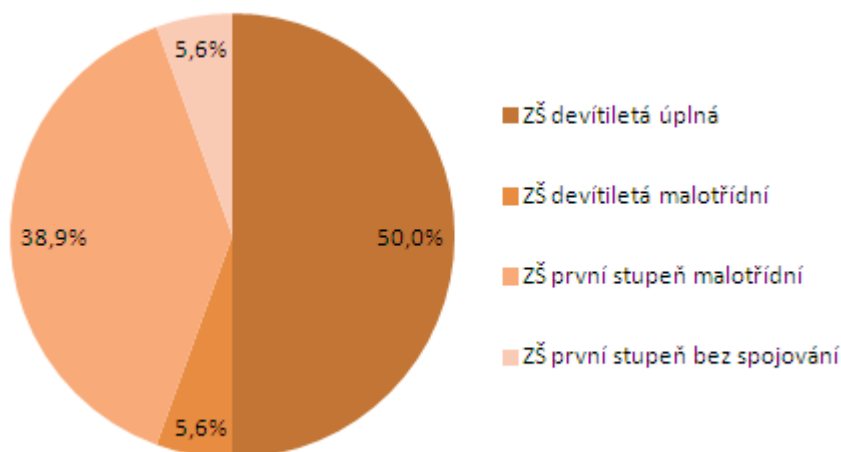
Z tabulky č. 15 je patrné, že z celkového počtu 18 základních škol je 8 škol malotřídních (44 %), tzn. že více ročníků je spojeno do jedné třídy, 7 malotřídních škol má pouze první stupeň (1. – 5. ročník), jedna malotřídní škola má všech devět ročníků. Jedna škola, která má pouze první stupeň, nespojuje ročníky. Procentuálně toto ilustruje graf č. 34.

Tabulka č. 15: Rozdělení základních škol dle počtu tříd

	Celkem	Úplné ZŠ	Neúplné ZŠ		
			Pouze 1. stupeň malotřídní	Devítileté malotřídní	Pouze 1. stupeň bez spojování tříd
Počet ZŠ	18	9	7	1	1

Zdroj: Strategie území SO ORP Domažlice

Graf č. 34: Rozdělení základních škol dle počtu tříd

Zdroj: Strategie území SO ORP Domažlice

Ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo základní školy celkem 3 385 žáků, z toho bylo 256 žáků se zdravotním postižením. V tabulce č. 16 jsou rozepsány počty žáků a úplnost jednotlivých základních škol.

Tabulka č. 16: Počty žáků a úplnost základních škol na území SO ORP Domažlice ve školním roce 2012/2013

Obec	Název základní školy	Úplnost školy	Počet žáků	Počet žáků se zdrav. postižením
Domažlice	Základní škola Domažlice, Komenského 17	Devítiletá	862	102
Hostouň	Základní škola Hostouň	Devítiletá	136	7
Koloveč	Základní škola Koloveč	Devítiletá	196	10
Kdyně	Masarykova základní škola Kdyně	Devítiletá	607	58
Mrákov	Základní škola Mrákov	Devítiletá	172	16
Chodov	Základní škola Chodov	1. stupeň	48	3
Kout na Šumavě	Základní škola Kout na Šumavě	1. stupeň	71 ⁹	17 ¹⁰
Všeruby	Základní škola Všeruby	1. stupeň (dvoutřídní)	33	0
Poběžovice	Základní škola Poběžovice	Devítiletá	228	19
Domažlice	Základní škola praktická Domažlice	Devítiletá, (malotřídní)	62	Neznámý údaj ¹¹
Bělá nad Radbuzou	Základní škola a Mateřská škola Bělá nad Radbuzou	Devítiletá	143	7
Domažlice	Základní škola a mateřská škola Domažlice, Msgre B. Staška 232	Devítiletá	432	7
Klenčí pod Čerchovem	Masarykova základní škola a mateřská škola Klenčí pod Čerchovem	Devítiletá	236	24

⁹ Stav žáků k 30. 9. 2013; zdroj: Výroční zpráva 2013/2014 ZŠ Kout na Šumavě.

¹⁰ Stav k 30. 9. 2013; zdroj: Výroční zpráva 2013/2014 ZŠ Kout na Šumavě.

¹¹ ZŠ praktická Domažlice se věnuje vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením, počet žáků se zdravotním postižením není známý.

Obec	Název základní školy	Úplnost školy	Počet žáků	Počet žáků se zdrav. postižením
Milavče	Základní škola a mateřská škola Milavče	1. stupeň (dvoutřídní)	20	3
Česká Kubice	Základní škola a Mateřská škola Česká Kubice	1. stupeň (trojtřídní)	21	0
Postřekov	Základní škola a Mateřská škola Postřekov	1. stupeň (trojtřídní)	43	0
Kdyně	Základní škola a mateřská škola Prapořiště	1. stupeň (malotřídní)	16	0
Pocinovice	Základní škola a Mateřská škola Pocinovice	1. stupeň (trojtřídní)	59	0
Celkem			3 385	256

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR, vlastní šetření

V 18 základních školách bylo ve školním roce 2012/2013 celkem 160 tříd, z toho 9 speciálních.

Dle tabulky č. 17 v roce 2012/2013 absolvovalo základní školu celkem 25 žáků v 8. ročníku a 266 v 9. ročníku. Celkem 54 žáků přešlo na gymnázia, 28 z 5. ročníků, 26 ze 7. ročníků. Jedno dítě mělo dodatečný odklad povinné školní docházky. Většina absolventů z 8. ročníků je ze sociálně vyloučených lokalit ve SO ORP Domažlice. Jedná se o obce Nemanice a Bělá nad Radbuzou.

Tabulka č. 17: Počet absolventů ZŠ ve školním roce 2012/2013

Počet žáků, kteří ukončili školní docházku	V běžných třídách	Ve speciálních třídách
V 1. – 5. ročníku	0	0
V 6. ročníku	0	0
V 7. ročníku	5	1
V 8. ročníku	25	3
V 9. ročníku	266	9
Počet žáků, kteří přešli do SŠ		
Z 5. ročníku	28	0
Ze 7. ročníku	26	0
Počet žáků 1. ročníku s dodatečným odkladem povinné školní docházky	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

Jak ukazuje tabulka č. 18, ve školním roce 2012/2013 vyučovalo na 1. stupni ZŠ 119,0 pedagogů (98,9 % ženy) a na 2. stupni 113,2 pedagogů (74,8 % ženy).

Tabulka č. 18: Počet pedagogů na ZŠ ve školním roce 2012/2013

SO ORP Domažlice		Přepočtení na plně zaměstnané	
		Celkem	Z toho ženy
Celkem pedagogové		232,2	202,4
Pedagogové ZŠ	na 1. stupni	119,0	117,7
	na 2. stupni	113,2	84,7

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR

Výchovných poradců působících na základních školách je celkem 12, z toho je 9 žen. Všichni výchovní poradci jsou z řad učitelského sboru.

Z tabulky č. 19 vyplývá, že na území SO ORP Domažlice ve školním roce 2012/2013 působili dva psychologové, z toho je jeden muž. Oba jsou zaměstnanci Pedagogicko – psychologické poradny v Domažlicích a ve školách pracují na částečné úvazky. Ředitelé základních škol, kde psychologové pracují, potvrdili vyšší kvalitu práce učitelského sboru při práci se speciálními vzdělávacími potřebami dětí ve škole. Školní psychologové jsou tak výraznou žádanou pomocí a podporou nejen učitelům, ale hlavně dětem a rodičům.

Tabulka č. 19: Ostatní pedagogičtí pracovníci ZŠ ve školním roce 2012/2013

SO ORP Domažlice		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		Celkem	Z toho ženy	Celkem	Z toho ženy
Asistenti pedagoga	Pro žáky se zdravotním postižením	22	22	12,8	12,8
	Pro žáky se sociálním znevýhodněním	1	1	0,5	0,5
Psychologové		2	1	0,7	0,5
Speciální pedagogové		2	2	0,3	0,4
Výchovní poradci		12	9	9	Neznámý údaj

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

Při ústním a telefonickém dotazování ostatních ředitelů škol na možnost spolupráce psychologa s jejich školou byla reakce všech oslovených veskrze pozitivní. Na některých školách již byla v minulosti spolupráce započata, ale z důvodu absence legislativního vymezení práce psychologa na základních školách a hlavně nedostatku finančních prostředků na jejich práci (u Pedagogicko – psychologické poradny na cestovní náhrady u dojíždějících psychologů do škol) byla spolupráce ukončena.

Z tabulky č. 20 je patrné, že všechny základní školy mají školní družinu, celkový počet tříd je 33, které navštěvuje 951 žáků 1. stupně. Dvě základní školy mají také školní klub, do kterého dochází 230 žáků 2. stupně.

Tabulka č. 20: Přehled školních družin a školních klubů dle počtů žáků ve školním roce 2012/2013

Název ZŠ	Školní družina - počet oddělení	Počet žáků	Školní klub
ZŠ a MŠ Bělá nad Radbuzou	1	34	Ne
ZŠ Hostouň	1	30	Ne
ZŠ a MŠ Domažlice, Msgre B. Staška 232	6	141	Ano - 72 žáků
ZŠ Domažlice, Komenského 17	6	180	Ne
ZŠ praktická Domažlice	1	10	Ne
ZŠ Kdyně Masarykova	4	99	Ne
ZŠ Chodov	1	26	Ne
ZŠ a MŠ Česká Kubice	1	19	Ne
ZŠ a MŠ Klenčí pod Čerchovem	1	30	Ne
ZŠ Koloveč	2	62	Ne
ZŠ a MŠ Prapořiště	1	16	Ne
ZŠ Kout na Šumavě	1	25	Ne
ZŠ a MŠ Milavče	1	15	Ne
ZŠ Mrákov	1	30	Ne
ZŠ Poběžovice	2	60	Ano – 158 žáků
ZŠ a MŠ Pocinovice	1	26	Ne
ZŠ Postřekov	2	34	Ne
ZŠ Všeruby	1	24	Ne
Celkem	33	951	230

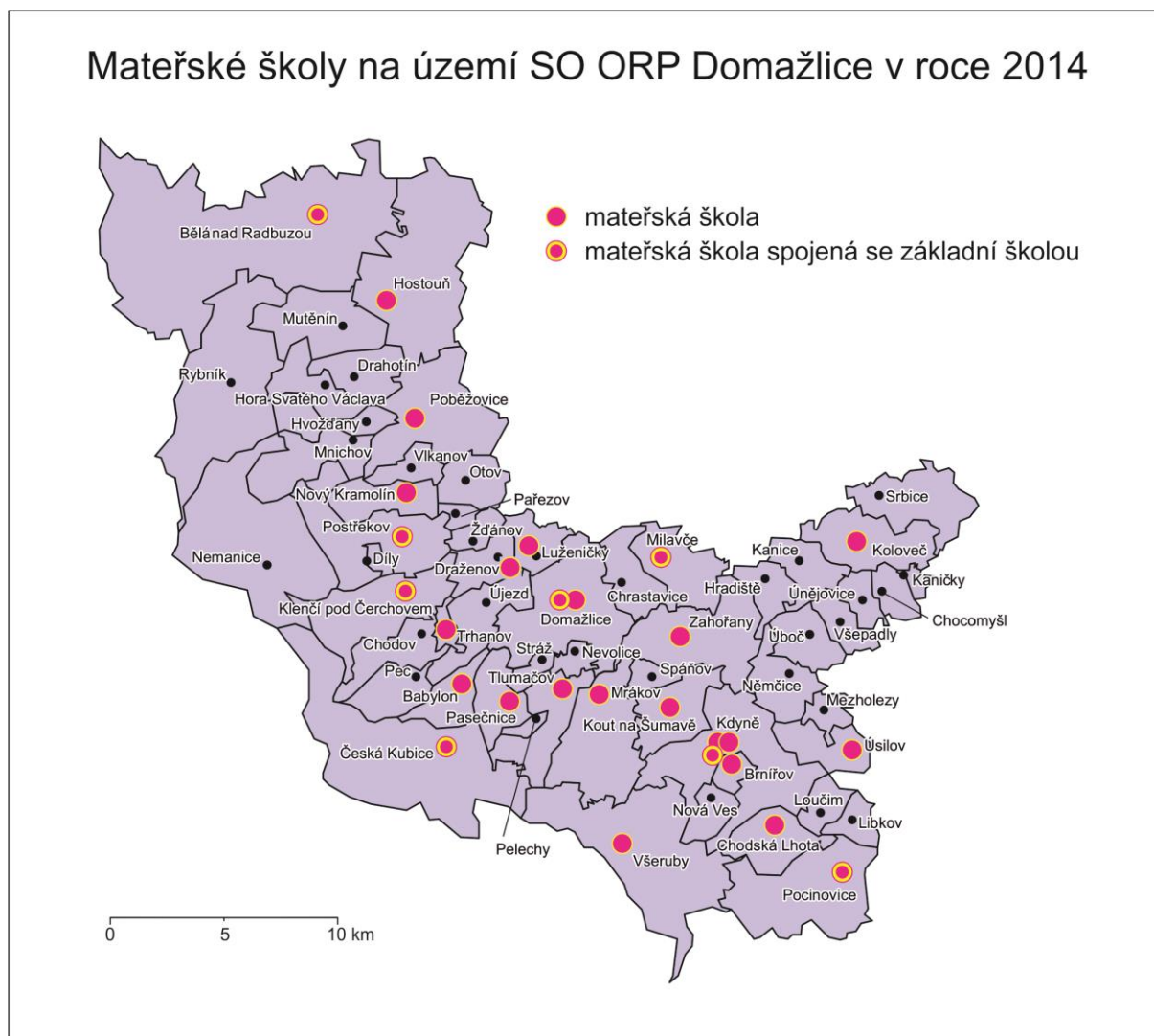
Zdroj: Výkazy MŠMT ČR, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

2.5.3 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Rozložení mateřských škol na území SO ORP Domažlice ilustruje mapa č. 4.

Mapa č. 4: Rozložení mateřských škol ve SO ORP Domažlice

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

Na území SO ORP Domažlice je celkem 28 mateřských škol, 10 z nich je spojených se základní školou. Jedna mateřská škola je zřizována soukromou osobou - Mateřská škola Benjamínek, o. p. s.

V 28 mateřských školách je celkem 69 tříd, do kterých dochází 1 533 dětí, z toho je 42 dětí s tělesným postižením. Tabulka č. 21 ukazuje počet tříd, dětí a dětí s tělesným postižením v jednotlivých mateřských školách.

Tabulka č. 21: Seznam mateřských škol a počty tříd a dětí v nich ve školním roce 2012/2013

Obec	Název mateřské školy		Počet tříd	Počet dětí	Počet dětí s tělesným postižením
Babylon	Mateřská škola Babylon		1	20	0
Brnířov	Mateřská škola Brnířov		1	23	0
Domažlice	Mateřská škola Domažlice ¹²	Zahradní 471	4	68	11
		Benešova 282	3	55	1
		Poděbradova 53	3	99	0
		Palackého 224	2	56	0
		Michlova 565	3	84	0
Hostouň	Mateřská škola Hostouň		3	60	0
Chodská Lhota	Mateřská škola Chodská Lhota		2	26	1
Kdyně	Mateřská škola Kdyně, Dělnická 35		4	93	0
Kdyně	Mateřská škola Kdyně, Markova 523		4	101	0
Koloveč	Mateřská škola Koloveč		3	74	2
Kout na Šumavě	Mateřská škola Kout na Šumavě		2	42	2
Luženičky	Mateřská škola Luženice		1	26	0
Mrákov	Mateřská škola Mrákov		2	59	0
Nový Kramolín	Mateřská škola Nový Kramolín		1	20	0
Pasečnice	Mateřská škola Pasečnice		1	20	1
Poběžovice	Mateřská škola Poběžovice		4	89	14
Tlumačov	Mateřská škola Tlumačov		1	16	1
Trhanov	Mateřská škola Trhanov		2	45	0
Úsilov	Mateřská škola Úsilov		1	24	0
Všeruby	Mateřská škola Všeruby		1	23	0
Zahořany	Mateřská škola Zahořany		1	28	0
Milavče	Mateřská škola Benjamínek, o.p.s.		1	9 ¹³	0

¹² MŠ Domažlice vznikla spojením dvou samostatných MŠ, nyní je tvořena kmenovou školou MŠ Zahradní a čtyřmi odloučenými pracovišti MŠ Benešova, MŠ Poděbradova, MŠ Palackého a MŠ Michlova.

¹³ Počet dětí k 1. 9. 2013; zdroj: Inspekční zpráva z 12. – 13. 12. 2013.

Obec	Název mateřské školy	Počet tříd	Počet dětí	Počet dětí s tělesným postižením
Bělá nad Radbuzou	Základní škola a Mateřská škola Bělá nad Radbuzou	3	56	2
Domažlice	Základní škola a mateřská škola Domažlice, Msgre B. Staška 232	4	95	2
Klenčí pod Čerchovem	Masarykova základní škola a mateřská škola Klenčí pod Čerchovem	2	50	1
Milavče	Základní škola a mateřská škola Milavče	1	28	0
Česká Kubice	Základní škola a Mateřská škola Česká Kubice	2	35	1
Postřekov	Základní škola a Mateřská škola Postřekov	2	50	0
Kdyně	Základní škola a mateřská škola Prapořiště	2	27	1
Pocinovice	Základní škola a Mateřská škola Pocinovice	2	32	2
Celkem		69	1533	42

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR, vlastní šetření

Ve školním roce 2012/2013 se o děti staralo 114,3 pedagogických pracovníků, jak ilustruje tabulka č. 22, všechny byly ženy.

Tabulka č. 22: Počet pedagogů na MŠ ve školním roce 2012/2013

SO ORP Domažlice	Přepočtení na plně zaměstnané	
	Celkem	Z toho ženy
Pedagogové MŠ	114,3	114,3

Zdroj: Výkazy MŠMT ČR, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

2.5.4 HOSPODAŘENÍ ZÁKLADNÍCH A MATEŘSKÝCH ŠKOL¹⁴

Školy a školská zařízení zřizované obcemi a krajem jsou financovány ze dvou zdrojů:

1. **Stát** hradí přímé výdaje na vzdělávání prostřednictvím účelových dotací krajům.
2. **Zřizovatel** (obec, kraj) hradí provozní výdaje ze svých daňových příjmů.

Celkové provozní výdaje školských zařízení zřizovaných obcemi

Zřizovatel (obec) hradí:

- ✓ opravy budov,
- ✓ vybavení školy (stoly, židle, tabule, skříně, atd.),
- ✓ provozní náklady školy (vytápění, elektřinu, telefonní služby, náklady na vývoz odpadu, čisticí prostředky, účetní programy, revizní kontroly a zprávy, hasičské přístroje, kotle, přístroje apod.), všeobecný materiál (papíry do kopírky, tonery).

Provozní výdaje obcí na školství ve SO ORP Domažlice se pohybují od roku 2005 do roku 2012 mezi 36 až 52 mil. Kč. Celková částka se od roku 2005 zvýšila o 16,04 mil. Kč. Viz tabulka č. 23.

Tabulka č. 23: Provozní výdaje (v tisících) na ZŠ, MŠ a jiných zařízeních zřizovaných obcemi

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. a 2. st.)	20 988,8	25 966,4	23 599,4	24 695,7	27 649,4	29 032,5	29 043,4	28 625,0
ZŠ (1. stupeň)	-	-	3 139,5	3 160,0	4 997,4	3 996,5	4 192,3	6 611,5
MŠ	10 995,0	10 708,7	10 711,4	10 047,6	12 468,3	12 537,1	11 812,6	13 548,3
Jiné	4 826,9	538,0	4 100,7	4 362,0	4 971,0	4 737,9	5 182,1	4 069,1
Celkem	36 810,7	37 213,1	41 550,9	42 265,4	45 115,1	50 304,0	50 230,5	52 853,8

Zdroj: MF ČR, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

¹⁴ Zdroj: analytická část Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje školských zařízení zřízených obcemi v KČ

Prostředky od státu slouží na úhradu:

- ✓ mzdových prostředků pro pedagogické pracovníky, pro nepedagogické pracovníky a ostatních nákladů, vyplývajících z pracovně-právních vztahů,
- ✓ odvodů sociálního a zdravotního pojištění,
- ✓ přidělů do fondů kulturních a sociálních potřeb,
- ✓ ostatních neinvestičních výdajů (výdaje na učební pomůcky, školní potřeby, učebnice podle zákona poskytovány bezplatně, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, výdaje na ochranné pomůcky pracovníků, náhrady v nemoci zaměstnanců).

Tabulka č. 24 uvádí rozložení finančních prostředků ze státního rozpočtu v letech 2008 až 2013.

Tabulka č. 24: Prostředky ze státního rozpočtu v tis. Kč

Rok		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mzdové prostředky celkem (v tisících)		135 108	135 280	141 471	142 656	153 942	159 090
Z toho	Platy	134 794	134 818	140 769	141 757	153 510	158 396
	Ostatní osobní náklady	314	462	70	899	432	694
Související odvody a ostatní neinvestiční výdaje		53 409	52 580	53 648	52 633	56 011	59 925
Neinvestiční výdaje celkem (v tisících)		188 517	187 860	195 119	195 289	209 953	219 015

Zdroj: MÚ Domažlice, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

Ukazatele nákladovosti přímých nákladů ve vzdělávání v roce 2013

V tabulce č. 25 jsou rozepsány přímé náklady na vzdělávání v roce 2013.

Tabulka č. 25: Přímé náklady na vzdělávání

Druh školy, školského zařízení	Přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	Z toho náklady na jednotku výkonu (v Kč)	
		Celkové náklady	ONIV ¹⁵
Předškolní vzdělávání	54 831 000	50 468	555
Základní školy	118 014 000	48 934	538
Stravování MŠ, ZŠ	19 660 000	6 074	67
Školní družiny a kluby	10 587 000	13 368	147
Základní umělecké školy	15 211 000	27 684	304
Využití volného času	712 000	1 168	13
Celkem použité finanční prostředky	219 015 000	147 696	12 103

Zdroj: KÚ PK, Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu MOS

2.5.5 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ, NEFORMÁLNÍ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

2.5.5.1 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY¹⁶

Základní umělecké školy (ZUŠ) patří do sítě škol MŠMT ČR. ZUŠ poskytují základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, výtvarném, tanečním a literárně–dramatickém. Organizují přípravné studium pro žáky od 5 let, základní studium 1. stupně (7 roků) a 2. stupně (4 roky) a studium pro dospělé (4 roky), případně studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin. V roce 2010 byl MŠMT ČR vydán Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV), podle kterého školy samy zpracovávaly školní vzdělávací programy s účinností od září 2012. Tím získaly své místo v systému českého uměleckého školství ve své specifické podobě (neposkytují stupeň vzdělání).

¹⁵ Ostatní neinvestiční výdaje.

¹⁶ Zdroj: analytická část Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

Na území SO ORP Domažlice se nachází dvě základní umělecké školy (ZUŠ):

- ✓ Základní umělecká škola Jindřicha Jindřicha Domažlice, která má studijní obory hudební, literárně-dramatický, taneční, výtvarný,
- ✓ Základní umělecká škola Kdyně se zaměřením na hudbu, zpěv i výtvarné umění.

Na ZUŠ působí celkem 35 pedagogů a 4 nepedagogičtí pracovníci.

2.5.5.2 NEFORMÁLNÍ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Jak uvádí tabulka č. 26, na území SO ORP Domažlice je k dispozici jeden dům dětí a mládeže, 4 obecní knihovny, 4 pionýrské skupiny (PS), 3 mateřská centra, skauti, šachový kroužek, 4 organizace se sociálními službami a jesle.

Tabulka č. 26: Seznam organizací neformálního a zájmového vzdělávání

Obec	Název organizace	Typ organizace
Domažlice	DDM Domino Domažlice	Dům dětí a mládeže
	Pionýr Domažlice	Pionýr
	Domov pro matky s dětmi v tísní Domažlice	Sociální služby
	Knihovna Domažlice	Knihovna
	Mateřské centrum Benjamínek, o. s.	Mateřské centrum
	Člověk v tísní o.p.s., Domažlice	Sociální služby
	Sluníčko Domažlice, p. o.	Jesle
	UCHO, z. s.	Sociální služby
	Diakonie ČCE, Klub Fontána	Sociální služby
Kdyně	Městská knihovna Kdyně	Knihovna
	PS Safír Kdyně	Pionýr
	PS Jitřenka Kdyně	Pionýr
	Šachový kroužek Kdyně	Šachový kroužek
	Skauti Prapořiště	Skauti
Klenčí pod Čerchovem	Místní knihovna Klenčí pod Čerchovem	Knihovna
	Rodinné a mateřské centrum Klenčátka, z. s.	Mateřské centrum
Poběžovice	Městská knihovna Poběžovice	Knihovna
Koloveč	Pionýr Koloveč	Pionýr
	Knihovna městyse Koloveč	Knihovna

Zdroj: Vlastní šetření realizačního týmu MAP

2.5.6 SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY¹⁷

Současné legislativní vymezení sociálně vyloučené lokality je formulováno dosti obecně a neukládá konkrétní povinnosti obcím, jak musí postupovat při uspokojování potřeb jejích občanů. Tento stav se projevil ve velmi rozdílných přístupech obcí v této oblasti. Obce při uspokojování potřeb občanů nejvíce ohrožených sociálním vyloučením (SV) v mnoha případech svoji roli neplní s poukazem na své ekonomické možnosti (Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020).

V rámci koordinace by obec měla zapojovat jak poskytovatele sociálních služeb (nejčastěji nestátní neziskové organizace - NNO), tak důležité odbory města, Úřad práce ČR, školy a školská zařízení a policii (městskou a státní). Existují však velké místní rozdíly v míře podpory, a tudíž i rozsahu a kvalitě sociální práce, která je závislá na místních podmínkách a přístupu vedení obcí k vytváření zázemí pro sociální práci.

Sociální vyloučení je proces, během kterého jsou jednotlivci či celé skupiny vytěsňovány na okraj společnosti a je jim ztížen či omezen přístup ke zdrojům a příležitostem (zaměstnání, bydlení, sociální ochrana, zdravotní péče a vzdělávání), které jsou běžně dostupné ostatním členům společnosti (Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020).

Proces sociálního vyloučení se vždy dotýká celé společnosti a jedním z jeho negativních rysů je trvalé narušování společenské soudržnosti. Míra sociálního vyloučení je ovlivněna nejen mírou rozvinutí jednotlivých regionů ČR, ale i rozdílnými regionálními přístupy k jejich řešení (Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020).

Pro hodnocení chudoby a sociálního vyloučení je v zemích EU využíván indikátor „Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením“, který vyjadřuje podíl osob, které jsou ohroženy příjmovou chudobou nebo silnou materiální deprivací nebo žijí v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou z celkové populace (Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020).

Mezi cílové skupiny sociálně vyloučených/sociálním vyloučením ohrožených osob a osob zasažených chudobou patří zejména osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a v jejich okolí, nízkopříjmové skupiny obyvatel, v nepříznivé sociální situaci žijící rodiny, děti a mládež, dlouhodobě nezaměstnaní (opakovaně nezaměstnaní), osoby se zdravotním postižením, senioři, osoby opouštějící ústavní zařízení nebo zařízení výkonu trestu, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, bezdomovci a etnické menšiny (zejména Romové).

¹⁷ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014 – 2020, číslo projektu: CZ.1.08/3.2.00/14.00174.

Zvýšenou pozornost je třeba věnovat osobám ohroženým vícenásobnými riziky (kumulace znevýhodnění z více hledisek, jako je např. věk, pohlaví, zdravotní postižení, finanční zdroje, etnicita).¹⁸

Míra socioekonomického vyloučení se pohybuje v lokalitách na území MAS Český les v rozmezí 40 – 100 %, průměrně připadá na 1 lokalitu cca 75 % výskyt nepříznivých sociálních situací (viz Nepříznivé sociální situace v lokalitách na území MAS). Dle § 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, se „nepříznivá sociální situace“ definuje jako oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením.

Podle studie „Monitoring aktuální situace v sociálně vyloučených lokalitách Plzeňského kraje“ (Člověk v tísni, o. p. s., 2011) se na území SO ORP Domažlice vyskytují 2 sociálně vyloučené lokality. Jedná se o obce Bělá nad Radbuzou a Nemanice. Za další obce, které patří mezi problematické lokality a jsou ve zvýšené míře ohrožené sociálním vyloučením, jsou považovány dle „Poběžovicko – Situační analýzy“ obce Drahotín, Mnichov, Nový Kramolín, Otov, Rybník a Vlkanov. V daných lokalitách žilo v roce 2014 celkem 235 sociálně vyloučených/sociálním vyloučením ohrožených osob. Tuto skutečnost popisuje tabulka č. 27.

Tabulka č. 27: Počet obyvatel a podíl nezaměstnanosti ve sledovaných lokalitách ohrožených sociálním vyloučením

Lokalita	Počet obyvatel 2014	Počet obyvatel SVL
Bělá nad Radbuzou	1767	35
Drahotín	190	50
Mnichov	240	35
Nemanice	260	30
Nový Kramolín	225	20
Otov	102	20
Rybník	180	30
Vlkanov	132	15
Celkem		235

Zdroj: www.czso.cz, MPSV

¹⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2014.

2.5.7 NÁVAZNOST NA DOKONČENÉ ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ¹⁹

Jedinou obcí na území SO ORP Domažlice, která nabízí středoškolské vzdělávání, jsou Domažlice. Vyskytují se zde střední odborné školy, střední odborná učiliště a také vyšší odborná škola. Zřizovatelem těchto školských zařízení je Plzeňský kraj.

Jedná se o tato školská zařízení:

Gymnázium J. Š. Baara, Domažlice, Pivovarská 323, nabízí osmileté, šestileté a čtyřleté studium.

Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640, nabízí studijní obory: mechanik seřizovač, logistik a finanční poradce – obchodník, gastronomie, kosmetické služby, obráběč kovů, strojní mechanik, strojní mechanik – zaměřený na obsluhu lisů pro vstřikování plastů, truhlář, kuchař – číšník a kadeřník.

Vyšší odborná škola, Obchodní akademie a Střední zdravotnická škola, Domažlice, Erbenova 184, nabízí studijní obory: obchodní akademie, informační technologie, zdravotnický asistent, sociální práce a sociální pedagogika.

¹⁹ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014–2020, číslo projektu: CZ.1.08/3.2.00/14.00174.

3 SPECIFICKÁ ČÁST ANALÝZY

3.1 TÉMATA MAP NA ÚZEMÍ SO ORP DOMAŽLICE

V souladu s metodikou je projekt MAP zaměřen na tři povinná témata (opatření):

Povinné opatření 1: **Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita**

Povinné opatření 2: **Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání**

Povinné opatření 3: **Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem**

Na základě jednání pracovních skupin byla z doporučených, volitelných a průřezových témat vybrána další čtyři témata (opatření), kterými se budeme podrobněji v rámci zpracování projektu MAP zabývat:

Doporučené opatření č. 1: **Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání**

Doporučené opatření č. 2: **Kariérové poradenství v základních školách**

Průřezové opatření č. 1: **Rozvoj digitálních kompetencí pedagogů ZŠ**

Průřezové opatření č. 2: **Rozvoj sociálních a občanských kompetencí**

Zvolená doporučená opatření budou podkladem pro upřesnění krajských akčních plánů (KAP).

Z klíčových témat, tedy povinných, doporučených a průřezových opatření, vychází strategická část MAP, konkrétně určení prioritních problémových oblastí a jejich SWOT – 3 analýza.

3.2 ANALÝZA DOTČENÝCH SKUPIN²⁰

Metody zapojení dotčené veřejnosti, způsob vzájemné komunikace a informovanosti pro potřeby projektu MAP jsou detailně popsány v dokumentu Pravidla pro zapojení dotčené veřejnosti SO ORP Domažlice (Komunikační strategie). Velmi úzce souvisejícím dokumentem je i Seznam relevantních aktérů ve SO ORP Domažlice, který dotčenou veřejnost více konkretizuje a zároveň identifikuje již zapojené aktéry.

Analýzu dotčených skupin zaznamenává tabulka č. 28.

Každá z dotčených cílových skupin preferuje své vlastní cíle a zájmy. Ty jsou často v rozporu se zájmy jiné cílové skupiny. Typickým příkladem je očekávání dětí a žáků a očekávání představitelů zřizovatelů školských zařízení. Zatímco očekávání první skupiny je náročné jak finančně, tak personálně, očekávání druhé skupiny je v přímém rozporu a předpokládá co nejnížší zatížení rozpočtu obce či jiného zřizovatele. Dalším prvkem v tomto rozporu je skupina pedagogů, kteří mají přirozený zájem o dobré finanční ohodnocení, a tím se kříží se zájmy skupiny zřizovatelů a představitelů obcí.

Pro kvalitní a udržitelný rozvoj školství je nutné pečlivě zvážit důležitost zájmů jednotlivých cílových skupin. V rizikách cílových skupin a opatřeních vůči nim se ukazují stejné vztahy mezi jednotlivými dotčenými skupinami jako v oblasti jejich očekávání. Zde jsou vztahy ještě napjatější. Opatření k nápravě rizik v některých případech často přesahují možnosti dotčených skupin.

Obecně lze říci, že všechny cílové skupiny mají předvídatelná očekávání a i rizika s nimi spojená lze snadno predikovat. Naproti tomu veškerá navrhovaná opatření vyžadují nemalé prostředky ke své realizaci.

²⁰ Zdroj: Analytická část Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

Tabulka č. 28: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, žáky v ZŠ	Kvalitní výuka na ZŠ; propojení a příhraniční spolupráce s německými a s dalšími zahraničními školkami a školami; dostatečně vzdělaný pedagogický sbor; možnost inkluze - zapojení problematických dětí, zdravotně postižených, sociálně slabých do výuky na MŠ i ZŠ; využití všech druhů asistentů nejen pro výuku, ale i pro volnočasové aktivity všech dětí v MŠ a ZŠ; široká nabídka zájmových kroužků a volnočasových aktivit na ZŠ s minimální finanční spoluúčastí, popř. prázdninových aktivit pro žáky; dobrý vztah dítě/žák – učitel; dostatečná informovanost pro rodiče; zapojení rodičů do dění ZŠ a MŠ; kvalitní stravování pro dítě; možnost dobrého umístění žáka na SŠ; zajištění pravidelné docházky do MŠ i ZŠ dětí z menšin a sociálně slabých rodin; podpora propojení MŠ a ZŠ; spolupráce obec + MŠ + ZŠ + organizace a firmy obce, popř. ORP.	Špatná komunikace s rodiči; nezájem rodiče o dítě a dění v MŠ a ZŠ; neochota podílet se na spoluorganizaci či spolufinancování některých akcí; migrace; nezájem obcí a organizací o spolupráci se školami.	Osobní kontakt - rodičovské schůzky či osobní setkání s pedagogy; webové stránky školy; telefonicky.	Dostatečně propojit obec + organizace + rodiče do dění v MŠ a ZŠ; dostatečná informovanost všech cílových skupin; využití místních zpravodajů či školních listů; www škol a obcí.
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	Dostatečná kapacita a kvalita výuky MŠ a ZŠ; dobrá dostupnost; mimoškolní akce.	Špatná komunikace; nedostatečná reprezentace školy.	Osobní kontakt; webové stránky školy; telefonicky.	Zajištění dostatečné kapacity MŠ a ZŠ; dostupnost školských zařízení; kvalitní reprezentace školy.

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	Dobrý vztah dítě/žák – učitel; začlenění se do kolektivu, navázání kontaktů; široká nabídka zájmových kroužků; volnočasových aktivit; ŠK a prázdninové programy; kvalitní a pestré stravování; možnost dobrého umístění na SŠ; spolupráce s německými školami a následné studium na zahraniční škole; vyučení v oboru; moderní učebny a novodobá úroveň výuky.	Nevhodné chování; nezájem o vyučování a vzdělávání se; nepřizpůsobivost; neochota spolupracovat; nerespektování autority učitelů.	Osobní kontakt; webové stránky školy, NNO.	Motivovat žáky ke studiu; nabídnout dostatečné množství zájmové činnosti; zapojit žáky/děti do života ZŠ/MŠ; nabídnout příjemné prostředí; navázat kontakty s německými a s dalšími zahraničními školami; propojení škol mezi sebou v rámci ORP; propojení komunikace a ochrany v rámci sociálních sítí a blogů; zajímavé a novodobé volnočasové aktivity.
Pedagogové a další zaměstnanci	Dostatečné finanční ohodnocení; možnost osobního ohodnocení a růstu; dobré vztahy na pracovišti; bonusy; možnost dalšího vzdělávání; získávání informací od kolegů z jiných škol a ze zahraničí.	Odchod kvalitních pedagogů za lepším finančním ohodnocením do zahraničí (SRN), do jiného ORP, či do jiného oboru podnikání; špatná atmosféra na pracovišti; nedostatečná kvalifikovanost	Osobní kontakt; webové stránky školy.	Dostatečné finanční ohodnocení; bonusy; možnost dalšího vzdělávání; získávání informací od kolegů z jiných škol a ze zahraničí (např. SRN); kvalitní vyučovací prostředky

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	Naplněná kapacita ZŠ, MŠ; kvalitní personál; zajištění kvalitní péče a vzdělávání; co nejnížší nákladovost; dobrý stav budov.	Neochota obce přispívat na provoz MŠ a ZŠ; špatná komunikace.	Osobní kontakt; webové stránky školy; telefonicky.	Nabízet kvalitní vzdělávání v obci; zahrnut rodiče do činnosti školských zařízení; dostatek volnočasových aktivit.
Představitelé obce, kde se ZŠ nebo MŠ nenachází	Možnost umístění žáků/děti z dané obce do ZŠ a MŠ; dobrá dopravní obslužnost; spolupráce obcí v rámci ORP; výměna či spolupráce s pedagogy v rámci škol ORP.	Špatná komunikace.	Osobní kontakt; webové stránky školy; telefonicky.	Vytvořit smlouvu se spádovou MŠ a ZŠ a tím si zajistit umístění dětí a žáků; propojení a provázanost kvalitní výuky a probívaných a specializovaných pedagogů; zajištění dopravní dostupnosti do škol.
Ostatní zřizovatelé (mimo obce)	Naplněná kapacita ZŠ a MŠ; kvalitní personál.	Nedostatečné financování.	Osobní kontakt; webové stránky školy; telefonicky.	Prestiž školy; reklama; média.

Zdroj: Analytická část Strategie území SO ORP Domažlice

3.3 ANALÝZA RIZIK²¹

Podrobnou analýzu rizik uvádí tabulka č. 29.

Z analýzy rizik nejhůře vycházejí následující oblasti: právní, organizační, technická a věcná.

Právní rizika jsou v rámci SO ORP těžko ovlivnitelná. Školská zařízení se musí v rámci legislativních změn a reforem přizpůsobovat. V technické a věcné oblasti je situace z hlediska lokálních subjektů lepší. Nápravy technických rizik (stav budov, vybavení) vyžadují především finanční prostředky. Nápravy věcných rizik vyžadují nesnadná opatření v oblasti personální a v systému motivace pedagogů. Další velmi rizikovou oblastí jsou rizika organizační. Nejhorší souvisí s demografickým vývojem a dopravou žáků do školských zařízení. V této oblasti je významné i personální riziko. Vzhledem k finančnímu ohodnocení a celkové „atmosféře“ ve školském systému může dojít k odchodu pedagogů mimo území SO ORP. Nejméně jsou ohodnocená rizika v oblasti finanční, kde je velký rozdíl mezi financováním mezd, běžného provozu a investic. Zatímco mzdy a běžný provoz mají financování víceméně zajištěno, investice jsou dlouhodobě podfinancované a dopad těchto rizik je do budoucího období velmi velký.

²¹ Zdroj: analytická část Strategie území SO ORP Domažlice v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

Tabulka č. 29: Analýza rizik – registr rizik v oblasti základního a předškolního vzdělávání

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpo- dobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	5	15	Rozpočet obcí; dotace od státu; EF; soukromý sektor	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	Rozpočet obcí; dotace od státu; EF; soukromý sektor	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	2	5	10	Koordinace pedagogů; provázanost mezi ostatními školami v ORP; propojení MŠ a 1. st. ZŠ; využití aprobovaných, specializovaných kantorů mezi školami v rámci ORP ve výuce i mimoškolních aktivitách; zapojení asistentů pedagoga, speciálních asistentů do mimoškolních a volnočasových aktivit; využití projektů a grantů z EU a jiných zdrojů na podporu vzdělanosti pedagogických a nepedagogických pracovníků MŠ, ZŠ	Stát, Obec
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	2	2	4	Zachování ZŠ a MŠ i v malých obcích, popř. propojení mezi obcemi daného ORP, dle výuky na ZŠ	Obce daného území
Nedostatek dětí/příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	5	20	Smlouvy mezi obcemi o spádovosti MŠ a ZŠ; spolupráce mezi jednotlivými školami; spolupráce obcí daného ORP, sloučení či rozšíření dle potřeb obce	Obce daného území

Rušení dopravních spojů zajišťujících dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	4	5	20	Školní přeprava, bus	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	3	4	12	Motivace a podpora spolupráce; pořádání společných akcí; pravidelná setkávání	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	4	4	16	Projednání případných změn a úprav	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	4	5	20	Projednání případných změn a úprav; negativa X pozitiva	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	4	5	20	Projednání případných změn a úprav na státní bázi	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	4	12	Pravidelné kontroly stavu budov; údržbové práce; dotace na rekonstrukci a malé opravy	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	5	20	Pravidelné kontroly stavu budov; údržbové práce; dotace na rekonstrukci a malé opravy	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	3	4	12	Personální změny; výběrové řízení na vyhovujícího kandidáta	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	4	5	20	Motivace pedagogů; podpora v účasti na projektech podporujících zlepšení kvality výuky a vzdělávání; zajištění dostatečného množství kvalitních pomůcek k výuce; výuka praxí; výměnné pobyty	Konkrétní ZŠ, MŠ

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	3	3	9	Zapojení a motivace rodičů zajímavou činností školy; účastí v projektech; inkluzí; spolupráce s německými školami; nabídkou volnočasové činnosti; propojení MŠ a ZŠ; spolehlivý a aprobovaný pedagogický sbor; dobrá dopravní obslužnost; prostředí školy a školky; začlenění menšin již v raném věku do společnosti; provázanost MŠ se ZŠ	Konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	4	4	16	Motivace mladých pedagogů, prostor pro vzdělávání a rozvoj. Finanční ohodnocení. Možnost propojení se školami v rámci ORP či Německa	Konkrétní ZŠ, MŠ

Zdroj: Analytická část Strategie území SO ORP Domažlice

4 VÝCHODISKA PRO STRATEGICKOU ČÁST

Veškeré výstupy výzkumu potřeb základních a mateřských škol, které provedlo MŠMT ČR, byly diskutovány na jednání pracovních skupin. Pracovní skupiny byly sestaveny z aktérů v území. Jejich vznik a přesné složení je popsáno v dokumentu Popis vzniku partnerství, reprezentativnost partnerství ve SO ORP Domažlice, metody a pravidla jejich zapojení v dokumentu Komunikační strategie – pravidla pro zapojení dotčené veřejnosti SO ORP Domažlice.

Pracovních skupin bylo stanoveno celkem pět:

- 1) **Rozvoj čtenářské pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka**
- 2) **Rozvoj matematické pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj digitálních kompetencí dětí, žáků i pedagogů**
- 3) **Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků**
- 4) **Inkluzivní vzdělávání a podpora žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, jak vzbudit zájem rodičů o vzdělávání svých dětí a žáků**
- 5) **Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita**

Na základě výsledků analýz dotazníkového šetření MŠMT ČR a diskuze na jednáních pracovních skupin navrhl realizační tým problémové oblasti, které předložil na prvním jednání pracovních skupin. Předložené problémové oblasti byly upraveny, odstraněny či doplněny podle reálné situace v území.

Z problémových oblastí byly dále vybrány ty skutečně prioritní, případně vznikly sloučením několika problémových oblastí, opět podle reálných potřeb v území.

Na základě diskuzí v pracovních skupinách a výsledků analýz byla realizačním týmem vypracována SWOT – 3 analýza pro každou prioritní oblast. Návrhy byly opět předloženy pracovním skupinám k posouzení a případně upraveny.

Za účelem sběru projektových záměrů škol a organizací neformálního a zájmového vzdělávání se realizovala tematická setkání, kterých se účastnili ředitelé škol, zástupci zřizovatelů a pracovníci a dobrovolní pracovníci organizací, působící v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže.

4.1 VYMEZENÍ PROBLÉMOVÝCH A PRIORITNÍCH PROBLÉMOVÝCH OBLASTÍ

4.1.1 NEDOSTATEČNÁ FINANČNÍ PODPORA ORGANIZAČNÍHO, MATERIÁLNÍHO A VZDĚLÁVACÍHO ZABEZPEČENÍ ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI A PREGRAMOTNOSTI

Prioritní problémová oblast „Nedostatečná finanční podpora organizačního, materiálního a vzdělávacího zabezpečení rozvoje čtenářské gramotnosti a pregramotnosti“ byla definována na jednání pracovní skupiny „Rozvoj čtenářské pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka“.

Na základě diskuze členů pracovních skupin byly formulovány problémové oblasti pro předškolní a základní vzdělávání společně v tomto znění:

- ✓ Nedostatečná spolupráce škol, knihoven, muzeí atd.
- ✓ Neexistence samostatných pracovníků školních knihoven
- ✓ Nedostatek organizovaných akcí na sdílení dobré praxe
- ✓ Nedostatek vzdělávacích aktivit pro učitele pro rozvoj čtenářské pregramotnosti

Spojením některých z nich vznikla prioritní problémová oblast ve znění: „Nedostatečná finanční podpora organizačního, materiálního a vzdělávacího zabezpečení rozvoje čtenářské gramotnosti a pregramotnosti“.

4.1.2 ABSENCE ORGANIZOVANÉHO ZAJIŠTĚNÍ VÝMĚNY ZKUŠENOSTÍ, VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ A NEDOSTATEČNÉ MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI A PREGRAMOTNOSTI

Prioritní problémová oblast „Absence organizovaného zajištění výměny zkušeností, vzdělávání pedagogů a nedostatečné materiální zabezpečení v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti“ byla definována na jednání pracovní skupiny „Rozvoj matematické pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj digitálních kompetencí dětí, žáků i pedagogů“.

Na základě diskuze členů pracovních skupiny byly navrženy problémové oblasti pro předškolní a základní vzdělávání společně v tomto znění:

- ✓ Absence organizovaného zajištění výměny zkušeností v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti
- ✓ Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro rozvoj matematické gramotnosti a pregramotnosti
- ✓ Nedostatek/nedostupnost materiálů pro práci s interaktivními tabulemi

Jako prioritní problémová oblast byla zvolena: „Absence organizovaného zajištění výměny zkušeností, vzdělávání pedagogů a nedostatečné materiální zabezpečení v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti“.

4.1.3 NEDOSTATEK ČASOVÝCH A FINANČNÍCH MOŽNOSTÍ K DALŠÍMU VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V OBLASTI DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ

Prioritní problémová oblast „Nedostatek časových a finančních možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí“ byla definována na jednání pracovní skupiny „Rozvoj matematické pregramotnosti a gramotnosti, rozvoj digitálních kompetencí dětí, žáků i pedagogů“.

Na základě diskuze byly formulovány problémové oblasti:

- ✓ Neznalost metod implementace vlastní techniky žáků na stávající podmínky školy (různorodé operační systémy apod.)
- ✓ Nedostatek časových a finančních možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků
- ✓ Problematické používání mobilního ICT vybavení
- ✓ Nedostatek kompetence učitelů pro práci s ICT technologiemi

Jako prioritní problémová oblast byl zvolen: „Nedostatek časových a finančních možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí“.

4.1.4 NEODPOVÍDAJÍCÍ HMOTNÁ PODPORA PRO ROZVOJ POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZŠ

Prioritní problémová oblast „Neodpovídající hmotná podpora pro rozvoj polytechnického vzdělávání na základních školách“ byla definována na jednání pracovní skupiny „Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků“.

Na základě diskuze členů pracovních skupin byly formulovány problémové oblasti:

- ✓ Nedostatek odpovídajících prostor pro polytechnické vzdělávání
- ✓ Neodpovídající vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen atd.
- ✓ Neodpovídající hmotná podpora pro rozvoj polytechnického vzdělávání

Jako prioritní problémová oblast byla zvolena: „**Neodpovídající hmotná podpora pro rozvoj polytechnického vzdělávání na základních školách**“.

4.1.5 NEDOSTATEK KVALITNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ MŠ V OBLASTI POLYTECHNIKY

Prioritní problémová oblast „**Nedostatek kvalitního vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechniky**“ byla definována na jednání pracovní skupiny „**Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze - kvalita**“.

Na základě diskuze členů pracovních skupin byly formulovány problémové oblasti:

- ✓ **Nedostatek financí na další vzdělávání pedagogů MŠ polytechnického charakteru**
- ✓ **Nedostatečné vybavení pomůckami pro rozvoj polytechnického vzdělávání**
- ✓ **Absence spolupráce s dalšími vzdělávacími institucemi (např. DDM) v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání**

Jako prioritní problémová oblast byl zvolen: „**Nedostatek kvalitního vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechniky**“.

4.1.6 VELKÝ POČET A VĚKOVÝ ROZSAH DĚTÍ VE TŘÍDÁCH MŠ

Prioritní problémová oblast „**Velký počet a věkový rozsah dětí ve třídách mateřských škol**“ byla definována na jednání pracovní skupiny „**Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita**“.

Na základě diskuze členů pracovní skupiny byly formulovány problémové oblasti v tomto znění:

- ✓ **Umožnění minimální možnosti pro pedagogy navázat vztahy s místními regionálními školami různých úrovní a s dalšími specializovanými organizacemi a službami**
- ✓ **Chybějící příležitosti pro pedagogy naučit se využívat speciální a kompenzační pomůcky**
- ✓ **Velký počet dětí ve třídách, heterogenní skupiny**

✓ **Technická nemožnost bezbariérových úprav škol**

Z důvodu závažnosti tématu inkluze v mateřských školách byly definovány dvě prioritní oblasti, jedna je ve znění: „**Velký počet a věkový rozsah dětí ve třídách mateřských škol**“.

4.1.7 NEDOSTATEČNÁ SPOLUPRÁCE ŠKOL RŮZNÝCH ÚROVNÍ A DALŠÍCH SPECIALIZOVANÝCH ORGANIZACÍ A SLUŽEB V OBLASTI INKLUZE

Prioritní problémová oblast „**Nedostatečná spolupráce škol různých úrovní a dalších specializovaných organizací a služeb v oblasti inkluze**“ byla definována na jednání pracovní skupiny „**Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze - kvalita**“.

Navržené problémové oblasti realizačním týmem a výsledné problémové oblasti, které vznikly na jednání pracovní skupiny, jsou uvedeny v kapitole 4.1.6. Velký počet a věkový rozsah dětí ve třídách mateřských škol.

Znění druhé, i když neméně důležité, prioritní problémové oblasti je následující: „**Nedostatečná spolupráce škol různých úrovní a dalších specializovaných organizací a služeb v oblasti inkluze**“.

4.1.8 OBTÍŽNOST A FINANČNÍ NÁROČNOST UPRAVIT ORGANIZACI A PRŮBĚH VYUČOVÁNÍ V SOULADU S POTŘEBAMI ŽÁKŮ SE SVP

Prioritní problémová oblast „**Obtížnost a finanční náročnost upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP**“ byla definována na jednání pracovní skupiny „**Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, jak vzbudit zájem rodičů o vzdělávání svých dětí a žáků**“.

Na základě diskuze členů pracovní skupiny byly definovány problémové oblasti ve znění:

- ✓ **Nedostatečná odbornost a nechuť pedagogických pracovníků k inkluzi**
- ✓ **Obtížnost a finanční náročnost upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)**
- ✓ **Problémový přechod žáků na další stupeň vzdělávání**

- ✓ Velký počet žáků ve třídách
- ✓ Na školu je tlačeno ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému, naproti tomu legislativa není založena na praktických zkušenostech
- ✓ Nedostatečná pozitivní osvěta v oblasti inkluze/společného vzdělávání pro většinovou veřejnost, pro rodiče, pro rodiče žáků se SVP apod.
- ✓ Nedostatek vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze, vč. metodické podpory ze strany MŠMT ČR
- ✓ Nedostatečný počet a nedostatečné zázemí pro specializované pracovníky (speciální pedagogy, logopedy, školní psychology apod.)

Jako prioritní problémová oblast byla zvolena „Obtížnost a finanční náročnost upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP“.

4.1.9 PŘENÁŠENÍ ZODPOVĚDNOSTI ZA VÝCHOVU A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ ZE STRANY RODIČŮ NA ŠKOLU VYPLÝVAJÍCÍ Z NEDOSTATEČNÉ SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY

Prioritní problémová oblast „Přenášení zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí a žáků ze strany rodičů na školu vyplývající z nedostatečné spolupráce rodiny a školy“ byla definována na jednání pracovní skupiny „Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, jak vzbudit zájem rodičů o vzdělávání svých dětí a žáků“.

Na základě diskuze členů pracovní skupiny byla definována jediná problémová oblast, která se tak stává zároveň prioritní problémovou oblastí: „Přenášení zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí a žáků ze strany rodičů na školu vyplývající z nedostatečné spolupráce rodiny a školy“.

4.1.10 NEODPOVÍDAJÍCÍ TECHNICKÝ STAV A VYBAVENÍ NĚKTERÝCH ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ VČETNĚ VENKOVNÍHO PROSTŘEDÍ ŠKOL

Prioritní problémová oblast „**Neodpovídající technický stav a vybavení některých školských zařízení včetně venkovního prostředí škol**“ vznikla na základě tematických setkání ředitelů a zástupců zřizovatelů škol.

Těchto jednání se neúčastnili pouze ředitelé mateřských a základních škol a starostové či zástupci starostů, ale také zástupci zájmových a neformálních organizací, zabývající se vzděláváním dětí a mládeže do 15 let.

Především se řešily projektové záměry jednotlivých školských zařízení a dalších organizací. Jako hlavní problémy byly označeny:

- ✓ rekonstrukce a vybavení venkovního prostředí (školní zahrady a hřiště, parkoviště, chodníky atd.),
- ✓ rekonstrukce budov školských zařízení (střecha, fasáda, výměna oken atp.),
- ✓ rekonstrukce technického zázemí školy (elektroinstalace, vodovodní a odpadní řád, topení atd.),
- ✓ stavební úpravy a vybavení na zvyšování bezpečnosti,
- ✓ bezbariérové stavební úpravy, včetně vybavení bezbariérovým nábytkem a speciálními a kompenzačními pomůckami,
- ✓ rekonstrukce a vybavení šaten či skříněk,
- ✓ rekonstrukce a vybavení sociálních zařízení,
- ✓ rekonstrukce a vybavení jídelen, družin a školních klubů, knihoven, tělocvičen,
- ✓ rekonstrukce a vybavení kmenových tříd a odborných učeben na ZŠ,
- ✓ rekonstrukce a vybavení tříd a heren v MŠ,
- ✓ vybavení didaktickými pomůckami, včetně didaktických pomůcek pro děti a žáky se SVP,
- ✓ rekonstrukce a vybavení zázemí pro pedagogy,
- ✓ vybavení ICT techniky pro potřeby pedagogů.

Tyto investiční požadavky vyústily ve formulaci prioritní problémové oblasti „**Neodpovídající technický stav a vybavení některých školských zařízení včetně venkovního prostředí škol**“.

4.2 SWOT – 3 ANALÝZY PRIORITNÍCH PROBLÉMOVÝCH OBLASTÍ

4.2.1 NEDOSTATEČNÁ FINANČNÍ PODPORA ORGANIZAČNÍHO, MATERIÁLNÍHO A VZDĚLÁVACÍHO ZABEZPEČENÍ ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI A PREGRAMOTNOSTI

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 30.

Koncem roku 2015 měly školy možnost využít dotační program „Čtenářské dílny jako prostředek ke zkvalitnění čtenářství a čtenářské gramotnosti“. Díky tomuto programu si mohly pořídit vybavení čtenářských koutků a dílen a tuto příležitost skutečně využily. Je to zároveň jedna z možností, jak by v budoucnu mohly školy rekonstruovat a pořízovat vybavení pro rozvoj čtenářské gramotnosti a pregramotnosti. Jedním z praktických poznatků je skutečnost, že při projektování nových nebo při přestavbě stávajících školských zařízení zpravidla nejsou pedagogové k připomínkování projektu přizváni, aby mohli doporučit dostatečné prostory pro speciální učebny, školní knihovnu apod.

Další možností, jak podpořit rozvoj v této oblasti, je spolupráce školních a obecních knihoven, kdy by mohlo dojít např. k efektivnějšímu využití finančních prostředků, neboť by nedocházelo k nákupu stejných knižních titulů do školních a obecních knihoven a naopak by se knihovny mohly doplňovat. Skutečností zůstává, že se obecní knihovny s ohledem na čtenářskou základnu více orientují na dospělé, na druhé straně ale disponují informačním vybavením pro vyhledávání nově vydávané literatury, včetně dětské, a jistě by dokázaly se školami spolupracovat i při určité „dělbě“ nákupu beletristické nebo populárně – naučné dětské literatury. Zlepšit orientaci v dostupné literatuře pro děti a žáky by pomohlo společné sdílení knižních fondů školních a obecních knihoven v regionu. Navíc je možné využít existujících knihovnických akcí – Česko čte dětem, Noc s Andersenem apod. – a ve spolupráci s mateřskými i základními školami do nich zapojit více dětí i s rodiči.

S ohledem na region je ale nutné najít způsob, jak zpřístupnit tyto akce pro malé obecní knihovny, které fungují jen v omezeném, zpravidla odpoledním provozu, a zatím nejsou na dětského čtenáře vybaveny. Přesto by se mohly stát místem nebo alespoň koordinátorem meziknihovnických výpůjček (s přímou dodávkou zejména do mateřských škol), spoluorganizátorem pro společné čtení rodičů s dětmi, místních „Nocí s Andersenem“ či jiných akcí, vedoucích k podpoře čtenářství.

Opomenuta by také neměla být možnost zapojení širší veřejnosti, zejména seniorů, do předčítání, vyprávění apod.

Další zajímavá spolupráce by byla s regionálními muzei, kulturními zařízeními apod. Školy by např. mohly navrhnout, jaký program by pro ně byl zajímavý. Bylo by možné vytvořit automatické informační kanály ohledně propagace na pořádané akce v knihovnách, muzeích i jiných kulturních zařízeních. Jednou z navržených organizačních forem vzájemné informovanosti o akcích pro školy, pedagogy i kooperující veřejnost by mohly být webové stránky (krajského) školského odboru, které již nyní přinášejí pedagogům důležité informace.

Velkým problémem v rozvoji čtenářské gramotnosti a pregramotnosti se ukázaly finance, a to jak na personální zajištění provozu centrálních školních knihoven, které se hodí spíše pro žáky 2. stupně, tak i pro čtenářské koutky, které jsou tvořeny především pro žáky 1. stupně a v mateřských školách. Posílení rozpočtu základních škol o několik hodin týdně pro pracovníka, který by vykonával funkci knihovníka nebo pedagogického dohledu v knižních koutcích, případně vedl čtenářský kroužek, by výrazně zlepšilo podmínky pro rozvoj čtenářské gramotnosti žáků. Mateřské školy v regionu by uvítaly externího pracovníka, který by měl na starosti více mateřských škol a zajišťoval funkci „mobilní knihovny“ v rámci meziobecní spolupráce.

Důležitou podmínkou rozvoje čtenářské gramotnosti je bezprostřední nabídka knih (přímo ve třídě, čtenářském koutku, školní knihovně) a aktivní využívání zejména populárně naučných knih vyučujícími i v ostatních předmětech (mimo český jazyk). Doporučuje se zavedení čtenářských dílen do výuky na 1. i 2. stupni základních škol.

Problémem při rozvoji zejména čtenářské pregramotnosti dětí předškolního věku je nedostatek vzdělávacích akcí pro pedagogy mateřských škol, například pro práci s textem, používání interaktivních metod rozvoje čtenářské pregramotnosti, pro prožitkové učení. Proto budou v rámci MAP uspořádány akce, kde se mohou pedagogové s těmito způsoby výuky seznámit. Pedagogové by uvítali pravidelné setkávání a sdílení příkladů dobré praxe v oblasti čtenářské gramotnosti a pregramotnosti.

Tabulka č. 30: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatečná finanční podpora organizačního, materiálního a vzdělávacího zabezpečení rozvoje čtenářské gramotnosti a pregramotnosti“

Nedostatečná finanční podpora organizačního, materiálního a vzdělávacího zabezpečení rozvoje čtenářské gramotnosti a pregramotnosti	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- Nově vybavené knihovny a čtenářské koutky díky nedávným dotacím - Zájem pedagogů MŠ a ZŠ vytvářet čtenářsky podnětné prostředí	- Nemožnost financování pozice knihovníků v základních školách - Nedostatek finančních prostředků k personálnímu zajištění pedagogického dozoru čtenářských koutků - Nedostatek vzdělávacích akcí pro pedagogy pro rozvoj čtenářské pregramotnosti
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- Dotační programy na rozvoj čtenářské gramotnosti a pregramotnosti - Spolupráce školních knihoven s obecními knihovnami a dalšími institucemi (např. muzei) - Pořádání vzdělávacích akcí pro pedagogy pro rozvoj čtenářské pregramotnosti v rámci MAP	- Nedostatek finančních prostředků na nákup aktuální beletrie a populárně - naučné literatury - Neefektivní využívání finančních prostředků při absenci spolupráce školních a obecních knihoven

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.2 ABSENCE ORGANIZOVANÉHO ZAJIŠTĚNÍ VÝMĚNY ZKUŠENOSTÍ, VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ A NEDOSTATEČNÉ MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI A PREGRAMOTNOSTI

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 31.

Zásadním problémem rozvoje matematické pregramotnosti a gramotnosti se jeví absence organizátora, který by pedagogům nabízel možnost dalšího vzdělávání, a to zejména prezentací alternativních výukových metod (např. Hejného metoda), výměnu zkušeností z využívání ICT technologií ve školním prostředí a dostupné výukové programy pro ICT zařízení. Řada pedagogů si

pro matematiku a další vyučovací předměty vytváří vlastní výukové materiály nebo vyhledávají různé výukové aplikace, často bez garance vyzkoušené kvality.

Veřejné sdílení výukových programů, které si někteří pedagogové samostatně vytváří, naráží na fakt, že za tuto osobní aktivitu nejsou oceněni a školy si v rámci „boje o žáky“ chrání své pedagogické know-how.

Zájem pedagogů o další vzdělávání v této oblasti naráží na personální překážky spočívající jednak v nedostatku času pedagogů, pokud jsou školení mimo pracovní dobu a v jiném místě, jednak v nedostatku financí škol na hrazení zástupů za pedagogy, kteří jsou školeni. Současně by uvítali pravidelná (pololetní) setkávání spojená se sdílením příkladů dobré praxe a předávání informací o novinkách v oboru. Chybí dřívější tzv. oborová setkávání. V regionu existuje nabídka pedagogů - lídrů, kteří mohou nabídnout workshopy na téma výuky v oblasti matematické a digitální gramotnosti.

Nedostatečné materiální vybavení pro rozvoj matematické pregramotnosti spočívá v nedostatku finančních prostředků (na exkurze do IQ parku, Techmanie, do jiných školských zařízení s předváděním výukových metod apod.) a materiálně technických prostředků (pomůcky, nástroje, literatura, výukové programy apod.).

Nejen pedagogická, ale především rodičovská veřejnost není dostatečně informována o různých způsobech výuky matematiky. Pedagogický sbor bývá rozdělen na dva tábory ohledně nové výukové metody. Záleží na řediteli školy, jakou podporu vytvoří pro inovativní pedagogy a dá jim prostor pro další sebevzdělávání a používání nových výukových metod. Současně by však měl zajistit aktivní informování rodičů o alternativních způsobech výuky matematiky. Jen zřídka fungují matematické kroužky, opět jsou limitem především finanční prostředky školy.

Tabulka č. 31: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Absence organizovaného zajištění výměny zkušeností, vzdělávání pedagogů a nedostatečné materiální zabezpečení v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti“

Absence organizovaného zajištění výměny zkušeností, vzdělávání pedagogů a nedostatečné materiální zabezpečení v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Zájem pedagogů sdílet příklady dobré praxe • Zájem pedagogů o výměnu informací a zkušeností napříč vzděláváním	• Časová náročnost a nedostatek financí na podporu setkávání pedagogů • Nedostatečné materiální zabezpečení pro rozvoj matematické gramotnosti a pregramotnosti • Nedostatečná osvěta v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• Využití stávajících informačních kanálů mezi školami napříč vzděláváním • Zavedení pravidelných setkávání pedagogů • Vybavení pomůckami a digitálními potřebami pro rozvoj matematické gramotnosti a pregramotnosti	• Nezájem zřizovatele podporovat vzájemná setkání pedagogů • Nemožnost vyčlenit finanční prostředky na zajištění výměny zkušeností pedagogů • Nemožnost vyčlenit finanční prostředky na nákup pomůcek

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.3 NEDOSTATEK ČASOVÝCH A FINANČNÍCH MOŽNOSTÍ K DALŠÍMU VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V OBLASTI DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 32.

Problémem při rozvoji digitálních kompetencí v ZŠ není ani tak nedostatek ICT techniky, protože tu si eventuálně školy dokážou pořídit z dotačních programů, ale nedostatek lokálních možností pro vzdělávání pedagogů ve využívání ICT techniky při výuce různorodých školních předmětů.

Rychlý technický pokrok často „znehodnocuje“ nakoupenou ICT techniku a technologie, překonává ji dříve, než může být naplánována a zakoupena nová. Vybavení škol rychle zastarává, často žáci disponují novými ICT prostředky dříve, než je má hromadně k dispozici škola. Odtud plyne i identifikovaný problém, jak do výuky zapojit žáky s různými typy softwarového vybavení osobních notebooků, tabletů apod., když škola nemá na zakoupení jednotné ICT techniku pro všechny žáky. S ICT technikou a technologiemi také rostou finanční náklady na její údržbu a aktualizaci softwaru.

Příkladem překonávání výukových pomůcek jsou interaktivní tabule, jejichž využití i přes značnou vybavenost škol již nepostačuje nárokům výuky. Kriticky je pohlíženo i na nedostatek výukových programů pro interaktivní tabule. Preference je dávana více mobilním a dotykovým zařízeními ve třídě.

Tím více je akcentován problém sebevzdělávání pedagogů v oblasti jejich digitálních kompetencí. Na jednání pracovních skupin byl opakovaně vysloven názor, že pro používání interaktivních tabulí, ale i další ICT techniky a technologií, chybí organizovaná školení pedagogů. Na školách jsou např. nově pořízené notebooky, ale pedagogové nemají dostatečné znalosti na to, aby je využili. Tematické vzdělávací akce jsou organizovány v Plzni, pokud se tedy rozhodne učitel zvýšit digitální kompetence, musí na celý den opustit své pracoviště, což je např. u malotřídních ZŠ (které tvoří 44 % základních škol v regionu), kdy jsou na celé škole např. čtyři pedagogové, problematické.

Navíc ze zkušeností s mladými absolventy pedagogických fakult plyne, že také oni nejsou stále dostatečně pro výuku s ICT technikou připraveni. Na fakultách je tomuto tématu věnována malá pozornost, chybí i následné kurzy, ve kterých by si mohli absolventi znalosti doplňovat.

Tabulka č. 32: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatek časových a finančních možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí“

Nedostatek časových a finančních možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Zájem pedagogů o další vzdělávání v oblasti ICT • Zájem pedagogů využívat ICT techniku nejen při hodinách informatiky • Zájem pedagogů využívat mobilní ICT techniku	• Nedostatek lokálních vzdělávacích akcí a s tím spojená časová náročnost z důvodu konání vzdělávacích akcí až v Plzni • Problematické financování zástupu v případě, že se pedagog vzdělává • Nedostatečná kvalifikace pedagogů pro práci s ICT technologiemi
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• Finanční dotace na zástup při vzdělávání pedagoga • Organizace lokálních vzdělávacích aktivit • Organizace vzdělávacích akcí přímo na školách	• Pedagogové se přestanou vzdělávat v oblasti ICT • Pedagogové nebudou umět reagovat na vyvíjející se oblast ICT • Pedagogové přestanou využívat ICT techniku ve výuce

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.4 NEODPOVÍDAJÍCÍ HMOTNÁ PODPORA PRO ROZVOJ POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZŠ

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 33.

Životní styl dnešních rodin vytváří nedostatečné podněty pro získání praktických dovedností a manuální zručnosti dětí. Podceňování technického vzdělání a nezájem žáků o polytechnické předměty je jedním z negativních trendů současného školství. Přitom motivem pro rozvoj polytechnického vzdělávání je fakt, že na trhu práce roste zájem o pracovníky s technickým vzděláním a dovednostmi. Střední i vysoké školy mají zájem o příliv uchazečů o technické obory a vytvářejí jim řadu pobídek. Základní školy by uvítaly podporu od podnikatelského sektoru alespoň pro žáky 2. stupně, resp. věcnou nebo finanční pomoc pro polytechnickou výuku. Vítanou spoluprací s praxí jsou exkurze do provozů firem nebo středních technických škol.

Velkým problémem jsou nedostatečné prostory a nedostatečné vybavení základních škol pro výuku polytechnických předmětů. Chybí učebny polytechnické výuky, laboratoře, technické dílny, kuchyňky, venkovní prostory s příslušným vybavením. Zatím nebyla prověřena možnost společného sdílení vybraných prostor nebo školních pomůcek pro polytechnickou výchovu několika školami.

Dalším problémem je nedostatek finančních prostředků pro pedagogy za vedení volitelných předmětů a kroužků. Toto může zčásti řešit spolupráce se zájmovými organizacemi, které se chtějí na rozvoji polytechnického vzdělávání podílet, jelikož disponují kvalifikovanými odborníky. V podmínkách regionu vytváří značnou nabídku Dům dětí a mládeže, který by však potřeboval rozšířit své zázemí o dílnu.

Zajímavým podnětem vzešlým z pracovní skupiny byla profese „kočovného vědce“, který by po vzoru divadelních spolků objížděl školy s připravenými pokusy, elektromechanickými zařízeními, ukázkami technických zajímavostí apod. Tento způsob uvítaly zejména zástupkyně mateřských školek. Mohlo by se jednat o zaměstnance DDM, studenta technické školy apod. Důležitým aspektem využití této metody je nabídka dopoledních programů, kdy se ve školkách odehrává výuková činnost.

Tabulka č. 33: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Neodpovídající hmotná podpora pro rozvoj polytechnického vzdělávání na základních školách“

Neodpovídající hmotná podpora pro rozvoj polytechnického vzdělávání na ZŠ	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Zájem trhu práce o technické pracovníky – motivace k polytechnickému vzdělávání • Nabídka zájmové činnosti v organizacích neformálního vzdělávání (např. DDM)	• Nedostatečné prostory pro výuku polytechnických předmětů • Nedostatečné vybavení pro výuku polytechnických předmětů • Nedostatek financí na úhradu volitelných předmětů
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• Dotační tituly na úpravu prostor a pořízení vybavení • Spolupráce se zájmovými organizacemi (např. DDM) • Finanční motivace pedagogů k provozování kroužků	• Nemožnost kvalitního vzdělávání žáků v oblasti polytechniky • Nedostatečná motivace žáků k polytechnickému vzdělávání

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.5 NEDOSTATEK KVALITNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ MŠ V OBLASTI POLYTECHNIKY

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 34.

Mezi silné stránky v oblasti polytechnického vzdělávání patří zájem pedagogů rozšiřovat své znalosti. Bohužel k tomu nemají vždy dobré podmínky. Na území SO ORP Domažlice není dostatečná a kvalitní nabídka vzdělávání pro pedagogy MŠ, i když metod a forem výuky je v oblasti polytechniky velké množství. Příležitostí tak je zavedení kvalitního lokálního vzdělávání, které by pedagogům pomohlo s takto obsáhlým tématem. Stálou překážkou je zastupitelnost pedagogů, kteří se mají účastnit dalšího sebevzdělávání.

Pomocí pro pedagogy mateřských škol by byla i kvalitní metodika pro výuku polytechniky.

Další možností, jak umožnit dětem se kvalitně vzdělávat, je spolupráce s institucemi, jako je např. Dům dětí a mládeže, technické školy, zájmová a neformální sdružení v regionu.

Tabulka č. 34: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatek kvalitního vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechniky“

Nedostatek kvalitního vzdělávání pedagogů MŠ v oblasti polytechniky	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Poměrně vysoká priorita ředitelů škol oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání v MŠ • Zájem pedagogů MŠ i dětí vzdělávat se • Existence mnoha metod a forem polytechnického vzdělávání v MŠ	• Nedostatek financí na vzdělávání pedagogů MŠ • Nedostatečná nabídka kvalitního vzdělávání pro pedagogy MŠ • Nedostupnost kvalitní metodiky pro polytechnické vzdělávání
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• Zavedení kvalitního lokálního vzdělávání pro pedagogy MŠ • Zlepšení spolupráce MŠ s ostatními institucemi (DDM, policie, hasiči...) • Tvorba kvalitní metodiky	• Orientace pedagogů MŠ na jiné oblasti • Úpadek polytechnického vzdělávání dětí

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.6 VELKÝ POČET A VĚKOVÝ ROZSAH DĚTÍ VE TŘÍDÁCH MŠ

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 35.

Třídy v mateřských školách s velkým počtem dětí v různých věkových kategoriích mají své výhody, a to především v tom, že se mladší děti učí od starších a starší děti se učí pomoci těm mladším. Další výhodou je tvorba přirozených skupinek dětí podle společných schopností, zájmů a osobností.

Naproti tomu je v takovýchto třídách ztížená situace pro pedagogy, prakticky nemají možnost individuálně se dětem věnovat a je velmi obtížné vytvářet výukové postupy, které nemohou být jednotné pro celou třídu. Jde zejména o skupinu 5 – 7letých dětí, které jsou již intenzivně připravovány na přechod do základní školy. Ve většině mateřských škol v regionu tak dochází k osobnímu kontaktu (návštěvě) předškolních dětí s první třídou základní školy jen jedenkrát v roce. Další specifickou skupinou jsou děti mladší tří let, které vyžadují mimořádnou pozornost a dohled i specifický výchovný program.

Je nutné se zmínit o problému, na který poukazuje většina pedagogů mateřských škol v regionu, a to narůstající počet dětí s logopedickými vadami. Některým dětem chybějí řečové a jazykové dovednosti plynoucí z nepodnětného rodinného prostředí. Je zaznamenáván nedostatek kvalifikovaných logopedů, špatná spolupráce mezi klinickým a školním logopedem, dlouhé intervaly mezi vyšetřením dětí. Je výhodné, pokud personální a prostorové podmínky umožňují vznik logopedických kroužků nebo tzv. logopedických chviliek pro vyčleněnou skupinku dětí. Dalším problémem je nedostatek kvalifikovaného personálu pro práci s dětmi se SVP.

Pro skupinovou i individuální výchovu ve většině mateřských škol chybějí odpovídající prostory. Skupiny dětí nelze často prostorově oddělit, aby se navzájem nerušily. Vybavení pro různé pohybové, výtvarné, polytechnické a další vzdělávací aktivity je pro různé věkové skupiny odlišné, a pokud pro ně není dostatečný prostor, nemohou být dětem poskytovány.

Jestliže zatím chybějí finanční prostředky pro získání a udržení pedagogických i pomocných pedagogických pracovníků, je otázkou, zda při jejich přijetí pro ně bude dostatečné pracovní zázemí, dostatečné prostory pro společná setkávání s rodiči, prostory pro případné stáže odborných pracovníků (logopeda, speciálního pedagoga apod.).

Tabulka č. 35: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Velký počet a věkový rozsah dětí ve třídách mateřských škol“

Velký počet a věkový rozsah dětí ve třídách MŠ	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Tvorba přirozených skupinek v MŠ ne podle věku, ale dle schopností, zájmů, osobností dětí • Mladší děti se učí od starších, starší děti se rozvíjejí prosociálně (pomáhají mladším) • Možnost škol získat asistenta pedagoga financovaného státem	• Obtížně realizovatelná individuální práce s dětmi ve velkém počtu a rozsáhlé věkové struktuře • Náročnost při přípravě výukových postupů, které vzhledem k heterogenitě skupiny nemohou být jednotné pro celou třídu • Nedostatek pomocného pedagogického personálu pro práci s dětmi
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• Rozdělení dětí podle věkových kategorií do jednotlivých tříd • Získání kvalifikovaných asistentů pedagoga a dalších (ne)pedagogických pracovníků	• Nemožnost dělit třídy z technických důvodů (nedostatek prostor) • Nedostatek kvalifikovaného personálu ve SO ORP • Nedostatek financí na získání, udržení a další vzdělávání pomocného pedagogického personálu

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.7 NEDOSTATEČNÁ SPOLUPRÁCE ŠKOL RŮZNÝCH ÚROVNÍ A DALŠÍCH SPECIALIZOVANÝCH ORGANIZACÍ A SLUŽEB V OBLASTI INKLUZE

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 36.

Mezi některými mateřskými a základními školami funguje spolupráce v oblasti navštěvování dětí a žáků různých stupňů vzdělávání, např. předškoláci v mateřské škole navštíví svoji budoucí základní školu nebo žáci 5. tříd neúplných základních škol navštíví základní školu, kde budou pokračovat ve vyšších třídách. Školy v tomto směru mají zájem spolupracovat. Problémem je časová a organizační náročnost tato setkávání uskutečňovat. Zajímavá spolupráce by byla i s různými specializovanými organizacemi a službami, kterých je na území SO ORP Domažlice široká nabídka. Naproti tomu stojí absence finančního ohodnocení takto spolupracujících aktérů.

Tabulka č. 36: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatečná spolupráce škol různých úrovní a dalších specializovaných organizací a služeb v oblasti inkluze“

Nedostatečná spolupráce škol různých úrovní a dalších specializovaných organizací a služeb v oblasti inkluze	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- Ochota škol, specializovaných organizací a služeb navzájem spolupracovat - Rozmanitá nabídka specializovaných organizací a služeb - Dobrá praxe některých zařízení v ORP (pravidelné exkurze dětí některých MŠ na ZŠ i opačně a mezi některými ZŠ navzájem)	- Časová a organizační náročnost navázání a realizace spolupráce - Chybějící finanční ohodnocení spolupracujících aktérů
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- Zavedení pravidelných setkání zástupců škol, specializovaných organizací a služeb (sdílení zkušeností i speciálních a kompenzačních pomůcek) - Zavedení pravidelných exkurzí dětí a žáků mezi různými stupni škol - Stáž pedagogických pracovníků v ostatních zařízeních (sdílení zkušeností, práce se speciálními a kompenzačními pomůckami, zkušenosti s prací asistenta pedagoga aj.)	- Nedostatek možností k exkurzím dětí a žáků mezi různými stupni škol a v důsledku toho problematický přechod dětí a žáků na různé úrovně vzdělávání - Separace specializovaných organizací a služeb od klasického vzdělávání dětí a žáků - Neuskutečňovaná setkání zástupců škol, specializovaných organizací a služeb z časových důvodů

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.8 OBTÍŽNOST A FINANČNÍ NÁROČNOST UPRAVIT ORGANIZACI A PRŮBĚH VYUČOVÁNÍ V SOULADU S POTŘEBAMI ŽÁKŮ SE SVP

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 37.

Pokud mají školy upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP, musí k tomu mít kvalifikované pedagogy, kteří mají chuť dělat změny a věnovat se žákům se SVP, dále potřebují speciální pedagogy, školní psychology, logopedy a dostatek prostoru k vytvoření menších tříd, aby se pedagogové mohli věnovat žákům individuálně. Bohužel všechny tyto zmíněné aspekty jsou slabými stránkami základních škol na území SO ORP Domažlice.

Na druhou stranu jsou na tomto území základní školy, které inkluzivní/společné vzdělávání praktikují dnes a denně a jsou ochotny se o své zkušenosti podělit s dalšími školami. Mohou tak šířit pozitivní osvětu, která zamezí zbytečným obavám pedagogů i rodičů. Pokud bude vytvořen systém kvalitního vzdělání pro pedagogy, bude dostatek fundovaných asistentů pedagoga a bude vytvořeno stabilní finanční zázemí pro další specializované pracovníky, bude se školám obecně zvládat inkluze lépe a nebude docházet k odmítání přijetí žáka se SVP s odůvodněním neobdobnosti personálu školy.

Je nezbytné vytvořit systém sdílení dobré praxe a tvorby metodických materiálů. Jedním z nich je Katalog podpůrných opatření (Univerzita Palackého v Olomouci), který reaguje na fakt, že od 1. 9. 2016 budou děti zařazovány do 5 stupňů podpůrných opatření. Škola podle stupně podpůrných opatření musí vytvořit do 4 měsíců podmínky. V katalogu vyhledá učitel druh postižení, dále všechna nutná opatření, která jsou potřeba, charakteristiku postižení atd. Panuje shoda, že k získání kvalitního proinkluzivního vzdělávání pedagogů a asistentů jsou zapotřebí stáže, semináře, udržování kontaktů a podpora ředitelů škol.

Tabulka č. 37: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Obtížnost a finanční náročnost upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP“

Obtížnost a finanční náročnost upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- Ochota pedagogů praktikujících inkluzivní vzdělávání předávat zkušenosti dál - Možnost škol získat asistenta pedagoga financovaného státem - Možnost využívat katalog podpůrných opatření	- Nedostatečná odbornost a nechuť pedagogů k inkluzi - Nedostatečný počet specializovaných pracovníků a neexistence stabilního zázemí pro tyto pracovníky - Nedostatek prostoru pro vytvoření více menších tříd
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- Pozitivní osvěta v oblasti inkluze, především mezi pedagogy, ale i pro veřejnost a rodiče - Vytvoření možnosti pro pedagogy získat kvalitní vzdělání v oblasti inkluze - Finanční podpora státu na vytvoření stabilního zázemí pro specializované pracovníky	- Škola nebude upravovat organizaci a průběh vyučování pro žáky se SVP z důvodu neobdobnosti personálu a nedostatku prostoru pro vytvoření více menších tříd - Škola nebude přijímat žáky se SVP z důvodu neobdobnosti personálu - Malá finanční podpora pro specializované pracovníky

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.9 PŘENÁŠENÍ ZODPOVĚDNOSTI ZA VÝCHOVU A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ ZE STRANY RODIČŮ NA ŠKOLU VYPLÝVAJÍCÍ Z NEDOSTATEČNÉ SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 38.

Problémem, se kterým se setkávají zejména učitelé v mateřských školách a na 1. stupni základních škol, je přenášení odpovědnosti za výchovu dětí z rodiny na školu. Vedle vzdělávání dítěte řada rodičů očekává, že škola zajistí i jeho výchovu, takže pokud se vyskytnou u dítěte výchovné problémy, pokládají to spíše za vinu školy než svou vlastní.

Pedagogové v rámci jednání pracovních skupin, zabývajících se předškolním vzděláváním a inkluzí, v této souvislosti hovořili o rodičovsky nezralých lidech, kteří se neumějí starat o děti, nedokážou sladit potřeby finančního zabezpečení rodiny s organizací času rodiny pro společné prožívání, a tím i výchovné působení na děti. Nedostatek osobního času rodičů bývá důvodem pro „zneužívání“ školních družin, kde část dětí tráví dlouhá odpoledne, i to, že v mateřských školách zůstává část dětí po plnou provozní dobu, někdy i v případech, kdy je matka doma s mladším dítětem.

Nejčastější rizika, která ohrožují spolupráci rodičů se školou a sdílení společné odpovědnosti za výchovu a vzdělávání, je povyšování se jednoho zúčastněného nad druhým, neochota naslouchat, neochota spolupracovat, nedůvěra, kritika a ponižování druhé strany (někdy i před dítětem), strach projevit svůj názor. Někteří rodiče redukuje svůj kontakt se školou na elektronickou komunikaci.

Účastníci pracovních skupin se shodli na tom, že jediným efektivním řešením je vzájemně si s rodiči pomáhat, průběžně se informovat o pokrocích dítěte a spolupracovat při řešení problémů. Zapojit rodiče do dění školy, nabízet jim možnost zúčastnit se výukové činnosti (třeba jen nahlédnutím), případně nechat je navrhnout a zorganizovat společné školní akce dětí s rodiči, a to již v prostředí mateřských a následně základních škol.

Zvláště při jednání s rodiči dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nezbytný takt, trpělivost, neustálá osobní konzultace mezi učitelem a rodičem. Je pedagogickým uměním přenášet důsledně a přitom vlídně zodpovědnost za veškerá rozhodnutí, která se dítěte týkají, na rodiče.

Škola také musí umět nabídnout rodičům dětí s výchovnými a vzdělávacími problémy poradenský servis, zejména kontakt na pedagogicko – psychologickou poradnu nebo speciálně pedagogické centrum, které dítě vyšetří, nabídnou vhodnou terapii a současně doporučí škole, jak upravit výchovně vzdělávací podmínky pro toto dítě.

Pro eliminaci problémů ve vzájemné spolupráci rodičů se školou navrhovali zástupci pedagogů i neziskových organizací také dostupnou osvětu pro rodiče, např. ve formě seminářů pro rodiče s účastí pedagogů a dalších odborníků, přednášek na témata výchovných problémů a kde hledat pomoc, jak uspořádat volný čas pro předškoláky nebo školáky.

Sami pedagogové by uvítali možnost hospitací nebo sdílení dobré praxe ve školách, kde dobře funguje spolupráce s rodiči, zejména s rodiči dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. V regionu k takovým školám patří základní škola v Koutě na Šumavě, která již možnost seznámení se s jejími postupy nabízí.

Tabulka č. 38: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Přenášení zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí a žáků ze strany rodičů na školu vyplývající z nedostatečné spolupráce rodiny a školy“

Přenášení zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí a žáků ze strany rodičů na školu vyplývající z nedostatečné spolupráce rodiny a školy	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Zájem MŠ a ZŠ spolupracovat s rodiči • Možnost pro děti a žáky učit se sociálnímu chování ve velkém a heterogenním kolektivu • Dobrá dostupnost poradenského zařízení	• Rodiče se nevěnují dostatečně svým dětem a žákům z různých důvodů • Děti a žáci tráví ve škole velkou část dne, větší část než s rodiči • Nízká úroveň komunikace s rodiči
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• Pravidelné zapojování rodičů do dění ve škole • Pozitivní osvěta v oblasti vzdělávání pro rodiče • Možnost využití provázanosti tří složek: rodiče – škola – poradenská zařízení	• Rodiče přestanou cítit zodpovědnost za výchovu svých dětí a žáků • Škola bude jediným aktérem ve výchově dětí a žáků • Náhrada komunikace v rodině ICT technikou

Zdroj: Závěry z jednání pracovních skupin MAP na území SO ORP Domažlice

4.2.10 NEODPOVÍDAJÍCÍ TECHNICKÝ STAV A VYBAVENÍ NĚKTERÝCH ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ VČETNĚ VENKOVNÍHO PROSTŘEDÍ ŠKOL

Přesné znění SWOT – 3 analýzy uvádí tabulka č. 39.

Na každém řediteli a zřizovateli školy spočívá zodpovědnost udržovat stav budov v dobrém technickém stavu a neustále inovovat vybavení školy, ať se to týká venkovního prostranství, tedy zahrad a hřišť, tak i vnitřních prostor. Za vnitřní prostory škol nelze pokládat pouze herny a třídy v MŠ a třídy a odborné učebny na ZŠ, ale také společné prostory školy jako např. šatna, jídelna, školní družina a klub, tělocvična, ale také zázemí pro pedagogy, jako jsou kabinety, sborovna atd.

Otázky rekonstrukcí a vybavení školských zařízení byly probírány především na tematických setkáních ředitelů a zástupců zřizovatelů škol, kde účastníci prioritizovali jednotlivé investiční záměry a uváděli stav rozpracování projektů ohledně investic, dále pak na jednání pracovních skupin, kde se řešilo vybavení pro rozvoj jednotlivých gramotností a vzdělávání v oblasti inkluze.

Tabulka č. 39: Neodpovídající technický stav a vybavení některých školských zařízení včetně venkovního prostředí škol

Neodpovídající technický stav a vybavení některých školských zařízení včetně venkovního prostředí škol	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Zájem ředitelů a zřizovatelů škol o udržení dobrého technického stavu školních budov • Zájem žáků a pedagogů o nové pomůcky a dobrý stav školních budov • Nově vybavené a zrekonstruované prostory školských zařízení díky předešlým dotačním programům	• Špatný technický stav některých budov školských zařízení • Nedostatečné a zastaralé vybavení tříd, učeben, heren, tělocvičen a dalších vnitřních prostor škol • Špatný stav školních zahrad a hřišť školských zařízení
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• Využití výzvy dotačních programů na rekonstrukce budov a vnitřních prostor škol • Využití výzvy dotačních programů na vybavení tříd, učeben, heren, tělocvičen a dalších vnitřních prostor škol • Využití výzvy dotačních programů na rekonstrukce a vybavení venkovního prostředí školských zařízení	• Havarijní stav školních budov a jejich přílehlých částí • Nedostatek dětí a žáků v důsledku zastaralé nemoderní techniky, nedostatečného materiálního vybavení atd. • Odchod pedagogů z důvodu zastaralé nemoderní techniky, nedostatečného materiálního vybavení atd.

Zdroj: Závěry ze setkání ředitelů a zřizovatelů škol na území SO ORP Domažlice

S ZÁVĚR

Analytická část dokumentu Místní akční plán v maximální míře vychází z dostupných dat pro území SO ORP Domažlice. Cílem bylo interpretovat známá data a nalézt shodu v klíčových oblastech.

Jedním z hlavních výstupů je vymezení doporučených a průřezových opatření v oblastech vzdělávání podporovaných operačními programy. Finální podoba všech navrhovaných opatření je následující:

- Povinné opatření č. 1: **Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita**
- Povinné opatření č. 2: **Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání**
- Povinné opatření č. 3: **Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem**
- Doporučené opatření č. 1: **Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání**
- Doporučené opatření č. 2: **Kariérové poradenství v základních školách**
- Průřezové opatření č. 1: **Rozvoj digitálních kompetencí pedagogů ZŠ**
- Průřezové opatření č. 2: **Rozvoj sociálních a občanských kompetencí**

Dalším cílem této aktivity bylo definování problémových oblastí a určení prioritních problémových oblastí. Celkem se na jednání pracovních skupin podařilo určit 10 prioritních problémových oblastí v regionálním vzdělávání v následujícím znění:

1. **Nedostatečná finanční podpora organizačního, materiálního a vzdělávacího zabezpečení rozvoje čtenářské gramotnosti a pregramotnosti**
2. **Absence organizovaného zajištění výměny zkušeností, vzdělávání pedagogů a nedostatečné materiální zabezpečení v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti**
3. **Nedostatek časových a finančních možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí**
4. **Neodpovídající hmotná podpora pro rozvoj polytechnického vzdělávání na základních školách**
5. **Nedostatek kvalitního vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechniky**
6. **Velký počet a věkový rozsah dětí ve třídách mateřských škol**
7. **Nedostatečná spolupráce škol různých úrovní a dalších specializovaných organizací a služeb v oblasti inkluze**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- 8. Obtížnost a finanční náročnost upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)**
- 9. Přenášení zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí a žáků ze strany rodičů na školu vyplývající z nedostatečné spolupráce rodiny a školy**
- 10. Neodpovídající technický stav a vybavení některých školských zařízení včetně venkovního prostředí škol**

Na jednání pracovních skupin byly na každou prioritní problémovou oblast vytvořeny SWOT – 3 analýzy, které se staly podkladem pro Strategickou část finálního dokumentu Místního akčního plánu.

6 SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, MAP A POUŽITÝCH ZKRATEK

Seznam tabulek

<u>Tabulka č. 1:</u>	Počet obyvatel v obcích na území SO ORP Domažlice k 31. 12. 2015
<u>Tabulka č. 2:</u>	Počet vyplněných dotazníků na základních školách
<u>Tabulka č. 3:</u>	Pořadí hlavních oblastí podporovaných z operačních programů (OP)
<u>Tabulka č. 4:</u>	Pořadí vedlejších oblastí podporovaných z operačních programů (OP)
<u>Tabulka č. 5:</u>	Investice v letech 2010 – 2015
<u>Tabulka č. 6:</u>	Plánované stavby a rekonstrukce
<u>Tabulka č. 7:</u>	Plánované vybavení
<u>Tabulka č. 8:</u>	Počet dotazníků vyplněných mateřskými školami
<u>Tabulka č. 9:</u>	Pořadí hlavních oblastí podporovaných z OP
<u>Tabulka č. 10:</u>	Pořadí dalších oblastí podporovaných z OP
<u>Tabulka č. 11:</u>	Investice v letech 2010 – 2015
<u>Tabulka č. 12:</u>	Plánované stavby a rekonstrukce
<u>Tabulka č. 13:</u>	Plánované vybavení
<u>Tabulka č. 14:</u>	Počty MŠ a ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Domažlice k datu 30. 6. 2016
<u>Tabulka č. 15:</u>	Rozdělení základních škol dle počtu tříd
<u>Tabulka č. 16:</u>	Počty žáků a úplnost základních škol na území SO ORP Domažlice ve školním roce 2012/2013
<u>Tabulka č. 17:</u>	Počet absolventů ZŠ ve školním roce 2012/2013
<u>Tabulka č. 18:</u>	Počet pedagogů na ZŠ ve školním roce 2012/2013
<u>Tabulka č. 19:</u>	Ostatní pedagogičtí pracovníci ZŠ ve školním roce 2012/2013
<u>Tabulka č. 20:</u>	Přehled školních družin a školních klubů dle počtů žáků ve školním roce 2012/2013
<u>Tabulka č. 21:</u>	Seznam mateřských škol a počty tříd a dětí v nich ve školním roce 2012/2013
<u>Tabulka č. 22:</u>	Počet pedagogů na MŠ ve školním roce 2012/2013
<u>Tabulka č. 23:</u>	Provozní výdaje (v tisících) na ZŠ, MŠ a jiných zařízeních zřizovaných obcemi
<u>Tabulka č. 24:</u>	Prostředky ze státního rozpočtu v tis. Kč
<u>Tabulka č. 25:</u>	Přímé náklady na vzdělávání
<u>Tabulka č. 26:</u>	Seznam organizací neformálního a zájmového vzdělávání
<u>Tabulka č. 27:</u>	Počet obyvatel a podíl nezaměstnanosti ve sledovaných lokalitách ohrožených sociálním vyloučením
<u>Tabulka č. 28:</u>	Analýza cílových (dotčených) skupin

- Tabulka č. 29: Analýza rizik – registr rizik v oblasti základního a předškolního vzdělávání
- Tabulka č. 30: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatečná finanční podpora organizačního, materiálního a vzdělávacího zabezpečení rozvoje čtenářské gramotnosti a pregramotnosti“
- Tabulka č. 31: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Absence organizovaného zajištění výměny zkušeností, vzdělávání pedagogů a nedostatečné materiální zabezpečení v oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti“
- Tabulka č. 32: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatek časových a finančních možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí“
- Tabulka č. 33: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Neodpovídající hmotná podpora pro rozvoj polytechnického vzdělávání na základních školách“
- Tabulka č. 34: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatek kvalitního vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechniky“
- Tabulka č. 35: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Velký počet a věkový rozsah dětí ve třídách mateřských škol“
- Tabulka č. 36: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Nedostatečná spolupráce škol různých úrovní a dalších specializovaných organizací a služeb v oblasti inkluze“
- Tabulka č. 37: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Obtížnost a finanční náročnost upravit organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP“
- Tabulka č. 38: SWOT – 3 analýza prioritní problémové oblasti „Přenášení zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí a žáků ze strany rodičů na školu vyplývající z nedostatečné spolupráce rodiny a školy“
- Tabulka č. 39: Neodpovídající technický stav a vybavení některých školských zařízení včetně venkovního prostředí škol

Seznam grafů

- Graf č. 1: Překážky v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti

<u>Graf č. 2:</u>	Překážky v oblasti rozvoje matematické gramotnosti
<u>Graf č. 3:</u>	Překážky v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání
<u>Graf č. 4:</u>	Překážky v oblasti podpory inkluzivního/společného vzdělávání
<u>Graf č. 5:</u>	Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků
<u>Graf č. 6:</u>	Překážky v oblasti rozvoje jazykové gramotnosti
<u>Graf č. 7:</u>	Překážky v oblasti podpory digitálních kompetencí pedagogických pracovníků
<u>Graf č. 8:</u>	Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání
<u>Graf č. 9:</u>	Překážky v oblasti rozvoje matematické gramotnosti
<u>Graf č. 10:</u>	Překážky v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti
<u>Graf č. 11:</u>	Překážky v oblasti podpory inkluzivního/společného vzdělávání
<u>Graf č. 12:</u>	Překážky v oblasti podpory kompetencí k iniciativě a kreativitě
<u>Graf č. 13:</u>	Překážky v oblasti podpory digitálních kompetencí pedagogických pracovníků
<u>Graf č. 14:</u>	Návštěvnost rodičů na rodičovských schůzkách
<u>Graf č. 15:</u>	Přístup žáků k výukovým materiálům v elektronické podobě
<u>Graf č. 16:</u>	Hodnocení úrovně vzdělávacího procesu
<u>Graf č. 17:</u>	Názory na různé formy podpory pedagogické činnosti
<u>Graf č. 18:</u>	Druhy materiálů k elektronickému sdílení pedagogů z různých škol
<u>Graf č. 19:</u>	Nejzajímavější otázky z pohledu pedagogů ZŠ
<u>Graf č. 20:</u>	Soutěže pořádané základními školami
<u>Graf č. 21:</u>	Spoluúčast při projednávání vybraných témat
<u>Graf č. 22:</u>	Žákovská samospráva
<u>Graf č. 23:</u>	Zájmová činnost žáků
<u>Graf č. 24:</u>	Způsoby trávení volného času
<u>Graf č. 25:</u>	Celkové hodnocení žáků na pololetním vysvědčení ve školním roce 2015/2016
<u>Graf č. 26:</u>	Pozitivní projevy dětí
<u>Graf č. 27:</u>	Negativní projevy dětí
<u>Graf č. 28:</u>	Cesty pro komunikaci s rodiči
<u>Graf č. 29:</u>	Zájmy rodičů dětí, které navštěvují mateřskou školu
<u>Graf č. 30:</u>	Druhy materiálů ke sdílení seřazené od nejvyšší po nejnižší prioritu (10 – nejvyšší priorita, 1 – nejnižší priorita)
<u>Graf č. 31:</u>	Nejzajímavější otázky z pohledu pedagogů MŠ
<u>Graf č. 32:</u>	Prostředky komunikace s veřejností
<u>Graf č. 33:</u>	Struktura ředitelství vykonávajících činností MŠ a ZŠ ve SO ORP Domažlice
<u>Graf č. 34:</u>	Rozdělení základních škol dle počtu tříd

Seznam map

<u>Mapa č. 1:</u>	Administrativní členění území SO ORP Domažlice
<u>Mapa č. 2:</u>	Školy na území SO ORP Domažlice v roce 2014
<u>Mapa č. 3:</u>	Základní školy na území SO ORP Domažlice v roce 2014
<u>Mapa č. 4:</u>	Rozložení mateřských škol ve SO ORP Domažlice

Seznam použitých zkratk

CLLD	komunitně vedený místní rozvoj (z angl. Community – led Local Development)
DDM	dům dětí a mládeže
EU	Evropská Unie
CHKO	chráněná krajinná oblast
ICT	informační a komunikační technologie
MAS	místní akční skupina
MAP	místní akční plán vzdělávání
MOS	meziobecní spolupráce
MŠ	mateřská škola
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NNO	nestátní nezisková organizace
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OP	operační program
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
o. s.	občanské sdružení
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SVC	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ZUŠ	základní umělecká škola
ZŠ	základní škola
z. s.	zapsaný spolek